BUND

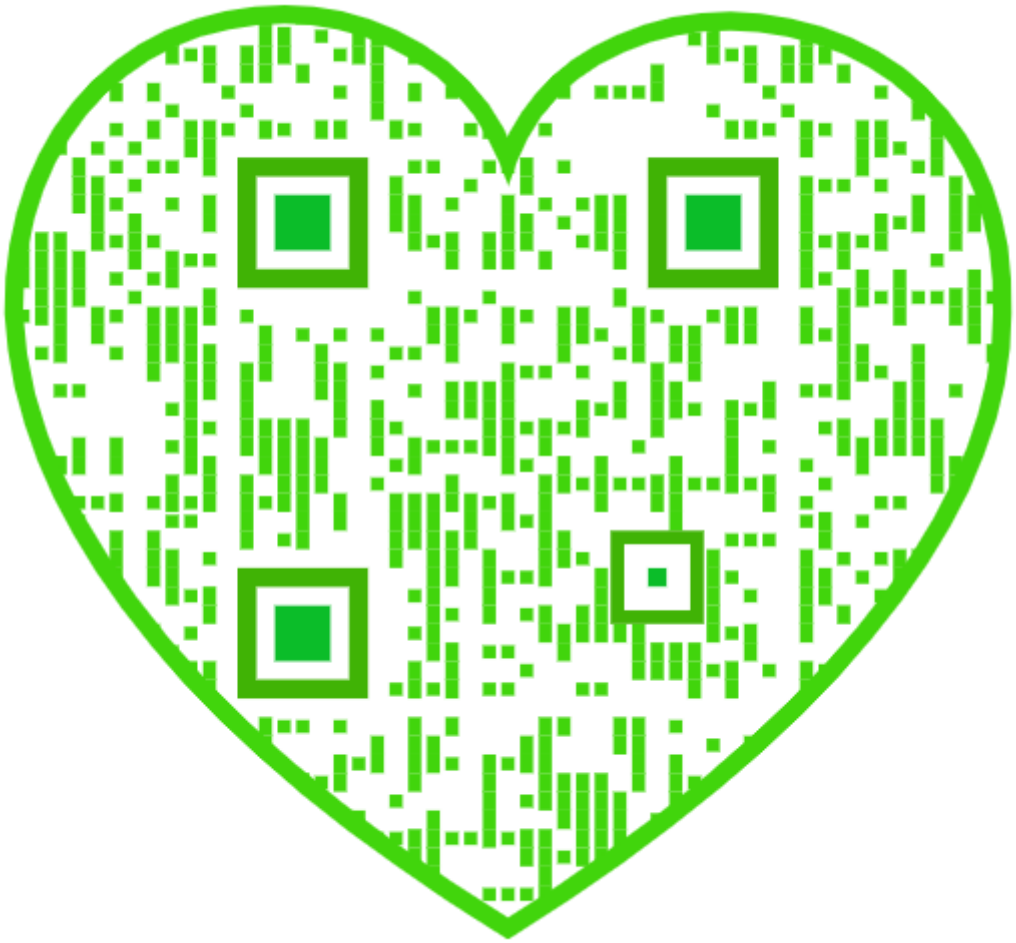

BUZIAU

BUZIAU

HISTORISCHE LEVENSFILM
VAN DEN KUNSTENAAR VAN DEN LACH

SCHRIJVER VAN HET SCENARIO: J. B. DE GOU
REGIE: H. HERMANS, MONTAGE: O. VAN PALLAND

MET KORTE KARAKTERISTIEKEN OVER DEN KUNSTENAAR VAN Z. EXC. DEN MINISTER VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN Mr. H. P. MARCHANT, Prof. Dr. W. MENGELBERG EN ANDERE AUTORITEITEN EN KUNSTENAARS

RUIM 60 FOTO'S EN TEEKENINGEN

N.V. ROMAN-, BOEK- EN KUNSTHANDEL - AMSTERDAM

INHOUD

blz.

EEN KLEINIGHEID VOORAF 7

BUZIAU VERTELT....

I. De ondeugende schooljongen. — Voor het eerst spullebaas. — Een overstrooming met jammerlijke gevolgen. — Rooversstukken met vele dooden. — Zin voor realisme. — Schminken met Rembrandtieke allures .. 13

II. Het hoedje van meester Cannegieter. — Buziau en Jan Musch rivalen om een meisje. — Schelmenstreken in samenwerking met Nap de la Mar. — Als zeegolvenbeweger en aap. — IJsverkooper in Circus Renz. — Buus als meisje in een water-ballet. — Een dikke politieagent, die plotseling mager werd. — Een artist, die tipsie was 19

III. De vijf ladderacrobaten. — Op kermistournée. — Met een goochelparodie de wereld in. — Emmer en witkwast. — De onvergetelijke weldaad van een buurvrouw. — Professor Rikiri. — De aanvang van den roem..... 29

IV. Mr. Toppy. — Een nieuw nummer. — Een verrassende ontmoeting in Londen. — Na-apers. — Oorlog op de kermis in Gouda. — Naar de revue van Ter Hall. — Een aanbod om Grock op te volgen. — Buus over de malaise. — Natuurlijke tegenzin in dubbelzinnigheden..... 39

V. De artist en de burger. — Buziau en de jeugd. — Theaters in het buitenland en theaters hier. — Vakgeheimen in de revuewereld. — Dwaze invallen. — Kijkjes achter de schermen. — Naar de Bouwmeester-revue 49

blz.

VI. Buziau.... militair! — Welwillende oversten. — Op wacht in de 2e Oosterparkstraat. — Brulhoest. — Vier dagen kamerarrest. — Weenen en de Herhalingsoefeningen. — Boedapest en de Landweer. — Orgelsolo's voor Fort de Lie. — Afgezwaaid. — Met griep op de planken. — Een gebroken rib 65

KONING VAN DEN LACH 81

DE FAMILIE BUZIAU 91

DE DIENSTBRIEF MET EEN VERRASSING 109

BUZIAU'S TIJDGENOOTEN: CHARLEY CHAPLIN, GROCK, DE FRATELLINI'S EN.... MISTINGUETTE 115

KARAKTERISTIEKEN door:

Minister Marchant 8
Minister Deckers 18
Burgemeester de Monchy van 's Gravenhage 41
Burgemeester Maarschalk van Egmond en Rinnegom van Haarlem 52
Burgemeester van Lanschot van 's Hertogenbosch.... 111
Prof. Dr. Willem Mengelberg 28
Fritz Hirsch 125
Cor van der Lugt Melsert 123
Jan Musch 38
Jo van Ammers Küller 121
Koos Speenhoff 113

EEN KLEINIGHEID VOORAF.

„Als 't dan niet anders kan...." Met die woorden zwichtte Buziau eindelijk, toen wij om zijn noodzakelijke medewerking vroegen voor dit boek. De toestemming kwam niet vlug, er vielen veel bezwaren weg te praten. Als Mevrouw Buziau ons niet 'n handje geholpen had, dàn....! Wie weet, had Buus den door zijn bescheidenheid verwekten tegenzin dàn niet overwonnen. En wij hadden hem noodig — hém en 'n entree in zijn rommelkamertje. Hoe zouden we zonder hem aan de gegevens komen voor een zoo compleet mogelijke revue van zijn leven. En zijn rommelkamertje! Wij wisten, dat daar al vele jaren allerlei paperassen werden opgestapeld, en wij vermoedden daartusschen kostelijk materiaal voor ons boek....

Wij hebben Buus verzekerd, dat het in hem zoo hartelijk belangstellende Nederlandsche volk nú eindelijk eens den completen Buus wilde leeren kennen — dus ook den Buus zonder den ronden neus zoo knalrood als het vereischte achterlicht van een fiets en zonder den scheeven mond, die op tien voor vieren staat! Aldus hoorden wij den make-up-kop van Buus eens simpel maar geestig typeeren.

Buus is tenslotte bezweken. In de uren van ons samenzijn heeft hij verteld alles wat hem aan voorvallen in zijn leven wilde te binnen schieten. En wij hebben de gelegenheid gekregen om een duik te doen in den paperassenboel op zijn rommelkamertje. Met veel, dat waarde heeft om te worden gememoreerd, zijn wij weer boven gekomen.

Buziau heeft ons gevraagd, heel dringend gevraagd: Doe mij één plezier en maak er geen zwaarwichtig document van. Wij hebben ons best gedaan en er opzettelijk naar gestreefd om aan den inhoud van dit boek een vlot karakter te geven, om het aangenaam leesbaar te maken voor àlle Buziau-vereerders, die tesamen een bonter schakeering vertoonen dan de kleurigste regenboog.

Wij danken den Heer Buziau voor de ons geschonken gastvrij-

heid, maar vooral voor de zelfoverwinning, die het kostte ons de onmisbare hulp te geven voor de samenstelling van dit boek. Dank aan Mevrouw Buziau, die ons zoo charmant terzijde stond in het gevecht, dat wij met haar gemaal's bescheidenheid hadden te leveren. Dank verder aan de autoriteiten en kunstenaars, die op ons verzoek een korte karakteristiek voor publicatie in dit boek hebben verstrekt.

Menig Nederlander is weinig ontvankelijk voor humor. Men moet veelal ervaren, dat humor wordt vereenzelvigd met gebrek aan ernst. Dit is een bedenkelijke vergissing. Juist wanneer wij leven onder moeilijke omstandigheden, is het meer dan ooit noodzakelijk, onze zin voor humor niet te verliezen.

De grote verdienste van Buziau is, dat hij de zin voor humor levendig houdt. Wie zijn kunst begrijpt, weet dat hij, hoe ongelooflijk het sommigen moge schijnen, een ernstig man is.

En hij geeft ons een humor van hoog gehalte. Hij is kunstenaar. Hij zoekt nooit de minderwaardige grappigheid, die in schuine dubbelzinnigheid bestaat. Hij speculeert nooit op de lagere instincten van zijn hoorders. Daarom is Buziau een kostelijk type, aan wie ons volk veel heeft te danken. Zijn unieke talenten verdienen onze hoge waardering. Onze waardering moet te groter zijn, omdat wat hij ons geeft, zijn eigen schepping is.

Mocht hij ook de zure Nederlanders weten te winnen voor zijn kunst!

Januari 1935

Mr. H. P. MARCHANT
Minister van Onderwijs
Kunsten en Wetenschappen.

PROFESSOR RIKIRI.

Excentric Comedian in his laughing scene: „If you don't laugh, cry!" Een nummer, waarmee Buziau tournée's in het buitenland gemaakt heeft: Kopenhagen, Berlijn, Frankfort, Weenen, Boedapest, Rome, Parijs, Londen, enz. — Buziau had een hekje gemaakt met een belletje er aan en telkens, als hij op kwam of af ging, liep hij door dat klingelende hekje, tot groote hilariteit van het publiek.

Buziau vertelt.... Een recente foto, waarop wij den kunstenaar zien, terwijl hij een en ander vertelt uit zijn zeer werkzaam leven.

BUZIAU VERTELT...

I

DE ONDEUGENDE SCHOOLJONGEN. — VOOR HET EERST SPULLEBAAS. — EEN OVERSTROOMING MET JAMMERLIJKE GEVOLGEN. — ROOVERSSTUKKEN MET VELE DOODEN. — ZIN VOOR REALISME. — SCHMINKEN MET REMBRANDTIEKE ALLURES.

Het is Maandagmorgen en dus heeft hij den dag tevoren matiné en avondvoorstelling gehad. Volkomen fit tippelt hij, ondanks die niet te onderschatten corvée, rond door zijn huiskamer, als ik 's morgens om half elf word binnengelaten. Opvallend pittig en frisch voor zijn acht-en-vijftig jaren!

Met het onbetaalbaarste gezicht van de wereld, zooals het heele land dat van hem kent, vraagt hij, nadat hij mij in een fauteuil heeft laten plaats nemen: „U wenscht te weten of ik geboren ben? En waar? En hoe? En wanneer?"

Ik lach en hij begrijpt niet waarom. Doet tenminste alsof.

Hij neemt een sigaret, vleit zich nu neer in een lage easy-chair en start dan met de vertelling van zijn mémoires.

Een guitige jongen, vaak ondeugend, slecht-leersch, omdat schooltucht hem met zijn vrijbuitersaanleg nu eenmaal niet lag, tippelt vóórop in de film, die Buziau voor mij begint af te draaien.

„Ondanks al de zorgen, die er thuis waren, heb ik een heerlijke jeugd gehad. Daarvoor ben ik mijn goeien Vader en mijn lieve Moeder altijd nog heel dankbaar.

Vader en Moeder waren variété-artisten — Vader musicus, Moeder zangeres met een internationaal repertoire, beiden bij Frits van Haarlem, den impressario-met-een-grooten-naam uit vroeger dagen. Uit den aard van hun bezigheden waren mijn ouders dikwijls van „honk". Grand-mama zorgde dan voor het kroost.

Wij waren met z'n drietjes, twee jongens en één meisje. Wat zouden Vader en Moeder trotsch geweest zijn, als ze hadden mogen beleven, dat het magere wurmpje, dat op 7 Januari 1877 te 's Gravenhage in 't Achterom geboren werd, als kaalkop van 58 bij zijn 40-jarig tooneeljubileum zoo hartelijk befeest is geworden.

Tot mijn zesde jaar woonden wij in Den Haag. Toen kreeg m'n Vader een engagement voor het Eden-theater in Antwerpen. Natuurlijk gingen wij allemaal mee. Hij ginds en wij hier, zou te kostbaar

geweest zijn. Waarschijnlijk zou ons verblijf in de Scheldestad van langen duur zijn geworden, als wij er niet allen een oogziekte hadden opgeloopen. Ik herinner mij niet meer wat de oorzaak daarvan was. Het werd in ieder geval de aanleiding, dat wij naar Holland teruggingen. Wij trokken naar Amsterdam, waar ik verder steeds gewoond heb tot kort voor den wereldoorlog. Er tusschen door zat ik veel, soms maanden en maanden achtereen, in het buitenland. Maar mijn domicilie bleef toch Mokum.

Voor zoover ik op school ben geweest, was dat op 'n Katholieke, bij de Broeders in de Nes, later op de Achterburgwal. Aangenomen ben ik in „De Papegaai".

Van leeren kwam weinig. Mijn jonge brein zat altijd vol met ondeugende streken en, hoe jong ik ook nog was, met.... tooneelplannen. Achteraf beschouwd was dat dom. Maar het berouw komt altijd te laat. Ik beloofde honderdmaal beterschap na een afstraffing, maar een kind vergeet dat zoo gauw.

Ik weet zelf niet meer, hoe dikwijls Broeder-Overste, ten einde raad, bij ons aan de deur zijn beklag is komen doen, omdat Jopie meer lol maakte dan leerde. Ja, zoo'n schavuit als ik, was wel om je radeloos te maken. Maar de Broeders waren bovenste-beste menschen, die veel geduld hadden met de jongens.

Straffen en dreigementen werkten weinig op me uit. Altijd zag ik nog kans om een voor mij-zelf hachelijke situatie op 'n daverend lolletje te laten uitloopen. Dan stond de heele klas op stelten en meermalen kon zelfs de Broeder zijn lachen niet bedwingen. Wanneer je zoo in de gaten krijgt, dat ze toch niet ècht kwaad op je kunnen worden, dan bekoelt dat niet bepaald je kwajongensdurf.

De aspiraties van mijn broer en mij liepen nog al uiteen. Hij wilde priester worden en mijn hartsverlangen ging, toen ik nog maar 'n blaag was, al uit naar het tooneel. Ik zat vol met allerlei dolle fantasterijen.

De omstandigheden waren me dikwijls gunstig, omdat Vader en Moeder ons nog al eens aan de zorgen van Grand-mama moesten overlaten. Dan had ik vrij spel, meer dan voor een belhamel als ik goed was.

Ik herinner mij nog heel goed, dat Moeder op 'n dag naar Seinpost was. Grand-mama zat te breien en was daarbij ingedommeld. Met haar alleen thuis, moesten we zien ons vertier te zoeken. En hoe gaat 't, als kinderen uitgespeeld raken. Dan wordt er kattekwaad verzonnen. Tegen verveling kunnen kinderen niet optornen. Nu hadden wij eens ontdekt, dat er onder het vloerkleed een luik was, maar nog nooit hadden we kans gezien om het open te krijgen. Alles werd opzij gesjouwd en ja, het lukte dezen keer. Opeens kijken we door de luikopening in de slaapkamer van Vader en Moeder; hun bed was vlak onder ons. Dat was nog zoo'n ouder-

wetsch, ijzeren twee-slaaps. Zonder bedenken, sprongen we naar beneden, midden op het bed. U kunt wel raden met welk gevolg. Het ledikant was volkomen uit zijn schroeven gesprongen en verbogen. Grand-mama schrok zich de stuipen, toen het kabaal haar uit den dommel haalde.

Feitelijk was alles nog goed afgeloopen. We hadden hals en beenen kunnen breken. Denk 'ns aan, 'n sprong van 'n kamer hoogte! Hoewel Grand-mama ten gunste van haar kleinkinderen pleitte, zat er den volgenden dag voor ons 't noodige op.

Nu wat over mijn tooneelaspiraties. Ik wilde 'n klein poppentooneeltje hebben. Dat was avond aan avond de gedachte, waarmee ik droomenland binnentrok. Ik ging aan het knutselen en het slaagde. Ik moet nog lachen, wanneer ik denk aan den ernst, waarmede 't gevalletje in elkaar werd gezet. Al lang had ik een schitterend plan in mijn kop. We hadden thuis nog 'n ongebruikte bedstee in een vertrek, dat voor bergkamer dienst deed. Door een luikje konden wij erin komen. Voor het maken van een scherm èn, wat dan toch de hoofdzaak was, een poppenspel, draaide ik m'n hand niet om. Dat zaakje was in mijn fantasie al lang kant en klaar.

Mijn première-publiek bestond uit kinderen van de buurt. Mijn poppetjes aan draadjes voldeden uitstekend. Wat voelde ik me als spullebaas! Spoedig was er meer toeloop, dan ik wegwerken kon in de rommelkamer. Jammer genoeg kwam de ouderlijke bezorgdheid over je toekomst, over wat er van je groeien moest, mijn kinderillusies vaak verstoren. Als Vader 's zonder emplooi rondliep en bijgevolg veel thuis was, dan ging het telkens maar weer over mijn toekomst. Hij wilde een violist van me maken en liet me les nemen bij mijn neef Etienne Caron, die stok-stijf volhield, dat ik talent had. Maar ik voelde voor musicus geen snars. Ja, een klomp of een sigarenkistje met één snaar, en daarop lustig te keer gaan, dàt was naar mijn zin. Maar dat was in de oogen van mijn ernstigen, muzikalen vader groote malligheid.

We woonden toen in de Nes, over Tivoli. In ons huis was een flinke zolderruimte waar ik naar mijn aard en verlangen kon knutselen. De gedachte aan een, voor mijn doen, ècht en groot tooneel van hout en bordpapier, liet me niet los. Maar daarvoor was geld noodig, wat ik zelf niet had en waarvoor ik bij Vader en Moeder niet hoefde aan te kloppen. Toch heb ik het bij elkaar gekregen met het zelf te verdienen als programma-jongetje in den tuin van den Parkschouwburg. Dat was ik stiekum geworden. Als ik er maar even kans toe zag, nam ik de beenen! Daar ben je jongen voor! Later werkte ik in De Vereeniging, in de Kalverstraat. Zoo goed en zoo kwaad als het ging, smokkelde ik me weer zóó tijdig binnenshuis, dat ik in bed lag vóór Vader en Moeder terug kwamen van een optreden hier of daar. Tot Vader het in de gaten kreeg. Ik werd

Buziau in de Bouwmeester-Revue „Champagne" (1931).
Schetsen van Wam Heskes.

heel ernstig onder handen genomen. Hij riep Moeder er bij en zei: „die jongen steelt, hoe komt-ie aan de centen?"

Na eerlijk te hebben opgebiecht, vond vader het aanvankelijk een schandaal! Maar nadat hij er zelf op uit was gegaan om poolshoogte te nemen, werd er in berust onder voorwaarde, dat ik mijn viool niet vergat. Van die eigen verdiende centen heb ik toen op zolder een tooneel gebouwd. Ik had alles prachtig voor elkaar. Mijn affaire had zelfs een gezonde finantieele basis. Mot je tegenwoordig om kommen! Een kapitaal aan spaarcenten en de entrees van jongens en meisjes uit de buurt, die mijn vaste publiek waren, vormden mijn bedrijfsmiddelen. En ik had een élite-publiek! Ze trokken zelfs hun schoenen uit om de buren niet te hinderen. Lang ging dat goed! Totdat er op 'n kwaden keer iets gebeurde, wat voor onze jonge onderneming fataal zou worden. Een paar schellinkies-klanten hebben mij dat geleverd. Die hadden, op weg naar mijn theater, bij goedmoedige buren op de eerste verdieping de kraan van de waterleiding opengezet. In de oude Amsterdamsche behuizingen van één, twee en drie hoog, worden die woondeelen gescheiden door trappen en portalen. Elk portaal had een kraan op de waterleiding en nou had een schelm bij zijn opgang naar een middagvoorstelling stiekum de kans waargenomen om zoo'n kraan een mep te geven. De heele boel liep onder. Lieve hemel, wat gingen ze over dat tuig, alias mijn geacht publiek, te keer.... Mijn onderneming viel hiermee in het water. De décors werden door 'n paar jongens uit de Van Woustraat overgenomen en die gingen met mijn mooie, dierbare spullen branie schoppen.

Korten tijd daarna huurden ik en m'n vrienden een zolder. Ja, wij durfden wel wat!

Een nieuw tooneel werd in elkaar getimmerd en in onze kunstprestaties gingen we een flinken stap vooruit. De coulissen werden gevormd door zes rollen behangselpapier, achterdoek alleen nam er vier in beslag. Verder boden een oude canapé en wat eierenkisten zitplaatsen voor het publiek. We gaven een roversstuk en dat was eten en drinken voor de toeschouwers, die er gaarne de entree van 2½ cent voor over hadden. Ik weet niet meer hoeveel sujetten er op één avond, en dat toch maar voor één vierduitstuk, koud werden gemaakt. In zoo'n tooneeldood zat zeer veel actie, ja zooveel, dat onze décors het dan nog al eens ontgelden moesten. Tegen sabelhouwen, zooals dat in onze stukken te pas kwam, is behangselpapier niet bestand. Ziet u, onze kunstuitingen kenmerkten zich door veel zin voor realisme.

We deden ook aan schminken. Tegenwoordig maken ze daar zoo'n omslachtig karwei van. Een beetje uit dit potje, 'n beetje uit 'n ander potje, verder nog stiftjes en 'n poederdoos. Wij deden dat Rembrandtiek en breed! Wanneer hij nog in leven is, zou Karel

Schols, één der beste krachten van mijn gezelschap, daarvan kunnen getuigen. Die had voor zijn verjaardag niet minder dan twaalf potjes verf, zooiets als ze nu Ripolin noemen, cadeau gekregen. We hadden nu alle kleuren van den regenboog voor 't grijpen.

Op 'n avond, dat we weer 'n roovers stuk opvoerden, ging het gezelschap, met de hier of daar gemoerde agentensabels, zoodanig tot de werkelijkheid over, dat er van onze décors geen stuk heel bleef. Bij de toeschouwers van dien avond verwekte dat heel wat consternatie. En het beroerdste van alles was, dat ons opgewonden, op de eierenkisten gezeten parterrepubliek, door de planken heenzakte. Dat gaf paniekstemming! Tegenwoordig zouden ze direct de brandweer of de eerste-hulp-dienst hebben opgebeld. Ik deed dat anders; ik haalde 'n versleten harmonica voor den dag en speelde 'n pakkend moppie. Daarmede werd het tumult bezworen. De acteurs togen nu aan het poetsen en vegen om met een schoon gezicht naar huis te kunnen gaan. Maar Karel Schols had er de Ripolin zoo dik opgesmeerd, dat-ie er de rommel niet meer af kon krijgen. Enfin, thuis zou het wel beter gaan met groene zeep of desnoods met puimsteen. En nu het bewijs, dat Klaas zich volkomen onherkenbaar had gemaakt.... Klaas gaat de trap af en hoort zich door een hem heel goed bekende vrouwenstem naroepen: „Seg, fent, heppie kleine Klaasie bij wijle niet gesien?"

Dat was effe wat! Want.... 't was z'n eigen moeder! En Klaas, ook 'n merk van jewelste, èn al 'n echte tooneelrot, antwoordt „Die is nog boofe, jefrou!" — Meteen nam-ie de beenen...."

Buus gnuift nog van plezier bij het ophalen van deze jongenspret. „Eigenaardig," zegt hij, „dat die jeugddingen je nog zóó levend zijn bijgebleven...."

De groote verdienste van Buziau is naar mijn meening hierin gelegen, dat hij in de revue eerherstel heeft geschonken aan den lach. Deze zoo natuurlijke uiting van blijheid en vreugd werd maar al te dikwijls beleedigd. De lach werd opgewekt door minderwaardige grollen en laag-bij-den-grondsche moppen. Men lachte, doch met een blos van schaamte.

Buziau heeft geleerd, dat het anders kan, ook in de revue. Aan ontelbaar velen deed hij kennen het genot van den waarachtigen vreugde-lach. Voor den lach om wat Buziau zegt, behoeft niemand zich te schamen. De blos, door dezen lach gewekt, is van edelen huize, is de blos van blijheid.

5 Januari 1935 Mr. Dr. L. N. Deckers
Minister van Defensie.

II

HET HOEDJE VAN MEESTER CANNEGIETER. — BUZIAU EN JAN MUSCH RIVALEN.... OM 'N MEISJE. — SCHELMENSTREKEN IN SAMENWERKING MET NAP DE LA MAR. — ZEEGOLVENBEWEGER EN AAP. — IJSVERKOOPER IN CIRCUS RENZ. — BUUS ALS MEISJE IN EEN WATERBALLET. — EEN DIKKE POLITIE-AGENT, DIE PLOTSELING MAGER WERD. — EEN ARTIST, DIE TIPSIE WAS.

„Als ik 's nachts den slaap niet direct kan vatten, komen de herinneringen aan verschillende voorvallen in mijn jongen tijd weer boven. Ik lig wel eens meer wakker en dan gebeurt het nog al 'ns, dat ik papier en potlood, die steeds onder mijn bereik zijn, ter hand neem om malle situaties, welke zich dan aan mij opdringen en die ik voor de revue dienstig acht, direct vast te leggen. Moet u asjeblief niet gering over denken!"

Jammer dat Wam Heskes of Jo Spier niet in de buurt is, om dàt tronie nu zóó te nemen. Want Buus onderlijnde die laatste woorden met een pracht-snuit.

Natuurlijk liggen al de feiten en voorvallen in het brein van Buziau niet zoo netjes gerijd als de sigaren in een kistje, staat een en ander niet zoo ordentelijk naast elkaar als de potjes en fleschjes bij den apotheker. Met andere woorden, er komt in den stroom van herinneringen wel eens iets tusschen door huppelen, dat beter meer in de voor- of achterhoede had kunnen staan. Daarover maakt mijn charmante gastheer ook zijn excuus.... „En och," zoo zegt hij, „wat komt er tenslotte 'n duizend jaar meer of minder op aan!.. Maarre.... vannacht doorleefde ik nog eens 'n grapje, dat ik in mijn schooljongenstijd heb uitgehaald. Ik heb toen dien braven meester Cannegieter eens beetgenomen.... Naar zijn vaste gewoonte lei hij zijn hoedje altijd veilig boven op een kast. Toen ik hem dat dierbaar bezit op een goeien keer daar weer zag neerleggen, kreeg ik plotseling de onweerstaanbare neiging om dat hoedje, dat meester altijd zoo maar voor het grijpen wou hebben, met een paar kopspijkertjes vast te zetten.... 't moest 'ns wegwaaien! En in een onbewaakt oogenblik, heb ik dat snoode plan volvoerd. Och, och, wat heb ik een heimelijke binnenpret gehad, toen meester Cannegieter tegen speeltijd zijn hoedje wou nemen. De man begreep er niks van — trok — haalde een stoel.... Ik was blij, dat ik geschikt de klas uit kon hollen. Op de speelplaats heb ik staan uitlachen. Meester Cannegieter heeft er met geen woord over

gerept. Hij vreesde zeker te groote hilariteit in de klas als hij er den booswicht uit ging ophengelen...."

„Was dat in de jaren, dat u speelkameraadjes was met Jan Musch?" informeer ik.

„Ja, dat zal wel zoowat uitkomen," zegt Buus.

„Ik herinner mij," zoo ga ik verder, „dat, toen Jan Musch in den Stadsschouwburg in Amsterdam vanwege zijn veertigjarig tooneeljubileum gehuldigd werd, u ook in de zaal was. Er werd toen een en ander onthuld over de jeugdvriendschap tusschen u en Musch — zelfs kwam daarbij voor den dag, dat ge eenigen tijd rivalen geweest zijt.... het ging om 'n meisje....!"

Terwijl Buziau al zijn zakken afzoekt naar een sigaret, glimlacht hij. Met zichtbaar genoegen haalt hij uit een binnenzak nog een vol doosje te voorschijn.... Ja, een sigaret is voor Buus een levensbehoefte. Hij kijkt mij aan op een manier of hij zeggen wil: komt er nog iets?

„U weet zeker nog wel, dat, toen Musch na de huldiging zelf aan het woord kwam, hij met welbehagen mededeelde, dat die rivaal uit zijn jeugd op de eerste rij in de zaal zat en dat hij ook de aanwezigheid constateerde van het meisje, waarom het destijds ging...."

„Zeker, dien huldigingsavond hèb ik ook bijgewoond. En het is nu al weer tien jaar geleden, dat toen ik in Scala in Den Haag op onvergetelijke manier in de bloemetjes gezet ben, Musch — de huldiging was al zoowat afgeloopen — het tooneel kwam opstuiven, zoo maar in zijn werkpakje, zijn overjas had hij nog aan. Hij heeft mij toen heel hartelijk toegesproken. Weet je nog, zei hij, dat wij kwajongens waren en comedie speelden op een stoepje in de Spuistraat? Dat was toen, voegde hij er leuk aan toe, misschien wel de eerste openlucht-voorstelling in Nederland....

Ja, Jan en ik, we waren nog maar snotjongens, speelden samen voor één meisje, waar wij allebei verliefd op waren.... Maar wij hebben haar geen van beiden gekregen. Zooals het meer gaat: twee vochten om 'n.... en 'n derde ging er mee heen. Dat gelukkige echtpaar heeft mij niet lang geleden hier nog 'ns opgezocht.... Tja, so ist das Leben!.... Feit is, dat Jan Musch en ik toen menig keertje met grooten ernst tooneel gespeeld hebben.... in de avonduren hebben wij ons op de Westermarkt dikwijls kostelijk geamuseerd.... Maar laten wij nu eens opschieten en niet in een locaaltje reizen....

Toen het met mijn tooneelexploitatie op zolder misliep, had ik gelukkig nog andere pijlen op mijn boog. Ik bouwde een schiettent met 'n paar rijen Goudsche pijpen erin.... bij mij had je drie schoten voor één cent, verder gebruikte ik een electriseermachine van m'n broer.... één schok voor 'n cent! Samen met Nap de la

In het jaar, dat de heerenmode stroohoeden van groot formaat en uit grof stroo voorschreef.

Buziau in de tweede Ter Hall-revue, waarin hij meespeelde. „Foetsji-Foetsji" heette deze revue — zij bracht Buus het groote succes, dat sindsdien onafgebroken heeft aangehouden.

Mercurius, de god van den Handel.

„Wat zeg je van zoo'n duo-zit!" Buziau in de revue „Draadloos".

Mar, die toen een van m'n vriendjes was, heb ik daar veel plezier mee gehad. Charles de la Mar, Nap's vader, exploiteerde toen het vermaarde Tivoli in de Nes.

Op 'n keer heb ik in mijn schiettent al de muzikanten van Nap's vader 'ns bij me gehad. Zij kwamen op 'n avond in de pauze ook eens naar boven. De meesten wilden 't wel eens probeeren en lieten zich 'n schok welgevallen. Er was ook 'n clarinettist bij, dien je zoowat alles kon wijs maken. Deze kreeg van mijn electriseermachine zoo'n schok, dat hij achterover duvelde. Met z'n haren in de hoogte van schrik, ging hij er van door. Ik was niet gerust, vóór dat ik hem weer tusschen zijn collega's van het Tivoli-orkestje zag blazen. Sjonge, wat was die kerel geschrokken."

Ik val Buziau hier in de rede om te vragen of hij ook weet hoe Nap de la Mar aan zijn ongelukkigen arm gekomen is.

„Nap hield duiven op 'n plat boven de biljartzaal in Tivoli, waar hij 'n til had. Toen hij daar eens bezig was met het verzorgen van zijn duiven, moet hij gestruikeld zijn en door het glazen dak een tuimel hebben gemaakt. Daarvan heeft hij dien gebrekkigen arm overgehouden.

Vanaf het oogenblik, dat ik met hem bevriend was, moest en zou ik 's avonds ook eens in Tivoli komen. Ik wilde èchte artisten aan 't werk zien.

De zaak van Nap's vader floreerde niet erg. Het is den ouden De la Mar nooit voor den wind gegaan. Wij, kwajongens, waren van oordeel dat, wanneer we 's avonds langs de brandtrap naar boven kropen, we op die manier óók de leegte hielpen vullen. Al bracht 't dan geen cent in de kas. Vriend Nap kwam eens op de gedachte om die brandtrap lucratief te maken. Aan het loket waren er met een entrée-tje dertig cent gemoeid. Nu wou Nap belangstellenden naar de brandtrap lokken en ze voor twee dubbeltjes naar binnenloodsen. Toen Nap met zijn plan voor den dag kwam, was hij zoo opgetogen alsof hij de dubbeltjes al in zijn zak had. Maar ik moest er niks van hebben. Toen ik hem dat zei, was het met onze vriendschap uit. We keken elkaar niet meer aan. Maar zooals dat onder jongens dikwijls het geval is, duurde die verwijdering niet lang en we werden weer beste vrienden. Veel schavuitenstreken hebben we samen uitgehaald, niet gemeen of kwaadaardig, maar èchte lolletjes.

Zoo wisten we het 'ns klaar te spelen, dat op 'n goeien avond in de zaal van Tivoli bij het opgaan van het scherm de pruik van den clarinettist door een haakje werd gegrepen en midden op 't tooneel wild heen en weer bungelde. Wat hebben de menschen in de zaal toen gelachen! Niet vóór dit oogenblik is die deugnietenstreek ooit opgehelderd."

Met eenige woorden brengt Buziau het tragisch ziekbed en het

overlijden van zijn jeugdvriend Nap in herinnering.... Dat er tusschen deze twee kunstenaars een hartelijke verstandhouding heeft bestaan, bleek uit een telegram, dat wij op Buus' rommelkamertje tusschen honderden andere gelukwenschen aantroffen, die hem bij gelegenheid van zijn dertigjarig tooneeljubilé hadden bereikt. Het luidde: „Heil den grooten man, den Hollandschen Charley Chaplin — je oudste vriend Nap de la Mar."

Boeiend als steeds is het vertellen van Buziau, als hij het heeft over den ouden Charles de la Mar, toen deze in het Amsterdamsche Volkspaleis kwartjesvoorstellingen ging geven. Voor een opvoering van „De Vliegende Hollander" had hij jongens noodig, die eerst golven moesten opgooien en later ook nog als aap moesten optreden. Dat gaf een kwartje per avond. Zonder dat Papa Buziau er iets van wist, had zijn zeventienjarige zoon zich ook laten engageeren. Eerst moesten ik en 'n paar vrienden proeven van vaardigheid afleggen. „Klim in dien boom," zei De la Mar tegen me, het was op een tooneel in het Paleis, „en laat zien of ik je gebruiken kan." Lenig als ik was, zat ik in minder dan geen tijd er boven in. — „Jongens," aldus De la Mar-zaliger tegen mijn mede-figurant-apen, „spiegel je aan dien aap daar!".... En zoo werd ik als aap aangenomen. Maar lang heeft dat engagement niet geduurd. Dat kwam zoo: Ik en 'n paar kornuiten moesten onder een groot doek doorkruipen om de zeegolven na te bootsen. Drie avonden ging dat goed, maar toen ging ons dat werkje vervelen. Op een gegeven moment waren we allemaal bij elkaar komen staan voor een kletspraatje zonder aan de fatale gevolgen te denken.... namelijk dat de zee plotseling op één punt een geweldige deuk in de hoogte kreeg. De la Mar Sr., die op het schip de hoofdrol speelde, was wanhopig en gilde ons toe: „Duvel uit mekaar! 't Lijkt wel de Vesuvius!".... Toen kwam het mooiste; het doek scheurde en daar verscheen plotseling, als Neptunus uit de golven, mijn hoofd! De hilariteit, die volgde, was beangstigend. De la Mar was giftig en slingerde vanuit zijn schip een stuk hout naar mij toe, dat boven op mijn kersepit terecht kwam. U begrijpt," zegt Buziau smakelijk lachend, „dat dit incident een eind maakte aan een veelbelovende carrière. Op staanden voet werden wij allemaal bedankt.

Ik heb het nog gewaagd om als vredesbemiddelaar op te treden tusschen De la Mar en de „apen". Na heel wat gedelibereer vonden de jongens het goed, dat ik met den baas eens zou gaan praten. Wij hadden nog geen cent gage gebeurd en in ieder geval ieder nog drie kwartjes te vorderen. Ik liep mezelf wijs te maken, dat ik het den baas wel 'ns goed zou zeggen, maar toen ik tegenover hem stond, keek hij mij zoo vernietigend aan, dat ik geen mond dorst open te doen — ik was onmiddellijk weer verdwenen. Daar gingen onze duiten!

Mijn Vader stond er nog altijd op, dat ik zijn voetsporen zou drukken en musicus moest worden. Ik had evenwel hartgrondig het land aan mijn viool en als ik op zolder stond te studeeren, daverde dàn juist mijn kop van allerlei koddige bedenksels. Ik ging maar weer eens aan het knutselen en ik prutste een muzieknummer in elkaar: een tafel met een collectie flesschen. Na wat oefening trommelde ik daaruit allerlei deuntjes te voorschijn. Het plan rijpte om samen met een zekeren Van Os een muzikaal clownsnummer op te voeren. Deze collega zou optreden met zingende wijnglazen. Op 'n goeien dag komt die Van Os bij me binnen stappen. „Buus," zegt-ie, „ik heb een engagement voor ons in het Théâtre de Famille, schuin over de Vereeniging in de Warmoesstraat."

„Top!" zeg ik, „laten we maar 'ns zien hoe het loopt." Zoo debuteerde ik met mijn flesschen op een matinée; een pianist zou begeleiden. Het werd een afschuwelijke sof! De bespeler van de zingende glazen had in zijn zenuwachtigheid vergeten zijn vingers met azijn te bevochtigen en zonder dat ging het niet. „We hooren niks!" riep het publiek. Ik was zoo van mijn stukken, dat ik er van doorging — ik durfde zelfs mijn splinternieuwe requisieten niet mee te nemen, zoo verbouwereerd was ik. Het plezier voor een muzikaal clownsnummer was er bij mij meteen af.

's Avonds trok ik met m'n vrinden naar het Beurspleintje. Er werd dan aan geen klok gedacht — voordat je 't wist, was het laat. Als ze thuis in de gaten kregen, dat ik er van door was, werd Vader er door Moeder op uitgestuurd om mij op te visschen. Zoo was het geen wonder, dat onverwachts Vader dan voor mij stond. Dan zat er wat voor mij op. Maar Vader werd nooit hardhandig. Wèl gebruikte hij groote woorden. Het hinderde me dan uit zijn mond te moeten hooren: „heb ik je dàárvoor groot gebracht?" De goeie man begreep niet, dat hij op deze manier zeker niet mijn aard èn aanleg kon veranderen.... Ik wist wàt ik wilde. Het gevoeligste pak rammel zou toch dien wil niet in de kreukels hebben kunnen brengen, laat staan breken. Ze konden 's avonds mijn schoenen wegstoppen, ook dat was voor mij geen beletsel om er toch vandoor te gaan. Allicht wist ik ergens nog 'n paar ouwe te vinden, om bij m'n kameraden te komen. Er werd dan op stelten geloopen of tusschen twee lantaarnpalen een stevig touw gespannen om ons te oefenen in 't koorddansen.... Verbeeld je!

In dien tijd had je achter het Rijksmuseum de Arena, waarin ook Circus Renz voorstellingen gaf. Dààr wilde ik op de een of andere manier binnen komen, de echte circuslucht eens volop insnuiven. Toen ik hoorde, dat de directeur, een zekere Hartog, 'n neef van me was, trok ik de stoute schoenen aan en ging er op uit om hem te vragen, of hij mij voor het een of ander gebruiken kon. Al was 't maar als kellner of piccolo. 't Was mij er slechts om

te doen de circussfeer eens heelemaal te kunnen doorproeven. Eigenlijk was er niets voor me. Toen ik dat neefschap schuchter naar voren bracht, hielp mij dat geen steek. Maar vermoedelijk hebben mijn van teleurstelling sprekende oogen het toch klaar gespeeld medelijden op te wekken. En zoo werd er toch nog 'n gaatje voor me gevonden. „Wil je ijs verkoopen?" werd me gevraagd.... Aangezien dat de eenige weg was om m'n doel te bereiken, zei ik grif „ja!" De man, die het ijsbuffet exploiteerde, werd mijn nieuwe baas. Gedurende de voorstelling moest ik met chocolade-ijs rondgaan. Ik slaagde erin heel wat porties te verkoopen en ik kreeg daarbij veel fooien.

Onderwijl gaf ik mijn oogen goed den kost en ik was met mijn gedachten niet minder bij de voorstelling dan bij den ijsverkoop. Zoo zat ik 'ns op een trap gespannen toe te zien, toen Feldemann en Schezry een opera-parodie opvoerden. Ik raakte zoo opgetogen over die vertooning, dat ik op een gegeven oogenblik heel mijn voorraad ijs als op een tobogan van mijn presenteerblad liet afglijden. Veertig porties van dat kostelijke chocolade-ijs schoven in het zand! Dat kostte mij 'n paar lieve duiten, maar gelukkig nog niet mijn baantje.

Ik kwam veel in het circus, óók op uren, dat ik er niets te maken had. Dan was er vaak wel 's zoo'n akkefietje, waarbij direct een helpende hand noodig was. En alsof ik het rook, stond ik juist bij zoo'n geval op m'n post. Veel belangstelling had ik voor de waterpantomime van Duel and Burley.... twee jolige grappenmakers. Er was 'n achtkantig bassin gebouwd met 'n houten hek er omheen. Nu moet u weten, dat het in 't hartje van den winter was. Twaalf emmers heet water, die ik er op bevel van „neef" in moest kieperen, konden de zaak nog niet op eenigszins dragelijke temperatuur brengen. Door den Amerikaan Duel, die de regisseur was van die pantomime, werd me op 'n keer gevraagd, of ik wou meedoen. Hij zag in mij een „good artist with a good face". Nou, dat was niet aan 'n dooveman's oor gezegd. Die medewerking bleek achteraf geen pretje, want het viel niks mee om iederen avond, midden in den winter, in dat koude water te moeten onderduiken. Ik had de rol van 'n meisje. Schattig, hè?

Nooit vergeet ik de generale repetitie van dat waterballet. In de pauze stond het heele orkest tegen het hekje te leunen. Net sta ik te bedenken, dat 't hekje wellicht wat zwaar belast is of daar bezwijkt me dat wrakke ding en alle muzikanten rollen in het water. Gelukkig was 't maar zóó diep, dat je er je kop nog net boven kon houden. Een herrie en 'n geschreeuw van jewelste! Ik stond te brullen van het lachen.

In dat ballet trad ook 'n dikke smeris op, zoo'n twee-persoonsgeval, als je vroeger wel zag. Die van ons ballet moest met 'n gummi-

buik op het gewenschte formaat worden gebracht. Nu wilde het noodlot, dat die buik-op-bestelling niet tijdig aankwam en de man met allerlei rommel aan voldoende dikte moest worden geholpen. Toen volgens de regelen van het spel een bootje, waarin de smeris zat, omsloeg, kreeg de agent met den enormen buik van todden te veel water en kwam niet meer boven. Om zich te redden was hij genoodzaakt onder water al het opvulsel onder zijn tuniek uit te trekken. Zoo kwam die dikzak broodmager boven! Natuurlijk gaf dat heel wat heibel. Er werd zóó gelachen en gegierd als bij 'n normaal verloop op geen stukken na het geval zou zijn geweest.

Burley was een handig artist, die veel geld verdiende. Maar hij was een zwakkeling, die de verdiende duiten altijd weer in alcohol omzette. Dat drinken is den man z'n ongeluk geworden.

Bij een der waterballetopvoeringen heeft hij den boel 'ns leelijk in de war gestuurd. Zoo tegen half tien 's avonds kwam hij aan de beurt, om het publiek te laten zien, wat hij kon. Hij sprong dan met 'n brandenden fakkel uit den nok van het circus in het bassin; dit was de gebruikelijke manier waarop hij zijn entrée maakte. Op 'n avond dan, dat *zijn* moment naderbij schoof, en het zaak werd om, in verband met zijn menschelijke zwakheden, uit te zien of hij er wel was, bleek Burley niet te vinden. Op datzelfde oogenblik ontstond er op verschillende rangen een zekere opgewondenheid. Waar je oogen over en langs het publiek gingen, trof je onrust, zag je de bezoekers opspringen en verstoord rondkijken. Mopperende stemmen, geschuifel van voeten verwekten een zenuwachtige verwarring. De directeur was al 'n paar keer rondgegaan, maar wist er geen verklaring voor te vinden. Kwam hij in den hoek, waar de consternatie 't ergste was, dan gebeurde er niets. Op 'n ander punt werden nu de menschen onrustig. Dàár zag je dan bezoekers, die in hun programma de mededeelingen over het volgend nummer zaten te lezen, verschrikt van hun stoel opspringen. Ten slotte keken al die menschen elkaar met bloedwarme koppen van opwinding aan en maakten aanstalten om gezamenlijk tot een protest-actie over te gaan.

De directeur was radeloos, liet de afwikkeling van een en ander wat traineeren, schreeuwde naar alle kanten zijn orders rond, het orkest moest met een extra nummer te hulp komen. Inmiddels was 't moment, dat Burley z'n sprong moest doen, voorbij. Gelukkig waren vele toeschouwers in den waan, dat er een truc achter zat.... dat al dat zonderlinge geënsceneerd was om spanning te verwekken. Burley's nummer viel uit en het programma werd voortgezet.

„Ik ga toch 's even boven kijken!" zei ik tegen den baas. En ik ging naar den nok. Ik vreesde al bij voorbaat een eigenaardige ontdekking. En jawel hoor, mijn vermoeden kwam uit. Burley lag daar, zwaar *tipsie*. Maar toch niet zóó, of hij kon zich nog met een kwajon-

gensstreek bezig houden. Toen hij mij in de gaten kreeg, wenkte hij me en zei: *„allo skelet, look it!"* En meteen deed-ie een greep in 'n zak met groene erwten, nam er wat van in z'n mond en blies die door 'n eind gaspijp naar beneden. Ik greep natuurlijk dadelijk in en nam hem de erwten af.

Ik zie hem nóg liggen. Al was ik nog jong, die aardigheid kon ik niet grappig vinden en wel om den toestand, waarin Burley was.

Gevallen, dat artisten, onder gelijke omstandigheden, hun reputatie te grabbelen gooiden, hun gezin, heel hun hebben en houden naar den bliksem hielpen, dààr zou ik u boekdeelen van kunnen vertellen. Het is droevig als je de loopbaan van zulke menschen ziet uitloopen op afschuwelijke misère. Arme vrouw en kinderen, die er de dupe van worden!"

Voor Buziau, die een buitengewoon begaafd, groot kunstenaar is, gevoel ik oprechte hoogachting en bewondering. Zijn talenten zijn van groote waarde voor z'n landgenooten. Hij is vooral ook een voortreffelijk acteur, en een ieder is hem dankbaar, dat hij ons de sombere en droeve dingen, die wij allen op onze beurt moeten beleven, vergeten doet. Met zijn fijnen, geestigen humor, die weldadig en van onschatbare beteekenis is, doet hij ons onze zorgen en ons leed vergeten en weglachen, en dit is vooral in deze tijdsomstandigheden een troost voor ons allen. Hij is daarom een weldoener voor z'n landgenooten. Allen zijn hem daarvoor dan ook innig dankbaar, en zoowel in Amsterdam, als Rotterdam en den Haag, ja, overal waar hij optreedt, noemt men hem „onze Buus". Hij is dan ook onze meest populaire landgenoot. Mogen wij hem nog lang behouden.

Amsterdam,
19 Maart 1935 Prof. Dr. WILLEM MENGELBERG

III

DE VIJF LADDER-ACROBATEN. — OP KERMISTOURNÉE. — MET EEN GOOCHELPARODIE DE WERELD IN. — EMMER EN WITKWAST. — DE ONVERGETELIJKE WELDAAD VAN EEN BUURVROUW. — PROFESSOR RIKIRI. — DE AANVANG VAN DEN ROEM.

„Ja," zegt Buus op een ochtend, dat we weer tegenover elkaar zitten, „we moeten eens wat gaan opschieten. We gaan nu ernstig praten, want we zijn nu aangeland in den tijd, dat ik de lange broek aan kreeg, dat feit van groote beteekenis in elk jongensleven.

Laat mij maar dadelijk beginnen met dat engagement bij Victoria in de Nes, nu 'n dikke dertig jaar geleden. Dat beroemde Victoria, waar destijds zoowat half uitgaand Nederland den doop der pierewaaiers heeft ontvangen. Henri ter Hall, die juist van de Marine kwam, had als humorist zijn deel aan hetzelfde programma, waarop wij met een acrobatennummer voorkwamen. U moet weten, dat ik mij al eenigen tijd getraind had op een variété-nummer van ladderacrobaten: vijf matrozen in hun évoluties aan twee ladders. In den Jodenhoek hadden ik en mijn medewerkers matrozenpakjes gekocht; met zoo'n branie-kraag zagen wij er voor ons doen piekfijn uit. Wij verdienden per avond vijf rijksdaalders, wat voor beginnelingen en vooral in dien tijd 'n heele boel was."

„Uit dien acrobatentijd," vallen wij onzen gastheer in de rede, „hebt u zeker de wonderlijke lenigheid overgehouden, waarover het publiek nu nog vaak verstomd staat? U kunt in de revues soms nog zeer acrobatisch te keer gaan!"

Buziau knikt lachend en vervolgt dan:

„Wij hadden als acrobaten veel succes, ja ons nummer sloeg zoo in, dat, toen het in Victoria met onze medewerking op 'n eind liep, Spriet, de destijds vermaarde kermisreiziger, ons voor een kermistournée een engagement voorstelde van vijf-en-twintig gulden per dag.

Eerst zou het naar Groningen gaan. Wij overlegden met elkaar en werden het eens. Het contract werd afgesloten in 'n cafétje op den Vijgendam. Maar toen stond 't mij opeens heel duidelijk voor oogen, dat ik met den eerbied dien 'n kind past, eerst aan m'n Vader toestemming had dienen te vragen.

Och-och, wat was het 'n opluchting voor me, toen ik op mijn

deemoedig gedane bekentenis te hooren kreeg, dat die Spriet voor vader geen vreemdeling was en dat hij het wel goed vond, als ik in geen geval de kermistent zou helpen opbouwen èn nog veel minder tijdens de kermis mee op de parade zou gaan staan."

„Wat bedoelt u daarmee.... met dat laatste?" vraag ik.

„U herinnert zich toch nog wel uit uw jonge jaren, dat tegen den aanvang der voorstellingen in zoo'n kermistent de artisten, gekleed en geschminkt, naar buiten kwamen. Er werd dan op de groote trom geslagen, de bekkens kletterden, 'n clown verkocht wat grappen en dan was er 'n meneer met hoogen, zijden hoed en 'n badientje in de hand, die probeerde om boven het lawaai uit te schreeuwen en de menschen naar binnen te lokken. Dàt heele gedoe heette de parade, 'n vakterm natuurlijk!

Ik bracht aan Spriet die voorwaarden van mijn Vader over en hij ging er mee accoord. Ook 'n zekere Saks, 'n snelteekenaar, zou meegaan. Deze moest zorgen voor de reis naar Groningen en voor alles wat er nog meer aan vastzat. Hem zou Spriet geld sturen om de reis te betalen met 'n vrachtboot, die van Amsterdam op de Lemmer voer. Dat geld kwam echter niet, maar de reis kon toch doorgaan, toen we hoorden, dat daar ergens in 'n cafétje in Lemmer, de duiten op ons lagen te wachten. Ik had zelf een koffer gemaakt met 'n speciaal vakje erin om m'n bespaarde centen op te bergen!

In Lemmer bleek, dat Spriet maar wat gezegd had. In het bewuste cafétje beweerde men Spriet zelfs niet te kennen. Voor ons, die vijf uur in den morgen voet aan wal hadden gezet, gaf dat 'n lamme ontnuchtering. Gelukkig was de kapitein bereid om ons mee door te nemen naar Groningen. Daar zou die affaire met meneer Spriet wel in orde komen! In Groningen gingen twee van ons direct op zoek naar de tent van Spriet. 't Is haast niet te gelooven, maar tóch is het zoo, dat er vier van ons op de boot achter moesten blijven als onderpand voor den kapitein; hij zou ze pas loslaten als de verschuldigde passagegelden waren voldaan. De kermis was nog in aanbouw! Tusschen al die geraamten van spullen en kramen in, gingen m'n kameraad en ik op zoek naar Spriet. We vonden hem niet. Daar stonden we nou! Wàt te beginnen? Terwijl ik reikhalzend rond tuurde, holderdebolderde 'n dikke juffrouw tegen me op. Deze ongezochte kennismaking gaf me den moed om haar even bij den arm te houden en te vragen of ze ook wist, waar de tent van meneer Spriet stond of zou komen te staan.

„Me man sit daar erregis in 'n schaftkeldertje....!" zei ze Gelukkig! In 'n ommezien waren wij nu bij hem, kregen 'n glas bier en de centen. 'n Half uur later hadden wij de vier collega's, die op de boot waren achtergebleven, vrij gekocht.

Amper waren wij bij Spriet of wij moesten „aanpakken". Ook mij werd gelast om de tent te helpen opbouwen. Dàt was tegen de

Buziau als Professor Zwindel in de revue „Turf in je ransel" (1930).

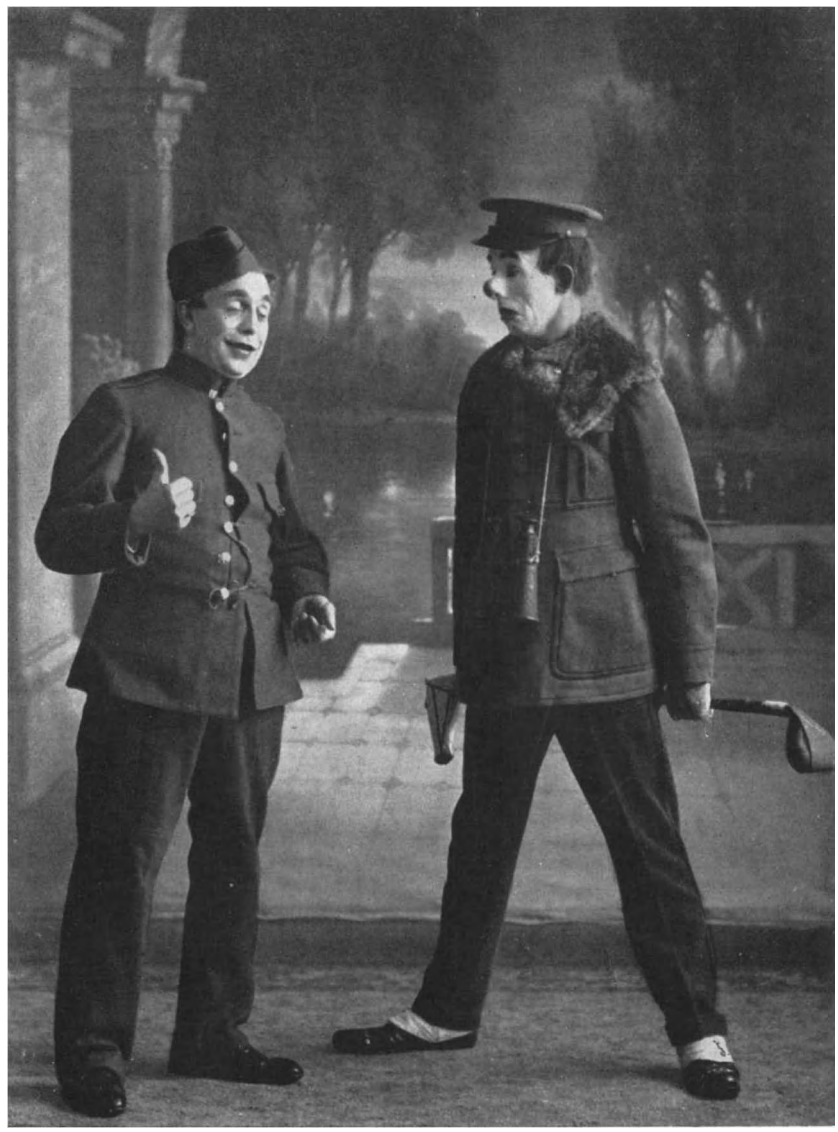

Buziau en Piet Köhler in de revue „'t Kan verkeeren". Buziau deed, als reserve-luitenant, mal met zijn zweepje. Zonder het zelf te weten, sloeg hij er telkens mee tegen zijn achterhoofd.... Eindelijk, na er steeds een ander van verdacht te hebben, ontdekte hij hoe het kwam en deelde toen het publiek, dat er al een kwartier om zat te gieren, als een vondst mede : „Guns, dat doe ik zelf."

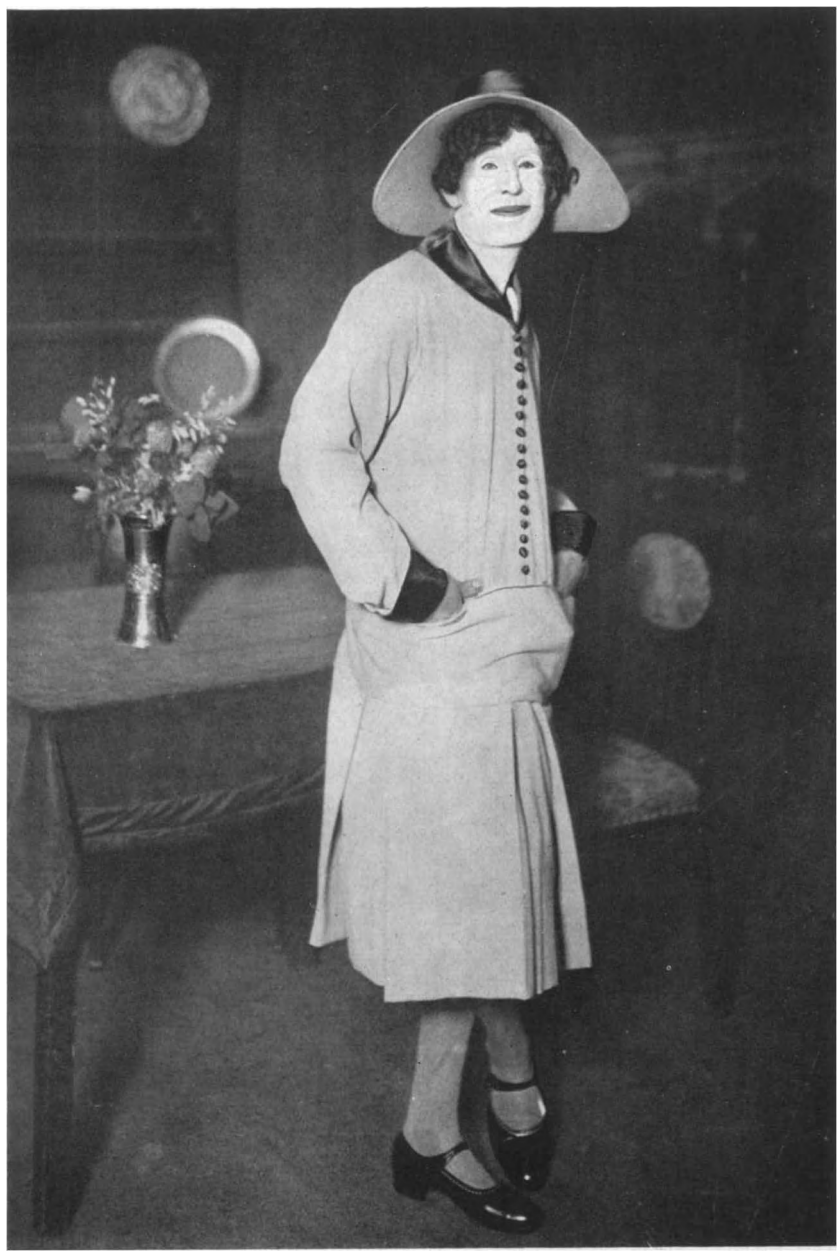

Buziau als dienstmeisje in de revue „Turf in je ransel" (1930).

Er wordt een nieuwe revue doorgelezen: Zittend geheel links Buziau, daarnaast Mevrouw Bouwmeester-Sandbergen, H. Bood en geheel rechts Siem Nieuwenhuysen.

afspraak! Ik protesteerde. Smoesjes, zei Spriet. Daar kan ik me niet mee ophouden. In m'n mooie Zondagsche plunje, waarin ik nog rondliep, moest ik mee aan 't sjouwen. Toen het werk was gedaan, werd het zaak voor logies te zorgen. Dat viel niet mee. Thuis was ik het veel beter gewend. Voor 'n weinig frissche slaapgelegenheid met eten erbij, moest ik 'n gulden per dag dokken. 't Was er armoejig!

Spriet herinnerde zich drommels goed, dat ik hem vooruit had gezegd, dat ik van mijn vader niet op de parade mócht! Maar ik moest toch mee naar buiten. Eerst weigerde ik. Spriet was daarover buiten zich zelf van woede. 't Móst en zoù gebeuren, anders....!

Hoewel ik er me beroerd onder voelde, deed ik het. Ons nummer sloeg in, de tent was aldoor uitverkocht. Toen ik later met nog andere nummertjes voor den draad kwam, was Spriet in z'n sas. Met de dubbeltjes liep 't echter spaak. Wat was overeengekomen.... werd niet gedokt. Met groote moeite kregen we net genoeg om ons logies te kunnen betalen. Ik had 't land als 'n stier, maar ik zag geen kans om op 'n fatsoenlijke manier weg te komen. Ook niet toen we na afloop van de Groningsche kermis naar Appingedam trokken en ik daar 'n oom van mij trof, wien ik mijn hart uitstortte en mijn wedervaren in kleuren en geuren vertelde. Dat verhaal moet den goeien man hebben aangegrepen, want hij schreef aan mijn vader een brief en vertelde daarin, hoe 't met me geloopen was, óók dat ik heimwee had. Spoedig kreeg ik van thuis bericht, dat ik maar direct terug moest komen. Dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Toen 't in Appingedam was afgeloopen, moest er eerst worden uitgezien naar 'n schip, om troep en bagage terug te brengen naar Amsterdam. Per trein was dat te kostbaar. Dat terugreisje was ook niks plezierig. Ik moest in de roef slapen. Waar niet kon worden gezeild, moesten we zelf aan de lijn trekken. U hoeft niet te vragen, wat er dan in me omging. Van al m'n opgewektheid en voortvarendheid was geen sikkepit meer over. Ik zat diep in den put!

Op onzen tocht over de Zuiderzee, was het aan Spriet niet onopgemerkt voorbijgegaan, dat ik over deze eerste kermisreis allesbehalve voldaan was. Toen we de Oranjesluizen in 't zicht kregen, vroeg ik hem, vóór we verder gingen, even naar huis te mogen gaan, om me van andere kleeren te voorzien. Dat mocht. Alles zou verder vlot in zijn werk zijn gegaan, als de mist niet tusschenbeide was gekomen en we veiligheidshalve voor anker moesten tot 't zou opklaren. Gelukkig duurde deze ellende niet lang. Toen het getij gunstig was, voeren we binnen. Ge kunt er u nauwelijks een begrip van vormen, wat deze terugkeer in Amsterdam voor mij beteekende. Op het veilige nest van het ouderlijk huis, in m'n eigen bed te slapen! Heerlijk!.... Spriet zag me niet meer terug.

't Was zaak om zoo gauw mogelijk weer aan den slag te gaan,

te meer, omdat 't thuis niet zoo heel erg voor den wind ging. Ik diende er voor te zorgen, dat ik kon bijspringen.

Toen herinnerde ik mij uit de dagen van al mijn „artistieke" probeersels een goochelparodie. Ik ging er mee naar Frits van Haarlem, de eenige man in dit kleine land, die in zijn dagen op het gebied van de variété waarlijk grootscheepsche opvattingen had. Ik kreeg een engagement van vijftien gulden per dag. En mijn nummer werd een groot succes, ja zoo groot, dat ik op dàt nummer contracten kon afsluiten voor Marseille, Tunis, Algiers, ja weet ik waar nog meer. Jammer genoeg, boterde 't met de collega's, die er bij betrokken waren, op den duur slecht. Nee, dat was niet prettig werken.... Het eind van 't liedje was, dat we uit elkaar gingen!

Dan maar weer naar het lieve vaderland terug en zien wat het daar zou geven. Onder al deze buitenlandsche bedrijven door was het mijn grootste voldoening geweest, dat ik aldoor geld naar huis had kunnen zenden. Nu, met het uit-elkaar-vallen van m'n ensemble was dat uit. De hartelijkheid was er thuis niet minder om geworden. Ze wisten wel, dat het aan mij niet zou liggen, om weer spoedig te kunnen helpen. En nu kunt u op geen stukken na raden, wat ik begon, toen ik terug was. Ik promoveerde mezelf tot.... witter! Nee, dat is geen malligheid. Als ik een karweitje had veroverd, trok ik in mijn beste pak de deur uit met een kalkemmer en mijn witkwast en mijn witte kiel daarin. Niemand kon zien, wat ik eigenlijk meedroeg. Daar hadden de menschen ook niks mee te maken. Deze nieuwe branche lukte aardig.... er kwam geld in het laatje! En dat was de hoofdzaak! Mijn vrijen tijd bracht ik door in een hoekje op zolder. De knutselliefhebberij had mij weer te pakken. Ik piekerde veel over mijn boeltje, dat ik wel uit Tunis had meegenomen, maar bij de douanen had moeten achterlaten, omdat ik geen geld meer had voor de inklaring. En het was een mand vol attributen. Mijn ouders had ik het niet eens verteld, dat zou hen te veel gehinderd hebben. Het gemis van die spullen verhinderde mij mijn eigenlijke werk weer op te nemen.

Toen viel mij op een goeien dag, daar onder de dakpannen, een weldaad ten deel.... Ik zal 't nooit vergeten! In een deel van ons huis, hoek Keizersgracht, woonde een oud echtpaar, Vronenbroek was de naam. 't Waren heel keurige menschjes, die den kost verdienden met het ophalen van waschgoed. Ergens in den omtrek op de Keizersgracht, secuur aan een boom gekettingd, hadden ze een handwagentje staan. Hoewel ze met hun hebben en houden niet te koop liepen, zaten ze er blijkbaar goed voor; eer zou je het tegendeel hebben verondersteld. Moeder Vronenbroek mocht mij graag. Kwam ze voor 'n ditje of 'n datje naar den zolder, dan bracht ze doorgaans 'n appeltje voor me mee en maakte 'n praatje. Toen ze mij 'n keer bij de pakken zag neerzitten, vroeg ze mij goedig, of

me wat hinderde. Met tranen in de oogen vertelde ik haar, dat ik zoo graag weer in m'n oude stiel wilde gaan werken, maar dat ik geen geld had om bij de douane m'n boeltje los te maken. Toen lei ze haar hand op mijn schouder en zei: „Zou je met veertig gulden geholpen zijn?".... Ik dacht, dat ik 't in Keulen hoorde donderen.... véértig gulden, dat was voor dien tijd heel wat. En dan van zoo'n eenvoudig menschje! Intusschen was zij al weg naar haar kamertje en kwam even later met het geld terug. „Ziezoo," zei ze, „as jij daarmee geholpen bent, dan is 't mij al lang goed. Ik vertrouw 't je best toe. Heb je bij tijd en wijle wat over, dan geef je me d'r wat van terug. Maar je hebt daarvoor al den tijd! En nou niet meer piekeren, hoor!"

Ik kon geen woorden vinden om 't lieve mensch te bedanken.... Ze gaf mij ook geen kans om iets te zeggen, want ze was al weer weg....

Den koning te rijk kwam ik met m'n boeltje van de douane thuis, pakte boven alles uit en nu, met de voornaamste dingen om me heen, realiseerde ik, wat ik op de terugreis van Tunis in m'n gedachten al voor elkaar had gekregen. Op dat oogenblik is de figuur geboren die later bekend geworden is als de Hoog-Wel-Zeer-Geleerde Heer Professor Rikiri, het nummer, dat mijn groote variété-succes is geworden!

Vanaf de weldaad van juffrouw Vronenbroek dateert de voorspoed in mijn werk. Toen ik haar later het geleende geld terug gaf met een cadeau erbij als uiting van mijn dankbaarheid, verheugde zij zich hartelijk over den goeden keer, die er in mijn loopbaan gekomen was.

Over dat Rikiri-geval moet ik buitenshuis wat losgelaten hebben, want op 'n goeien dag komt er 'n meneer om mij te spreken. Hij stelde zich voor als mijnheer De Brieder. Hij scheen van mij meer te weten, dan ik van hem, tenminste hij noemde mij al direct een groot artist en bood me, ongezien wat ik daarvoor kon presteeren, 'n kermis-engagement aan. Dat lokte me niets. Van dien tocht met Spriet had ik mijn buik nog vol. Maar die De Brieder liet niet los. Hij wilde en zou me mee hebben. Nou, denk ik, als de zaak zoo gesteld is, dàn zul je moeten dokken. En ik zeg hem, dat ik *f* 17.50 per dag verlang. Toen de man dat hoorde, tuimelde hij haast achterover. Eerst had hij mij torenhoog verheven en nu kamde hij mij af, dat er geen stuk van heel bleef. Het slot van het liedje was, dat hij mij acht gulden per dag bood. Mijn Vader, die het gesprek had afgeluisterd, was van oordeel, dat ik die kans niet mocht laten loopen, maar ik hield voet bij stuk. Ik had de stellige verwachting, dat ik best hier of daar zou klaar komen. En dat gebeurde ook, eerder zelfs dan ik kon vermoeden. Nog denzelfden dag bracht de post mij een brief van den theater-agent Ad. Schuman. Deze wilde me in

één der Amstelstraatcafé's ontmoeten; *De Groote Slok* heette die gelegenheid. Ik moest bij mijn Moeder een kwartje leenen. Indertijd, toen 'n glas bier nog een dubbeltje kostte, was daarmee een conferentie buitenshuis te bekostigen. Schuman was er reeds, toen ik het café binnen kwam. Direct viel hij me met de boodschap op het lijf: „Straks komt meneer Castriek en die wil u engageeren voor Seinpost en voor Zandvoort. Er komt genoeg werk aan den winkel, maarre.... wat wilt u verdienen?" Ik pardoes er boven op: „Twintig gulden per dag!" Schuman was daarvan beduusd en verklaarde me, dàt niet te kunnen geven. Vijftien zou gaan en dan met 'n contract voor veertien dagen.... Ik hapte toe. In Zandvoort had ik mijn eerste succes van beteekenis te boeken; een succes, dat doorwerkte. Om te beginnen had Ter Hall er van gehoord, die me mee nam op tournée. Ook Frits van Haarlem engageerde mij. Thuis bracht dat heel wat vreugde, want er kwam nu weer aardig wat geld binnen. Onder Van Haarlem trad ik ook op in Concordia in Breda. Als excentriek. Het programma zag er best uit; o.a. was Chrétienni er bij. Maar toen ik er verder eens goed mijn oogen over liet gaan, zag ik mijn naam niet. Ik sprak er met meneer Van Haarlem over en die begon te lachen. „Je staat er wel degelijk op!" zei hij, „dan heb je niet goed gekeken. Maar laat ik je uit den droom helpen. *Buziau* is geen naam voor dàt nummer, ik heb je *Professor Rikiri* gedoopt, dat is een prachtnaam!" Ik nam er dadelijk genoegen mee. Later is mij duidelijk geworden, dat ik aan Frits van Haarlem mijn heele opkomst te danken heb.

Spoedig was ik voor de theaterdirecties en de impressario's geen onbekende meer. In heel korten tijd maakte ik nu naam. Ik kreeg verbintenissen voor Pfläging in Rotterdam, voor Flora in Amsterdam, in Den Haag, óók voor 't Circus in Amsterdam. Professor Rikiri was er! In Engeland dachten ze, dat ik een Engelschman was, die probeerde om Hollandsch te spreken. Piegler, één van de grootste Duitsche impressario's haalde me naar Berlijn. 't Gekste was, dat, wanneer ik na een buitenlandsche rondreis weer eens voor 'n maand hier in Holland optrad, de menschen mij voor 'n vreemdeling versleten. Het is me gebeurd, dat ze, met mij sprekend over Prof. Rikiri, den raad gaven om dien Amerikaan ook eens te gaan zien....!"

Dat Buziau — B U Z I A U is geworden, is volgens mij, naast zijn altijd werkende fantasie, te danken aan zijn groot plastisch uitbeeldingsvermogen.

15 Februari 1935. JAN MUSCH.

IV

Mr. TOPPY. — EEN NIEUW NUMMER. — EEN VERRASSENDE ONTMOETING IN LONDEN. — NA-APERS. — OORLOG OP DE KERMIS IN GOUDA. — NAAR DE REVUE VAN TER HALL. — EEN AANBOD OM GROCK OP TE VOLGEN. — BUUS OVER DE MALAISE. — ZIJN NATUURLIJKE TEGENZIN IN DUBBELZINNIGHEDEN.

„Ongeveer negen jaar heb ik als Prof. Rikiri rondgezworven. In de beste theaters van binnen- en buitenland heb ik er veel succes mee gehad. Ik vond toen, dat het tijd werd mijn répertoire 'ns wat op te frisschen."

Wij onderbreken even om te vragen, of Professor Rikiri, wat veranderd en verbeterd, ook nog onder den naam van *„Mr. Toppy"* op het tooneel gestaan heeft. Wij hadden namelijk in een oude krant een bespreking aangetroffen, waarin met veel lof over de zeldzaam caricaturale figuur van Mr. Toppy werd gesproken. Mr. Toppy, die een zaal drie kwartier aan één stuk daverend lachen deed. En hoe met deze creatie in Kopenhagen, Petersburg, Rome en andere Europeesche hoofdsteden veel succes werd behaald.

„Inderdaad, dat is zoo," antwoordt Buus ons. „Maar wat ik u nu vertellen wou.... met drie man zette ik een nummer in elkaar, dat als *„Mysterious Black Bird"* aangekondigd werd.

Anderhalf jaar had ik er aan gewerkt op 'n zoldertje achter de Quelle op het Rembrandtsplein.... en dat tusschen alles door. Ik kwam er het eerst mee in Arnhem, in Musis Sacrum. Dat was onder Ter Hall; Frits van Haarlem had ons voor Carré in Amsterdam op het openingsprogramma gebracht. We hadden daar 'n succes van jewelste! Vijftien dagen achtereen en toen werd ons nummer nog eens voor vijftien dagen geprolongeerd. Daar tusschen door was er voor mij weer heel wat van belang gebeurd. U moet weten, dat het destijds in ons bedrijf gebruik was, dat bij de door Frits van Haarlem gearrangeerde openingsvoorstellingen de groote buitenlandsche directies persoonlijk naar Amsterdam kwamen om er met de artisten contracten af te sluiten. De grootste nummers werden dan geboekt voor alle landen van Europa. Ja, dàt was me 'n tijd! Al den derden dag na ons débuut zat mijn hokje van het brievenkastje in de koffiekamer vol gepropt met brieven en telegrammen. Ik wist met al die verlokkende offertes geen raad. Frits van Haarlem, wien ik het vertelde, stond er ook van te kijken en zei:

„Buus! kom morgen bij me, zelf nog geen beslissing nemen, eerst samen praten.... er moeten nog Amerikanen komen."

Met de wetenschap, dat Van Haarlem het beste met mij voor had, liet ik voor dat oogenblik alles nog rusten. Marinelli uit Parijs en Paul Schultze uit Berlijn boden tegen elkaar op om mij het eerst te krijgen. 't Eind van alles was, dat ik vier à vijf jaar het buitenland introk. Overal was het succes prachtig, ja zóó groot, dat mij geruchten bereikten van namaak. Ik wilde voor heel Europa patent op mijn creatie nemen, maar dat bleek zóó duur, dat ik er niet aan kon beginnen.

In Engeland hadden wij contract met het Londensche Colosseum. Ja, dat was 'n groote onderscheiding — voor 56 weken in de *Mos and Stoll Tour.*

Van ons nummer, dat als „The Whilby-Company" werd geannonceerd, was vooraf reeds heel veel roep uitgegaan en de Engelsche pers, happig op dat soort dingen, maakte er veel ophef van. *Mos and Stoll* gaven mij een grootsche encadreering.... een orkest van niet minder dan 36 muzikanten!

De generale repetitie in het Colosseum bracht een verrassing. De kapelmeester vroeg me: *„Mr. Whilby, have you got your music?"* Ik gaf de partituur door. Die muziek was gemaakt door Chris van Dinter, die nu kapelmeester is in de Passage-Bioscoop in Den Haag. Plotseling hoorde ik Hollandsch spreken. Dat verraste mij. Ik deed of ik niets had bemerkt. 's Avonds kwam de kapelmeester naar mijn kleedkamer en vroeg me te spreken.

„Say, Mr. Whilby, what....? you are an American.... an Englishman?" Zoo kwam hij bij me binnenvallen. Aan zijn oogen zag ik al, dat hij beter wist.

„No, I am a real Dutchman," antwoordde ik. Toen kwam er in onversneden Hollandsch uit zijn mond: „Kerel, had je me dat vanochtend niet direct kunnen zeggen?" Hij was enthousiast over deze ontmoeting en vroeg: „Hoe heet je eigenlijk?"

„Buziau!" zei ik.

„Wel, dàt is 't toppunt! Ik ben Larondelle, 'n ouwe vriend van je vader." De man raakte er haast bewogen onder en het spontane van zijn hartelijkheid trof me. Dien avond werkte ik met groot succes.

Vervelend was, dat er al gauw copieën van mij voor het voetlicht werden vertoond. De zangeres Evy Green, die op 'n draaibaar tooneel haar beurt zat af te wachten, knoopte een praatje met me aan en gewaagde van.... *a nice copy!* Het was of ze me 'n tik tegen mijn toet had gegeven. *„What a copy?.... my show is original!"* viel ik uit. Het fraaiste was, dat 'n Engelsche theateragent reeds eerder had gedreigd, ja, had gedreigd, om met 'n copy voor den dag te komen. Brutaler kon 't al niet! Het duurde trouwens niet lang,

Buziau laat ons lachen, frank, vrijuit; niet achter de hand, omdat een grap een welgemikte steek op mijn buurman scheen; geen onderdrukte lach als om een wel aardige, maar toch eigenlijk onbehoorlijke mop.

Neen: het is de gulle lach van vader en moeder en zoons en dochters. Zijn humor pakt stalles en schellinkje beide, verjaagt overal voor een avond alle gepieker over crisiswee en malaisezorg.

Wie samen Buziau gehoord hebben, genieten samen bij het herdenken. Wie een ander, die hem niet hoorde, wil vertellen hoe aardig het wel was.... slaagt daar nooit in en beseft dan eerst recht hoe onnavolgbaar die schijnbaar zoo eenvoudige kunst is.

Bravo Buziau! Verkwik ons nog vele jaren; we hebben het noodig!

19 Januari 1935

Mr. S. J. R. DE MONCHY
Burgemeester van 's Gravenhage.

of Drury Lane kwam met een copy. Een prentje in een van de tijdschriften verried duidelijk, dat ons nummer was nagemaakt. Terwijl de dader, die Engelsche theateragent, bleef volhouden, dat wij de schuldigen waren, dat wij hadden gecopieerd! Ja, dat zijn geen lollige ondervindingen.

Van Londen ging mijn tournée verder de wereld in. Maar elk jaar was ik weer 'n tijdje in Holland, om bij Van Os, Stroober, Vleugels of Faveur, met mijn Whilby-nummers uit te komen. In Weenen wachtte 'n theateragent mij op met 'n aanbod voor Amerika, maar de internationale toestand leek me zoo précair, dat ik er niet op in ging.

Ik kwam weer terug naar Holland, waar de belangstelling voor Professor Rikiri nog onverflauwd bleek. Met dat nummer maakte ik met Faveur nog 'n tournée tot 1914 toe. Toen, ja — ik herinner 't mij nog heel goed, we waren op de kermis in Gouda — brak de oorlog uit!

In deze provinciestad, vol kermisdrukte, heel veel uit de omliggende dorpen toegestroomde pretgangers verwekte het bericht van de mobilisatie groote opschudding. 't Was, of er een bom uit de lucht midden tusschen de kermisleut was neergekomen. Wij waren blij, dat we nog net op 't nippertje — hoewel met achterlating van onze bagage — 'n staanplaatsje in het locaaltje naar Den Haag

hadden kunnen veroveren. Wij wilden niets liever dan maar gauw thuis zijn.... óók bij ons zat de schrik erin....

Wat nu? Het buitenland was gesloten en het eigen land kon in de naaste toekomst weinig opleveren, zoo dacht ik.

't Was wederom de hooggeleerde Professor Rikiri, die me de reddende hand toestak! Ik kreeg 'n engagement voor 't Café Palace in de Wagenstraat in Den Haag. Inmiddels prakkizeerde ik over nieuwe dingen. Ik liet mijn gedachten gaan in de richting van de comedie, van de revue.... Die Professor Rikiri had het nu al jaren lang goed gedaan, maar daar zou toch eens 'n eind aan komen. Hij moest nu langzamerhand worden gepensioneerd.... natuurlijk met dank voor de langdurige en gewichtige diensten, die hij had bewezen.

Toen kwam de bof! Een reuze-bof!

Ik had pas 'n paar dagen in Palace gewerkt en ontving toen uit Haarlem een brief van Henri ter Hall met de vraag, of ik idee had om mee te werken in zijn revue „Past er op!"

Mijn dag was gekomen!

Ik ging er direct op uit en hoorde van Ter Hall, dat ik een rol van Piet Köhler kon overnemen. Dat was gauw gezegd, maar u moet weten, dat ik op dat oogenblik nog nooit zoo'n hebbeding voor me had gehad, wat je dan 'n geschreven rol noemt. „Eerst maar 's even tusschen de coulissen 't geval bekijken, je oogen wijd open zetten en dan maar verder je gedachten laten gaan, zoo 's bedenken: hoe je het zelf zou doen." Zoo raadde Ter Hall me gemoedelijk. Volgens dat recept ging ik ook te werk. Toen me gevraagd werd of ik den avond van den volgenden dag Köhler's rol voor het voetlicht zou kunnen brengen, zei ik: ja! Nog dien avond keek ik de boel eens door, overwoog, bedacht, sloeg, eerlijk gezegd, maar 'n half oog in de paperassen, die me als de rol waren meegegeven. Ik kon er trouwens bijna geen wijs uit worden. Van slapen was dien nacht geen sprake. In de donkerte had ik niets anders voor mijn oogen dan de figuur, die me was toevertrouwd.

Op de repetitie ging het matig. Ik voelde me nog 'n beetje onwennig, was nog niet voldoende ingeleefd. Enfin, ik speelde, maakte er met m'n extemporé's van, wat er van te maken was, liet me volkomen gaan. Ik kreeg m'n publiek te pakken. Zij, die vanwege de directie, tusschen de coulissen en ook in de zaal me opnamen, beluisterden hoe het publiek op mijn grappen reageerde. Mevrouw ter Hall was de eerste, die het mij „achter" kwam vertellen: „Buus, dat was uitstekend, prachtig!" Natuurlijk gaf dat moed. Ik kreeg met dat succes direct vasten grond onder de voeten. Mijn débuut als revue-artist werd van dien aard, dat ik bij Henri ter Hall bleef hangen, met 'n vast contract. Dat eerste optreden was mij 'n openbaring geworden; ik zag nieuwe mogelijkheden. Verbeeld je, je te kunnen

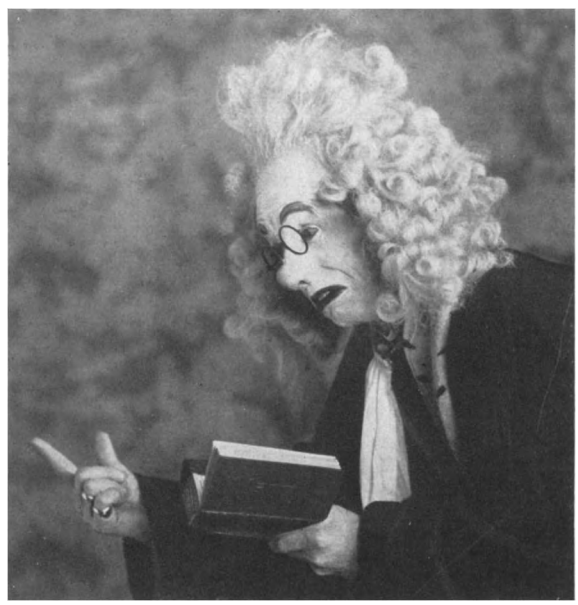

De meesterlijke grime voor een meesterlijk gespeelde rol.

Buziau als tramconducteur in de revue „Champagne" (1931), waarbij hij 'n verhandeling hield over raakpunten, snijpunten en ontmoetingspunten, die het publiek van de eene lachbui in de andere deed tuimelen, evenals zijn soloscène in 'n stampvolle tram.

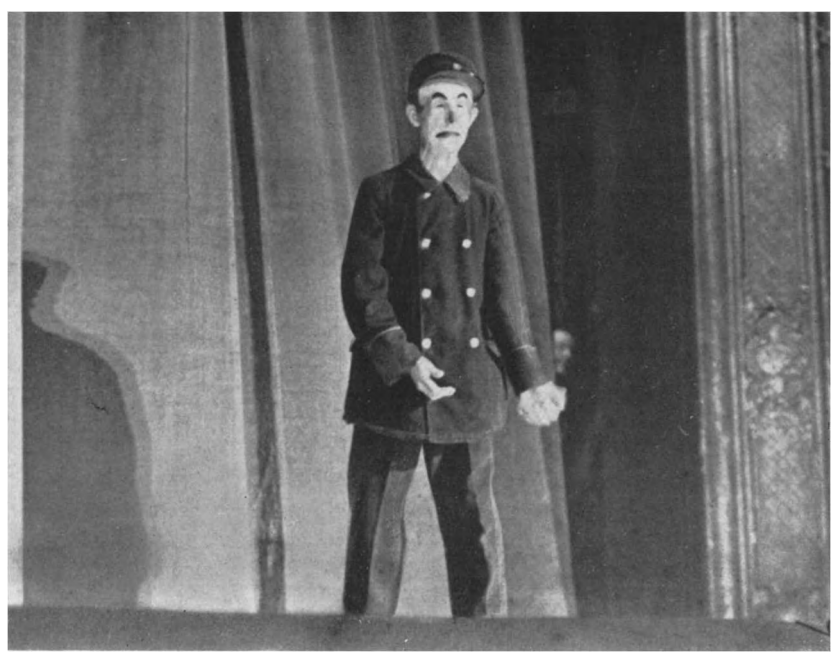

„O, Má-á-á.... Pá-á is niets meer in het huishouden!" — Buziau als het moderne, verwijfde jongemensch.... Zooiets, bijna angstig-griezelig, te doen léven op het tooneel, kan alleen een groot kunstenaar.

uitvieren op een terrein, dat op een hooger plan ligt dan de Variété.

Dr. Wettach, alias Grock, was ook zoo begonnen!

Grock en zijn manager zijn eens naar mij komen kijken. Voor 'n beginner op revue-gebied was dat iets adembenemends. Er werden relaties met mij aangeknoopt, besprekingen gehouden en op 'n goeien dag kwamen ze met 'n voorstel, waarvan ik even paf stond. Denk eens aan, een contract voor drie jaren, voor heel Europa, èn dat tegen 'n reusachtig honorarium! Grock zou zich terugtrekken en diens manager wilde mij in zijn plaats stellen. Dat was heel mooi!

Velen zouden direct hebben toegehapt, ik aarzelde. De overweging, dat ik nog 'n beginner was, deed me besluiten op het aanbod, hoe verleidelijk ook, niet in te gaan. Ik heb daar nooit spijt van gehad. Toen ik het afwees, wist ik natuurlijk nog op geen stukken na, hoe het hier verder zou gaan. Wie kan in de toekomst zien? Dit aanbod uit het buitenland is later gevolgd door andere aanbiedingen met financieel niet minder aanlokkelijke voorwaarden, waarbij de managers mij als 't ware de pen in de hand stopten om toch maar te teekenen. Ik kwam wezenlijk voor verleidelijke gevallen te staan. Het buitenland heeft 't mij menigmaal heel moeilijk gemaakt, mij het goud voor de voeten gesmeten...."

Even is er stilte! Met de handen op den rug, het hoofd gebogen naar den grond, loopt Buus de kamer op en neer. Dan komt hij op eens naar mij toe, grijpt me bij de schouders en zegt: „Ik bleef toch Nederland trouw! Omdat de menschen hier me hebben groot gemaakt.... mijn eigen volk heeft me gemaakt, gekneed, tot wat ik nu ben. Ze bleven me altijd waardeeren. Daarvoor kan ik niet dankbaar genoeg zijn. Ik hoop nog lang te kunnen blijven werken, maar aan alles komt 'n eind.... Je moet zelf het moment van scheiden weten te kiezen en het er niet op aan laten komen, dat ze zeggen: „hij wordt toch wel 'n daggie ouwer.... is lang niet meer, wat ie vroeger was." Zoo gauw als je daarvan ook maar iets gaat merken, in de gaten krijgt, dat je publiek verder van je gaat afstaan, 't contact slapper wordt, dan is het moment gekomen om te gaan. Maar gelukkig is het nog niet zoo ver.

Je doet met zoo'n revue dikwijls eigenaardige ervaringen op. Soms denk je dat je 'n pracht van 'n scène te pakken hebt, die de zaal onderste boven zal keeren, een geval, dat er in zal gaan als koek. Maar dan komt de uitvoering.... het succes van de scène is maar matigjes. Bij 't afschminken ben je het er al met je zelf roerend over eens, dat het niet dàt was, wat je er je-zelf van had voorgesteld. Nou zorg ik als regel voor 'n achterhoede, 'n reserve, die in zulke gevallen direct onder de wapenen kan komen. En je brengt wat nieuws in de plaats van die teruggenomen scène, een bedenksel, waaraan je hart heelemaal niet is verpand. Die nieuwe moot moet

dan natuurlijk eerst deugdelijk worden gerepeteerd. En dan.... vooruit maar weer! Met spanning wacht je af, hoe dat nieuwe 't zal doen. Nee maar, laat die scène nu inslaan zóó, dat de menschen te keer gaan of ze mesjokke zijn.

Je maakt ook wel mee, dat je in de geschreven rol 'n scène aantreft, die je zoo op het eerste gezicht heelemaal niet aanstaat. „Wat moet ik daar nou van maken?" is je eerste gedachte. 't Is heusch geen zeldzaamheid, dat je er aanvankelijk geen gat in ziet om er in 'n revue iets dragelijks van te voorschijn te brengen. Je staat er mee op en je gaat er mee naar bed, denkt, hoopt, dat het ten slotte toch wel lukken zal. 't Feit, dat je daaraan nog lang niet toe bent, doet je er vaak 's nachts over piekeren en dan krijg je soms ineens 'n inval en komt er kleur in dat aanvankelijk saplooze gegeven. Ik sta dan wel 'ns even op en maak notities, ja, houd me er vaak zoolang mee bezig, dat ik van mijn wederhelft het bevel krijg om nu toch 'ns eindelijk te gaan slapen.

In dezen tijd van algemeene misère is mijn werk er niet gemakkelijker op geworden. Kijkt u eens naar buiten.... Rijswijk ligt gewoon nu onder den mist. Maar kijkt u 'ns daar naar boven. Ziet u de zon ploeteren om er doorheen te komen? Zoo is nu ook mijn werk."

Deze voortreffelijke kunstenaar is zich wel van een roeping bewust — nu in de moeilijke crisisjaren meer dan ooit. Dat bleek

Schrijven van Zijne Excellentie H. D. Kan, Oud-Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

's Gravenhage, 6 Jan. 1927.

Hooggeachte Heer Buziau!

Vergun mij U van harte geluk te wenschen met het feest dat gij morgen viert. Wie in bewondering voor Uw machtig talent U in actie gadeslaat, zal stellig niet vermoeden, dat gij reeds de middaghoogte des levens hebt bereikt. Het grenst aan het ongeloofelijke, hoe gij avond aan avond met zoo jeugdig vuur talloozen aan sombere gedachten weet te onttrekken door een kunst, die eenvoudig niet te evenaren is.

Dat gij nog zeer lang Uw zware taak tot erkentelijkheid van velen moogt vervullen, is de oprechte wensch van Uw dienstw. vereerder

J. B. KAN.

mij duidelijker nog uit het vervolg van zijn aangenaam causeeren.

„Net zoo min als u en ik tot lachen zijn te brengen, wanneer laten we zeggen, de deurwaarder der belastingen je een dwangbevel thuisbrengt, je op denzelfden dag een protestwissel wordt aangeboden, de zaken bar beroerd gaan, je vrouw je den kop gek zanikt om 'n nieuwen hoed, waarvoor je de duiten niet hebt, je oudste jongen met een slecht rapport thuis komt, net zoo min hebben de meeste menschen lust tot lachen, nu half Nederland of nog meer diep in de misère zit. Ik was niet waard 'n gezond mensch te zijn, wanneer ik in mijn werk met dat alles geen rekening hield. Natuurlijk komen de menschen nu niet, zooals vroeger wel het geval was, al bij voorbaat lachlustig naar de zaal toe. Met de opgetogenheid waarmee voorheen 'n kaartje werd genomen en plaats werd besproken, is het gedaan. Zoo'n publiek moet uit den put worden gehaald — moet, zij het dan ook maar voor enkele uren, uit die sombere gestemdheid worden getrokken. Dat is de intentie, die mij in dezen malaise-tijd geheel beheerscht! Ik begrijp goed, waarom het nu niet dadelijk al in uitbundigheid losknalt zooals voorheen. Wanneer ik mijn entrée maak en ik de menschen, voor ik nog 'n kik geef, bekijk, dan is de begroeting in mineur afgestemd. 't Gaat zoo nog niks van harte en ik denk dan bij mezelf: Buus, zet er je schouders maar 's flink onder!.... Ik lees van al die bedrukte snuitwerken af, dat ik er 'n heele karwei aan zal hebben om mijn toeschouwers op te kikkeren. Toch wil ik ze weer naar huis laten gaan met moed en opgewektheid, met de gedachte, dat het leven tenslotte nog niet zoo heel kwaad is.

Weet u, hoe dat moet gaan? Ik zal 't u duidelijk maken. U bent ook jong geweest, nietwaar? Hebt u wel 's zoo'n ouwerwetsche kermis meegemaakt? Daar kon je dan 'n pauweveer koopen enne.... och, u behoeft er voor mij geen doekjes om te winden, u hebt natuurlijk ook wel eens in die ondeugende, dartele, jonge jaren in 'n poffertjeskraam met zoo'n ding 'n aardig meiske in den hals gekieteld tot ze omkeek en.... lachte.... Ziet u, die pauweveer ben ik nu en dat lieftallige meiske zie ik in al de menschen, die vanuit de zaal en van de allerhoogste hoogten der balconrijen naar me kijken.

Nee, in deze sombere tijden is het werk niet makkelijk, komt er heel wat meer voor kijken, want de menschen zijn verre van goedlachsch. Dat 't mij ondanks alles toch lukt om in dezen tijd van dépressie zoowel den min of meer beroemden beursman als den-kleinen-man-met-het-confectiepakje-an de spinraggen der beslommeringen uit hun brein weg te halen, dàt is nu mijn gróótste voldoening....!"

Buziau wordt even naar de telefoon geroepen. Tijdens mijn bezoeken is dat dikwijls voorgekomen. Twee minuten later komt hij

weer binnengetippeld.... rank, kwiek, onvermoeid. In de enkele uren van zijn thuis zijn, wordt hij nog zelden met rust gelaten. Lastige gevallen met vele verzoekjes om, liefst nog na 'n avondvoorstelling, hier of daar in kringen van hooge standing, bij families waar het op geld niet aan komt, nog wat van zijn onuitputtelijken luim in de salonsfeer binnen te brengen. Verzoeken, die hij keurig, met de hem eigen hoffelijkheid weet af te poeieren.

Als Buus weer in zijn stoel is neergevallen, komt ons gesprek op den humor in het algemeen en mijn gastheer wordt zéér positief in zijn wijze van zeggen, als wij het hebben over humoristen, die het maar niet nalaten kunnen bij hun moppen en liedjes bedenkelijke geestigheden te lanceeren.

„Ik wil u," aldus Buus, „ten overvloede nog wel eens nadrukkelijk zeggen, dat ik voor een vunzig gijntje in mijn werk nooit te vinden ben geweest en er dat ook nimmer in verdragen zal. Als iemand, wie en waar ook, in de spoorwegcoupé of langs den weg, een ongepaste mop of aardigheid lanceert, zoo'n grapje waar 'n luchtje aan zit, nou dan krijgt-ie van mij dadelijk 'n kouwe douche.... Toch ben ik geen weesmeisje, hoor! Om den bliksem niet! Maar humor moet keurig zijn.... niet gemeen, niet geraffineerd...."

V.

DE ARTIST EN DE BURGER. — BUZIAU EN DE JEUGD. — THEATERS IN HET BUITENLAND EN THEATERS HIER. — VAKGEHEIMEN IN DE REVUEWERELD. — DWAZE INVALLEN. — KIJKJES ACHTER DE SCHERMEN. — NAAR DE BOUWMEESTER-REVUE.

Voor den zooveelsten keer is 'n sigaret de willige prooi van Buus.

„M'n zwak!" zegt hij. „Ik mag wel wàt hebben. Er schiet in zoo'n heel jaar, van zegge twee honderd vijf en zeventig werkdagen, op Zondag nog 'n matinée er bij, niet zoo veel voor me over. Maar als de boel maar draait, mijn werk maar naar mijn zin gaat, dan hebben ze geen kind an me."

Ik neem het oogenblik, dat Buziau zijn sigaret aansteekt, waar, om op te merken, dat ik nog weinig artisten ontmoet heb, die, als hij, wars zijn van alle buitennisserig gedoe.

„Kijk 's," zoo reageert Buus hierop, „ik houd van ernstige menschen met plichtsbesef en oprechte belangstelling voor hun werk en hun omgeving. Ik mijd leegloopers en drinkers, artisten, die den draak steken met alle fatsoen, dat voor den burger bindend is. Waarom moet het publiek bij zoo'n „artist" door de vingers zien, wat het in een burger afkeurt? Wat een burger tot een man van karakter maakt, maakt het ook den artist. Een artist heeft zijn taak in de maatschappij te vervullen, evenals en even goed als de burger. Ik heb maar al te dikwijls waargenomen, dat als een kunstenaar zich op zijn begaafdheid laat voorstaan, hij voor zijn eigen toekomst een graf graaft.... Hij wordt dan hoe langer hoe zelfgenoegzamer, denkt dat hij er *is* en.... bouwt niet meer verder. Prachtige talenten, groote begaafdheden heb ik zien verongelukken, doordat de bezitters den gearriveerden artist gingen uithangen in de ongunstige beteekenis van het woord. Zij vergooiden hun leven en hun talent door weelderig te doen en met branie-schoppen....

Maarre.... waar waren we ook weer gebleven? Oh ja, we hadden het over die gorigheidjes, waarvoor de dames vroeger hun waaier meebrachten; tegenwoordig is een doodgewoon programma het hulpmiddel om niet te laten merken, dat een scabreuze aardigheid haar ook wel amuseert. Eenmaal er mee begonnen, kan het publiek zich zoo'n grappenmaker niet meer denken zonder twijfelachtige aardigheden. Nu moet u niet meenen, dat ik met opzet dien kant

Buziau in de revue „Da's goed bekeken" (1933).
Teekening van Harmsen van Beek in Alg. Handelsbl.

niet uit ga. Neen, ook uit m'n hart lust ik al die dubbelzinnigheden niet. Zoo lang Buus speelt en leeft, doet hij aan die stijllooze bedenksels niet mee."

Er was een oogenblik stilte geweest, die Buus zelf weer verbrak met de vraag: „Bent u wel 'ns op zoo'n Zondagmatiné bij me geweest?...." En voor ik antwoord kan geven, gaat hij verder: „Ziet u daar buiten in de laan die kinderen.... dat heerlijke, jonge goed?.... Welnu, die kunnen bij mij even goed komen luisteren als de ouwe heertjes, waarvan Yvette Guilbert in één van haar onbetaalbare chansons gewaagt.... Wanneer ik op zoo'n middagvoorstelling „en scène" kom, doet het mij altijd weer goed als ik veel plaatsen in de zaal zie ingenomen door aankomende bakvisschen met fleurige toiletjes.... door jongens in matrozenpakjes of wat de mode tegenwoordig voor die snuiters brengt.

Als ik die zonnige toeten naar mij zie reiken, dan is mij dat een weldaad. In die eerste momenten van begroeting bij m'n opkomen .... van geklap met jonge handen.... vaak begeleid van een opgetogen gilletje als uiting van een te lang ingehouden blijdschap, dan voel ik me wel eens even wegzakken van bewogenheid. Heerlijk de gedachte aan al die ouders, die hun kroost bij mij veilig weten.... Geen woord wordt dan uitgeschakeld, niet de minste wijziging heb ik dan in mijn „faits en gestes" te brengen.... Ja, de aanwezigheid van kinderen, van veel kinderen geeft voor mij altijd iets zeer boeiends aan zoo'n tjokvolle zaal.

Merkwaardig is hoe jongelui — ja natuurlijk geen baby met 'n fopspeentje — maar de opkomende jeugd, menigmaal veel beter oog op 'n geval heeft, dan oudere menschen. Uit zoo'n jongen mond bereikt mij vaak nog wel eens iets, dat raak en goed gezien is. U weet niet half, hoe die jongeren met mij meeleven. Eén bewijsje daarvan. Boven op 'n kamer hangt m'n clownskop op stramien geborduurd. 'n Attentie, die leuk is. Jongens hebben mij aardige teekeningen gestuurd met 'n briefje d'rbij. Zie je, dat zijn voor mij de meest waardevolle souvenirs — bescheiden dingen op zichzelf, maar waarmee ze toch m'n hart inpalmen en die me meer zeggen dan 'n krans van 'n kilometer middellijn...."

„Meneer Buziau, nu een ander à propos," zeg ik. „Na de groote steden gaat de revue ook de provincie in. Heeft men in die provincieplaatsen daarvoor de noodige speelruimte?"

„Traditiegetrouw komt Rotterdam altijd 't eerst aan de beurt. Het is dan nog hartje winter en we moeten de menschen van hun kacheltje weghalen. Onder de Maartsche buien verschijnen we in Amsterdam en als de merels en de nachtegalen zingen, komen we in Den Haag. Zijn we daar klaar, dan trekken we de provincie in. We hebben 275 speeldagen. Wat de speelruimte betreft, nou die is

Het 40-jarig jubileum van den revue-speler Joh. Buziau heeft ook de belangstelling en de sympathie van de Haarlemmers. Gaarne maak ik mij derhalve tot de tolk van de velen, die ter gelegenheid van de feestelijke herdenking den jubilaris van hun hoogachting en erkentelijkheid willen doen blijken.

Moge het hem gegeven zijn thans zelve vreugd te beleven, waar hij in zijn langdurige loopbaan zooveel anderen blijdschap in rijke mate heeft geschonken. Hieraan voeg ik den wensch toe, dat zijn sprankelende geest nog een reeks van jaren het publiek mag boeien en verkwikken.

Januari 1935 C. MAARSCHALK VAN EGMOND EN RINNEGOM
Burgemeester van Haarlem.

op vele plaatsen niet berekend op 'n revue in grooten stijl. Maar, we moeten het er mee doen. 'n Revue-theater als bijvoorbeeld 't Londensche Colosseum, dat nu wel geen 85 duizend menschen 'n zitplaats kan geven en er nog bovendien 20 duizend op de galerijen kan bergen, zooals dat met het Oud-Romeinsche amphitheater van dien naam 't geval was, hebben we natuurlijk niet. Zelfs geen schouwburg waar 2000 toeschouwers een goede plaats kunnen vinden. En toch geloof ik, dat wanneer mannen met kapitaal de hoofden bij elkaar steken en het er over eens kunnen worden om ook ons land in het bezit te stellen van een speciaal Revue-theater van grootschen omvang, spoedig zal blijken, dat het geen weggesmeten geld is geweest. Dat gebouw, neem aan 't komt in Den Haag, zal niet uitsluitend op den toeloop van 't Haagsche publiek zijn aangewezen. Rekening houdende met de moderne verkeersmiddelen, zal 't mogelijk zijn, het publiek van heinde en ver daarheen te trekken, omdat het dan een revue zal kunnen bewonderen in haar meest fantastische mogelijkheden.

De opzet der Bouwmeester-Revue is inderdaad grootscheepsch. Er wordt geen geld gespaard om het buitenland te evenaren. Gaat het er om een geheel te krijgen, dat zoo goed mogelijk voldoet en moet de aanvankelijke raming daarvoor worden overschreden, dan is de energieke Mevrouw Bouwmeester-Sandbergen de eerste om er 'n tien mille, zoo noodig 'n twintig duizend guldens op te gooien. Deze vrouw stelt zich niet tevreden met wat reeds werd bereikt. In haar kunstzinnig streven wil zij steeds hooger. Onze revues mogen er dan ook zijn. Dat is geen opsnijerij! Echter is de speelruimte vaak een factor, die ons in de expansie van ons kunnen

Buziau als huurkoetsier. Zijn grappen op dit uit den tijd zijnde gilde, dat is „fort"-gejaagd door „Ford"-racers, waren kostelijk.

HALF OM HALF

In de revue „Nou nog mooier!" Het geestig gevonden pakje half tennis - half golf.

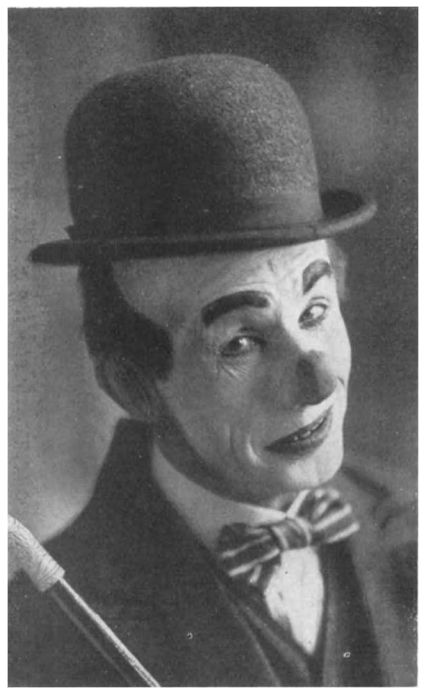

Buziau in de revue „'t Kan verkeeren!"

Buziau in de slotscène van de revue „Da's goed bekeken!" (1933). „Nee, makkelijk is het métier niet," zei Buus, toen hij het over de rijbroek had, waarin hij hier is gekiekt, „'t wordt 's avonds altijd al laat, maar dat broekie!... 't duurde ruim tien minuten eer ik daar uit was!"

Buziau en Siem Nieuwenhuysen als Amerikaansche toeristen in de revue „Met Vlag en Wimpel" (1935).

en willen vaak in den weg staat. Om u uit den laatsten tijd 'n enkel voorbeeld te noemen.... dat Venetiaansche avondfeest in de revue: „Dat is goed bekeken!" 'n Juweel van aankleeding en regie-tafereelen waar het publiek met ingehouden bewondering naar keek en dan, als 't ware overdonderd door al die kleurenpracht, in groote geestdrift losbarst. Hoe zouden de bewegingen van die feestende stoeten, dat komen en gaan met die gracieuze wendingen en gebaren, oneindig beter tot hun recht komen, wanneer daarvoor in de breedte en de diepte der speelruimte het veld meer open lag. Nu was 't soms een teveel in een nauw bestek, schoonheid, pracht en kleurenweelde, die alleen het effect niet misten, omdat hier een meesterstukje van regie werd geleverd. De ruimte, meneer, de ruimte moeten we hebben, om groote dingen tot hun recht te doen komen. En die hebben we hier in ons land niet, althans niet voldoende. Indien we ruimte hebben om het levende materiaal van zoo'n tableau uit elkaar te halen, als er niet angstvallig moet worden uitgekeken, dat ze niet in de slepen der zwierige kleedij verward raken, dan spelen ze het bij ons wel klaar het publiek een levend schilderij aan te bieden, waarin 'n Paul Veronese zijn eigen kunst zou terugzien. Nu moeten wij woekeren met de ruimte. Bij het afzakken naar de provincie hebben wij ons steeds op minder omvang en beperkter décors in te stellen. Wat het laatste betreft, hebben we drie formaten voor groote en kleine theaters. In den lateren tijd is men op tal van plaatsen aan het bouwen van nieuwe theaters gegaan. Maar u moet niet vragen hoe! Ik ben de wereld door geweest, heb niet alleen de theaters der groote metropolen bezocht, óók die der kleinere steden. En nu moge het daar ook niet van een ideale volmaaktheid wezen, kleedkamers, orkestruimte, machinatie van het tooneel, waarop het toch in de eerste plaats aankomt, dat alles is er toch in vele plaatsen voorbeeldig.

Neem bij ons nu eens Tuschinsky. Ik geloof niet, dat er in Amsterdam één theater is, zoo algemeen bekend in het land en ook door de menschen van buiten zóó druk bezocht, als dat. Het is dan ook grootscheeps aangepakt. Maar toen de architect de tooneelruimte nabij kwam, was het ook meteen met de grootscheepsche opvatting gedaan. Voor de revue is Tuschinsky niets. Weet u wat het groote gebrek is? De schouwburgarchitecten laten zich alles aanleunen. De hall, ja, die moet ruim zijn, mooi, monumentaal, dat geeft aan het bezoekend publiek een mooien, eersten indruk. Maar wanneer die heeren verder komen, de zaal en de foyers genaderd zijn, dan wordt het al minder. En wat er tenslotte nog overschiet, is goed voor tooneelruimte en kleedkamers. Om het eens gemoedelijk en banaal te zeggen: de étalage-ruimte wordt maar te veel en bagatelle behandeld.

Ik ben geen architect, maar ik geloof toch te mogen beweren,

dat van 't Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen in Den Haag nog wel wat te maken is. Naar mijn idee, is daar aan den tooneelkant nog heel wat ruimte te winnen. Wij hebben durf genoeg om in 'n revue 200 menschen en meer op de planken te brengen, maar lapt 'm dat maar 'ns, als 80 elkaar al in den weg loopen.

Dat wij inmiddels al veel bereikt hebben, moge hieruit blijken, dat buitenlandsche vakmenschen bij ons komen loeren om.... 't thuis na te doen!

Eigenaardig en naïef wordt dikwijls over de moeilijkheden, welke aan de opvoering van een revue vast zitten, gedacht. Er zijn er, die meenen, dat het in een revue alleen maar om wat gijn gaat, de aankleeding, wat kleurenweelde en licht-effecten en de boel loopt wel. Neen, de revue moet ook een draad hebben. En er moet handeling in zitten. Elke scène dient een pointe te hebben. Dàt, waarom 't gaat! Een aannemelijke oplossing moet er zijn, ook van het malste geval. Een revue wordt voor ons geschreven en wel zóó tijdig, dat we, terwijl de oude revue nog loopt in de provincie, wij er alvast onze gedachten over kunnen laten gaan. In de feitelijke samenstelling word ik niet gekend. Ik krijg de mij toebedeelde portie voorgezet, als de boetseerder een hoopje klei, met de boodschap om daarvan wat te maken.

Soms gebeurt 't wel, dat je aanvankelijk er echt tegenzin in hebt, maar die gaat meer dan eens pardoes over boord, wanneer je op 'n wandelingetje langs den weg of in de stad den een of anderen sloomen duikelaar, die voor drie-kwart uit 't lood hangt, of 'n mal hoedje op z'n knikker heeft, ziet, kortom wanneer 'n typisch geval je raakt, 'n doodsimpele figuur je belangstelling weet in te palmen. Inspiratie, heet dat. Wat ik in mijn scènes maak, komt uit het volle leven, vindt daarin althans zijn oorsprong...."

„Gebeurt het wel," interrumpeer ik, „dat u met den schrijver van 'n nieuwe revue, voor wat uw deel betreft, al direct overhoop ligt?"

„Natuurlijk!" zegt Buus. „Is 't me al te erg, dan geef ik 'n hint, dat 't zóó niet gaat. Wat nu die geschreven rol betreft, wanneer je geheel daarop aangewezen bent, dan kom je er als revue-kunstenaar niet. Dat ding kàn je 'n richting geven, 'n vingerwijzing zijn welken kant je uit moet. Maar ook dat is niet altijd het geval; soms maak je er heel wat anders van, is je parlando door den auteur niet meer te herkennen. Van veel beteekenis zijn ook je extemporé's: de invallen, die — niet overdacht, onvoorbereid — de zaal in worden gesmeten. Die extemporé's zijn zooveel als de saus bij de pudding, als de fleurige tierlantijntjes, waarmede de banketbakker de taart versiert. Heel dikwijls houden de extemporé's, die dwaze invallen, verband met actueele gebeurtenissen en dat vinden de menschen steeds

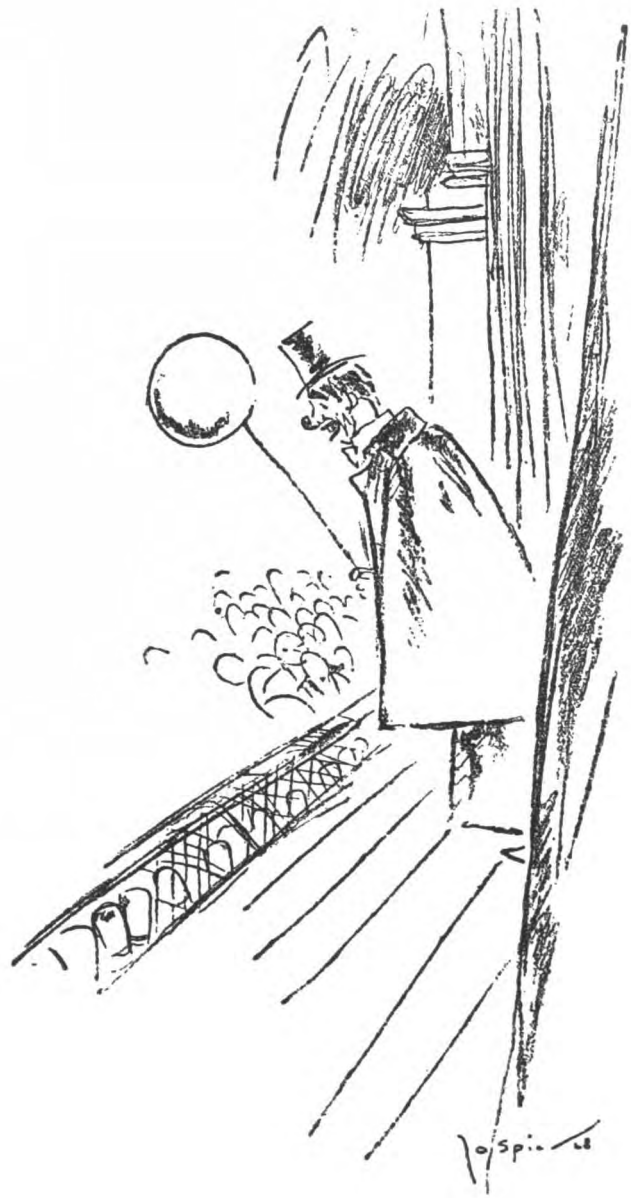

Nederlandsche Ster van de Music-Hall.
Buziau in Henri ter Hall's Revue 1928.
Teekening van Jo Spier in De Telegraaf.

interessant. Nu zou je, wanneer je 't eens op je heupen hebt en je dan eens heelemaal laat gaan, wel 'n uur aan de praat kunnen blijven. Maar dan maakte je brokken. Want terwijl je daar staat door te slaan, zijn ze achter de coulissen al weer bezig om wat anders op te zetten en wachten ze daar om met zoo'n oogenverblindend ballet te beginnen. Dus je moet wèl weten, hoever je kunt gaan. En — dat is heel belangrijk — steeds zorgen voor een slot, een aftocht, die pakt.

't Is mij ook wel eens gebeurd, dat ik om 'n scheeve situatie te redden, aan de praat *moest* blijven. Zoo herinner ik me, dat, toen we met de drie-honderd-zooveelste van „Het kan verkeeren" ergens in de provincie zaten, Piet Köhler, die nog achter was en wiens aandacht was afgeleid, 't wachtwoord niet had gehoord en me doodgemoedereerd liet staan. Ik bleef toen maar dapper aan den gang en smeet m'n zevenklappers en voetzoekers de zaal in. En terwijl ik onder het gebrul van de zaal — dat er door 'n mal gerol met mijn oogen niet minder op werd — naar de coulissen om Piet riep, werd de situatie gered...."

Buziau heeft ons in gedachten ook meegenomen naar achter de schermen, naar dat geheimzinnige wereldje, waarover bij vele menschen vaak de „ernstigste" vermoedens bestaan.

„De verhoudingen in ons gezelschap, de omgang met elkaar, dat wereldje achter de schermen, waar de rioolratten der maatschappij zich gaarne voorstellingen van maken, die men slechts fluisterend onder woorden durft brengen — die omgang nu is bij ons in elk opzicht keurig en correct. Geen moeder behoeft haar kind met angst naar ons gezelschap te zien gaan. In de kleedkamers, tusschen en achter de coulissen, in de artisten-foyer, overal mag iedereen ons gadeslaan. Moet je Mevrouw Bouwmeester hebben! Zij zou geen enkele incorrectheid dulden. Zij laat overal haar oogen gaan en wat niemand opmerkt, ziet zij. Nog eens, de verhoudingen, ook daar waar de oogen van het publiek op het brandscherm stuiten, geven niet in het minst aanleiding tot eenige critiek....."

Buziau is opgestaan, want het is tijd voor de koffietafel. „Tot morgen," groet hij vriendelijk, „ik zal dan een en ander uit mijn militaire carrière vertellen."

Op weg naar huis overdenk ik nog eens, wat ik gehoord heb over den omgang tusschen de talrijke medewerkers aan de Bouwmeester-revue en ik herinner mij, dat Mevrouw Jeanne Reyneke van Stuwe, die eens een complete revue-voorstelling achter de coulissen meemaakte, daarover een exposé schreef. Ik ben daarnaar gaan zoeken en vond het. Een en ander daaruit is interessant genoeg om hier te laten volgen.

„Twee aparte werelden zijn het, die door het voetlicht gescheiden worden; *voor het voetlicht,* dat zijn de menschen in feestelijke

stemming, die komen om te genieten; *achter het voetlicht*, dat zijn de harde werkers, die elk voor zich in meerdere of mindere mate iets bijdragen om het geheel te doen slagen.

Wie de meening mocht zijn toegedaan, dat het *daar achter die schermen maar een ongebonden troep is*, zou, slechts door een bezoek van enkele minuten, wel andere gedachten krijgen. Er mag niet gebabbeld worden of geschertst; wie onvoorzichtig één te hard geuit woord vallen laat, wordt onmiddellijk met een dwingend *„Sssst"* het zwijgen opgelegd, wie te luid lacht, krijgt een berisping. Er is geen tijd voor hofmakerij of verstolen amourtjes; nauwelijks van het tooneel na het beëindigen van een scène, fladdert de heele kleurige groep terug naar de kleedkamers. De draagsters van de pompeuse statiegewaden beklimmen (de crinolines met beide handen omhoog houdend om het kostbaar brocaat niet te knoeien) de vrij hooge achtertrap naar de kamer, waar de costuums geborgen worden en waar een costumière klaar staat om de pronk-japonnen en de hoofdtooisels in ontvangst te nemen en onder hoezen op te bergen. In een kimono, haastig omgeslagen, tippelen ze dan snel weer naar hun kleedkamers terug. De costumières, die hier helpen, zijn vroeger meest zèlf artisten geweest, die meewerkten aan de revue en weten dus, wat er te koop is, hoe alles ordelijk en op de minuut loopen moet. Discipline *moet* er zijn, of de boel liep al gauw in 't honderd, maar het is dit niet alleen, dat de orde er in houdt, het is het vaste weten, dat zij onder voortdurende contrôle staan.

Mevrouw Bouwmeester is zoo verstandig het jonge goed, als men met de revue op tournée is, in hotels onder te brengen, waar zij onder toezicht staan van de directie.

Het is de moeite waard tusschen de scènes door iets op te vangen van het leven der ouderen, die in de variété of de revue opgroeiden. Daar is dan in de eerste plaats *Buziau*. Gezeten vóór zijn kleedkamer, het gezicht onwezenlijk wit gekalkt, de neus rood geschminkt, vertelt hij van zijn jongen en van zijn vrouw, die vroeger ook verbonden was, eerst aan de variété, later aan de revue en die nu niet meer optreedt, alleen maar huisvrouw en moeder is en die elken avond uitziet naar het uur, waarop haar man, na afloop van de revue, terugjaagt naar huis.

Daar is *Nieuwenhuysen*, de groote gamin, gestoken in een mal Zebra-pak, allerdwaast geschminkt met roode wenkbrauwen midden op het voorhoofd en vervaarlijke wipneus, die me meetroont naar zijn kleedkamer om me de portretten te laten zien van zijn vrouw en twee jongens, verwoede voetballers.

„Hoelang aan 't tooneel?" beantwoordt hij mijn vraag. „Ik werd haast op 't tooneel geboren. Mijn vader was de beroemde Oom Daan, die de vrouwenrollen speelde in de revue van Ter Hall, waarin mijn moeder óók optrad. 's Avonds werd ik in een mandje mee

BUZIAU DE ONWEERSTAANBARE.

Crisis: „Ik lach me dood!"
Buziau: „Wat ge heden doen kunt, stel dat niet tot morgen uit!...."
(Herman Moerkerk in de V.K.P.).

naar het theater genomen en tusschen de scènes door werd ik geholpen.

Hard werkende menschen allemaal en huiselijke menschen. Ik zie den regisseur Bood voorbijschieten in een wandelpak, ringen in de ooren en hoedje schuin op 't hoofd.

„En Meneer Bood, was u altijd verbonden aan de revue?"

„Pardon, nee, ik werkte eerst aan de variété als slangenmensch."

„Met een in stukjes gehakte ruggegraat?"

„Wie brengen die onzin toch in de wereld? Je traint je in lenigheid, dat is 't heele geheim. Mijn vrouw was vroeger óók aan de revue verbonden, maar toen er kinderen kwamen, hield ik haar thuis; kinderen hebben rechten. Mijn oudste dochter is getrouwd, de jongste werkt mee aan de revue." Hij wenkt een jong, tenger meisje in Mexikaansch costuum naderbij. „Die deed al mee toen ze 14 was."

Het publiek is dezen avond buitengewoon op dreef; het reageert op alle grappen; het bulderend gelach loeit over het voetlicht heen, zweept de artisten op, het contact met de zaal werkt als champagne. Tusschen de coulissen staan de brandweermannen, zij pressen de handen op den mond om hun lachen te smoren. Buziau is prachtig; van heel dichtbij zie ik de wisselende uitdrukkingen van zijn gezicht.

Nieuwenhuyzen en Bood krijgen een open doekje, maar er wordt niet gebisseerd aan de revue. Tempo, tempo; hoe mooi er gezongen wordt, hoe fraai gedanst, géén herhaling wordt gegeven.

In de pauze is het achter doodstil; de costumières vouwen de lange breede slepen op en sjouwen die in witte lakens weg; trap op en af gaan de Mexikaansche schoonen, geven hun pronk boven af en keeren naar de kleedkamers terug als Hollandsche revue-artisten

Tegen dat de revue ten einde spoedt, wuiven al de groene veeren der zwart- en groen-finale, ruischen de gewaden van zijde en kant. Nóg is alles in actie, maar het slot komt. Buus en Siem schminken zich al af in hun kleedkamer; de zang schalt door de zaal, dan.... sterven de laatste tonen van het orchest weg, de schermen schuiven toe, de lichten worden gedoofd. Scala gaat slapen, de artisten trekken naar huis."

In den loop van dit hoofdstuk is reeds eenige malen de Bouwmeester-Revue genoemd. Buziau was eind 1928 naar dit gezelschap overgegaan. Henri ter Hall, niet voldaan over den gang van zaken in de laatste jaren, had zijn onderneming opgeheven — o.m. was het Bouwmeester-ensemble een geduchte concurrent gebleken. Toen in 1927 in Rotterdam en daarna in Amsterdam de voorstellingen van de Ter Hall-Revue en die van de Bouwmeester-Revue gelijktijdig liepen, is dat verschijnsel getypeerd als een „revue-oorlog". Er zat in dat gelijktijdig optreden van die twee gezelschappen in

eenige hoofdsteden ook wel iets sensationeels — men zag er een concurrentie-strijd in en dat bracht pers en publiek er als van zelf toe de twee vertooningen met elkaar te vergelijken.... Welke is de mooiste?

Met zeer veel lof werd gesproken en geschreven over de décors, de balletten, de finales van de Bouwmeester-Revue — in de monteering en ook in het tempo dier vertooning zat Fransche smaak en Fransche zwier, wat als een voordeel werd aangemerkt op de Ter Hall-Revue, welke meer een Germaansch karakter had, in gang zoowel als in aankleeding. Over het geheel bekeken gaf men dan ook in artistiek opzicht aan Bouwmeester den voorkeur, maar Ter Hall had Buziau en dat was ontegenzeggelijk een zeer speciaal en belangrijk voordeel van zijn revue.

Henri Ter Hall, die jarenlang als revue-directeur alleen-heerscher op het Nederlandsche terrein was geweest, is blijkbaar dien concurrentie-strijd spoedig moe geworden, want, zooals gezegd, hij ontbond zijn gezelschap eind 1928. Hij kondigde dit reeds in den zomer van dat jaar aan en algemeen vroeg men zich toen af: Wat gaat Buziau beginnen? En er geschiedde, wat voor de hand lag. Bouwmeester en Buziau vonden elkaar. Het overlijden van den Heer Louis Bouwmeester Jr., die zoo snel een uitnemende reputatie als revue-leider had gekregen, bracht gelukkig geen verandering in het bloeiend bestaan zijner onderneming. Mevrouw Bouwmeester-Sandbergen zette het werk van haar man voort en zij heeft inmiddels bewezen niet alleen een zeer energieke en ondernemende directrice, maar ook een begaafde regisseuse te zijn.

Uit een brief d.d. 15 November 1925 van wijlen Dr. Willem Royaards, waarbij deze zich verontschuldigt, omdat hij den avond van de huldiging van Johan Buziau, ter gelegenheid van diens 30-jarig jubileum, wegens gezondheidsredenen niet kan bijwonen.

„Ik hoop en vertrouw, dat de avond van den 20sten November den door mij zoozeer bewonderden kunstenaar Johan Buziau nog eens ervan zal overtuigen, hoe groot de genegenheid is, die men in dit kleine land voor dezen oorspronkelijken beelder van zoozeer uiteenloopende menschentypen gevoelt."

VI

BUZIAU.... MILITAIR! — WELWILLENDE OVERSTEN. — OP WACHT IN DE 2e OOSTERPARKSTRAAT. — BRULHOEST. — VIER DAGEN KAMERARREST. — WEENEN EN DE HERHALINGSOEFENINGEN. — BOEDAPEST EN DE LANDWEER. — ORGELSOLO'S VOOR FORT DE LIE. — AFGEZWAAID. — MET GRIEP OP DE PLANKEN. — EEN GEBROKEN RIB.

„Meneer is nog boven, maar of u maar vast wilt gaan zitten," zegt de gedienstige, die 'n gemakkelijken stoel bij den haard schuift. Zij is nauwelijks de kamer uit of ik hoor de treden van de trap kraken.... Buus z'n stem neuriet „Turf in je ransel!"

Hij stapt binnen.... „Morgen luit," zegt hij en brengt het militair saluut. Natuurlijk met een onbetaalbaar snuitwerk. Wanneer ik hem „op-de-plaats-rust!" heb gegeven, is zijn eerste greep naar 'n sigaret. Dan steekt hij meteen van wal!

„Ik was op tournee met Faveur en we zaten in Alkmaar. Het ging me best, had veel succes en voor den verderen tijd al nieuwe verbintenissen in mijn zak. Toen kwam dat ongelukkige bericht, dat ik voor m'n nummer moest „opkommen". Zestien kostbare maanden werd ik uit m'n werk gehaald en ik moest al die mooie contracten laten loopen. Ik voelde me er ellendig aan toe. Mijn lieve Moeder, die de gevolgen van dat „soldaatje spelen" in haar eigen portemonnaie geducht zou voelen, was de eerste, die mij moed insprak en mij 'n riem onder het hart stak.... Ja, die wandeling naar de Oranje-Nassau-kazerne in Amsterdam was 'n zware gang voor mij. Maar eenmaal in de kazerne, piekerde ik niet lang meer. 't Werd mij al gauw duidelijk, dat ik 't er wel kon uithouden.

De indeeling bij den troep had iets van een joyeuse entrée.... In mijn hart vond ik dat heelemaal niet plezierig. Onder m'n legerkornuiten waren nog al wat jongens, die, bij het hooren van mijn naam, zich herinnerden, dat zij mij wel 'ns ergens als grappenmaker hadden zien optreden. Ik hield me voorloopig van den domme — tusschen twee haakjes, dat gaat me vrij goed af — maar afdoend hielp dat niet. Ik kon mij nergens vertoonen, of ik hoorde „daar heb je 'm!".... of „dat is ie!" 't Gekste was, dat de officieren, ja zelfs de Kolonel, van mij veel door de vingers zagen enne.... me steeds aankeken of ze de een of andere malligheid van me verwachtten....

Aan den rekstok kon ik voorwerken als de beste. Ik zette er alles

op, om daarmee de sympathie te winnen van het gezag, want ik speculeerde er op om zooveel mogelijk vrijen tijd te veroveren, vooral in de avonduren. Ik kon dan hier of daar nog eens aan het werk gaan. Dat lukte mij ook dikwijls. Nog iets kwam mij daarbij helpen. Ik droeg er het mijne toe bij om bij den troep de stemming er in te houden en dat werd van hoogerhand blijkbaar wel gewaardeerd.

Je had bij den troep al getrouwde mannen met kinderen, kerels, die voor geruimen tijd uit hun doen waren gehaald en daarover dan ècht konden kankeren.

Maar wanneer die jongens dan, met de zwaarste campagnes in het vooruitzicht, hoorden, dat ik mee ging, dan waren ze al bij voorbaat met hun dienst verzoend en teerden dan al op 'n lolletje, dat wel komen zou.

Onderweg was mijn aanwezigheid dikwijls aanleiding tot heel wat spektakel en 't malle was, dat ik er eigenlijk geen aanleiding toe gaf...."

Duidelijk leest Buus van ons gezicht, dat we hem niet heelemaal gelooven.

„Op m'n woord!" valt-ie lachend uit, „maar kan ik het helpen, dat ik zoo'n mal bakkes heb?" En meteen trekt Buus 'n tronie....! Om er kinderen mee naar bed te jagen.

„Mag ik me als soldaat niet de weelde veroorloven om 's één oog dicht te knijpen enne.... te lachen, nou ja, ik doe 't dan misschien wel 'n beetje anders dan andere menschen....

Op allerhande manieren en met allerlei foefjes wisten ze aan mijn, wel niet direct uitgesproken, maar toch drommels goed begrepen verlangen nog hier en daar eens te kunnen gaan optreden, tegemoet te komen.

Zoo was 't op 'n goeien morgen aantreden voor 'n verren tocht, gepakt en gezakt, met 'n vracht ijzerwerk bij ons. Ik had er niks geen trek in. Net ben ik bezig me op te werken tot wat je dan bij den troep „de houding" noemt, of ik krijg van 'n kameraad 'n por in me lenden en de boodschap erbij, dat ik vóór ben geroepen. Ik had dat niet gehoord. Alles om me heen veronderstelde opzettelijkheid en begon te grinniken. Maar daar was geen spaan van aan — ik had 't wèrkelijk niet verstaan. Maar na dien por tegen m'n slanke ribben en eigenlijk nog meer na de herhaalde sommatie, dat de milicien Buziau voorrrr! moest komen, was ik present. Ik stond correct in de houding, want daar is bij den troep zooveel als leven en dood mee gemoeid. Je kan op 't onhebbelijkst moment uit je krib worden gehaald, toch moet je met je slaperige en verdroomde kop nog altijd aan „houding" denken. Zoo stond ik daar dan voor 't front van den troep en na de vraag, of ik mijn hersens soms bij de Nederlandsche Bank in bewaring had gegeven, kreeg ik de bood-

Schetsen van Wam Heskes

„CHAMPAGNE". 1931.
CARRÉ. MAART.
A'DAM.

Buziau in de Bouwmeester-Revue „Champagne" (1931)

schap om naar „het bureau" te gaan. Daar zou ik dan boeken halen, die ik ten huize van den Luit moest afgeven. Zoo klonk het formeel en martiaal gegeven commando. De troep ging weg zonder mij. Naar die bewuste boeken heb ik me gek gezocht, maar ze niet gevonden. En wat niet te vinden is, kun je bezwaarlijk weer verder brengen. Daar was zelfs de Majoor in hoogst eigen persoon het roerend mee eens.... Het resultaat was, dat ik 'n vrijen dag had, wat ook de vooropgezette bedoeling was geweest en wat ik toen dankbaar in de smiezen kreeg...."

Zóó.... gemoedelijk.... levendig.... leuk in zijn uitbeelding van al die gevalletjes, vertelt Buus over zijn avonturen als militair.... over alles wat hij als soldaat bij dag en bij nacht heeft uitgespookt. Het aardige is, dat het allemaal èchte lolletjes waren.... onschuldige grappen en streken, waarmede hij de chambree wel 'ns op stelten zette en waarvoor hij naar den volstrekten zin der militaire discipline straf verdiend had. Wij kunnen ons die situaties o, zoo goed voorstellen: Buus als hoofdfiguur er midden-in, maar tegelijk is het ons volkomen duidelijk, dat, als zijn superieuren hem dan slechts aankeken, hun verbolgenheid spoedig en radicaal wegsmolt.

Als Buziau den brand in een nieuwe cigaret heeft gestoken, vervolgt hij: „Op een winteravond stond ik op post voor de woning van den Kolonel in de 2e Oosterparkstraat. 't Vroor dat 't kraakte! Elke vleug asem, die er uit mijn mond kwam, werd ijs. Volgens de consignes mocht ik niet verder dan vier meter van m'n post. Om geen wintervoeten op te loopen of aan m'n wachthuis vast te vriezen, liep ik te ijsbeeren, heen en weer.... toujours maar heen en weer. 'n Gezellig karwei, dat beloof ik je!

Geleidelijk, eigenlijk heelemaal gedachtenloos, overschreed ik dien afstand van vier meter 'n beetje, telkens 'n stappie meer. Vermoedelijk ook door het gemis van 'n ellemaatje om den voorgeschreven afstand van tijd tot tijd eens te kunnen nameten. Veel afleiding heb je bij zoo'n „wachie" niet en het minste is dan ook al genoeg om je te amuseeren. Zoo zag ik 'n meneer met verdachte zwenkingen zijn huisdeur naderen en zóó lang met den sleutel in het slot morrelen, dat de heele familie maar liever naar beneden kwam om hem 'n handje te helpen. Dat bleek een tijdroovend werkje te zijn, waarvan ik als schildwacht op dien bitter-kouden avond innig genoot.

Ook heb ik toen eenig idee gekregen van de warmte der liefde.... Terwijl 'n normaal mensch Onzen Lieven Heer op z'n bloote knieën zou hebben bedankt, als-ie in de heerlijk verwarmde huiskamer kon blijven, zag ik menig stelletje daar in dat gure weer een vrijage plegen onder de van raam- en deurkozijnen afhangende ijspegels.

Ik waagde mij aldoor wat verder van mijn wachthuisje en ontdekte

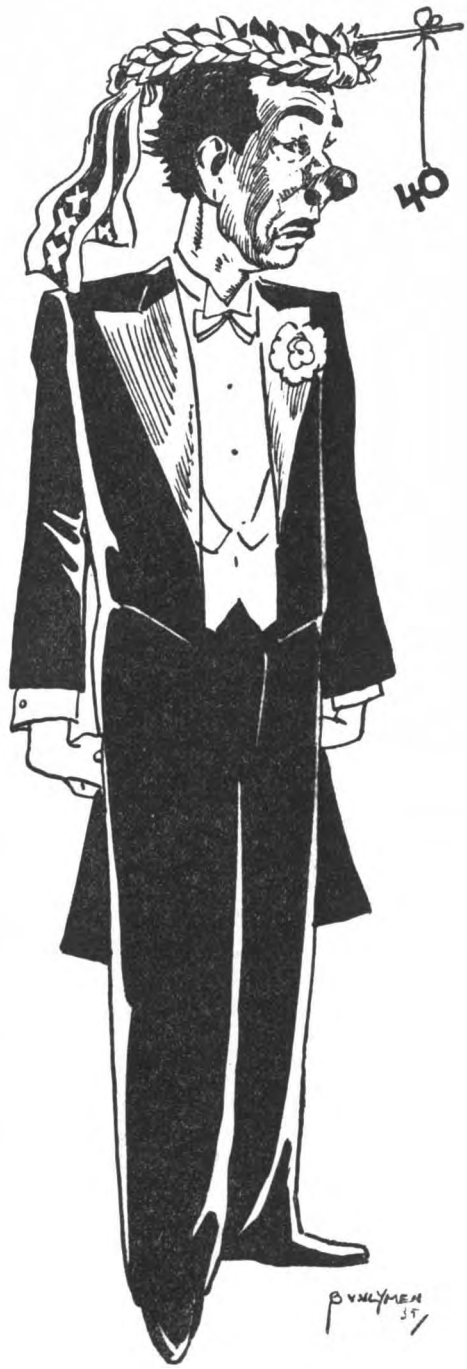

Karikatuurteekening door Bernard van Vlijmen.

Verluchting van de in Amsterdam verspreide circulaire ter gelegenheid van het veertig-jarig tooneel-jubileum van Joh. Buziau.

toen, dat er op den hoek van de straat een bakker woonde. Die bakker was in zijn kelder druk aan het werk. Ik stond er met welbehagen naar te loeren. De wetenschap, dat de luitenant van piket elk oogenblik voor m'n neus kon staan, deed mij er weer den pas inzetten naar m'n hokje. Maar ik kon de verleiding niet weerstaan om te trachten op dien hoek 'n verschen krentenbol machtig te worden. Dus koerste ik dien kant weer uit en daalde in dat lekker warme keldertje af. Terwijl ze me daar min of meer beduusd van dat onverwacht militair bezoek verschrikt stonden aan te gapen, kreeg ik een zak met aardappelen in de gaten. Ik deed 'n greep en ging aan 't goochelen. De baas en zijn knechts waren paf en ik incasseerde als loon een warme krentenbol, die ik in mijn begeerigheid in zijn geheel tusschen mijn tanden stopte. U moet weten, dat ik als 'n paal ijs daar in die kelder-bakkerij was afgezakt en iets warms dus een onuitsprekelijke bekoring voor mij had. Op dat moment keek ik door het kleine kelderraampje naar buiten en zie ik een goud bandje schitteren. Natuurlijk van den luit, die zich kwam vergewissen of Buus in al die kou waakzaam was gebleven. Die ontdekking werkte als een explosie, de schrik stuwde mij in een ommezien naar buiten. Ik zag den luit in de richting van het wachthuisje marcheeren. Ik zette er den pas stevig in en begon kwasi-leelijk-verkouden meelijwekkend te bulderen van den hoest. Opeens keek-ie om en naderde mij gestreng. M'n hersens scharrelden alles bij elkaar wat mij als drager van Harer Majesteits Wapenrok aan voorschriften, consignes, instructies met den lepel was ingegeven. Alsof er geen vuiltje aan de lucht is, stond ik volkomen correct in de houding. Alleen maakten 'n paar krenten en 'n stuk succade, die tusschen m'n kiezen geplakt zaten, het bijna onmogelijk om mijn onschuldig gezicht in rust te houden.

Even kwam de verleiding in mij op om, als de luit klaar was met de opsommingen van mijn tekortkomingen aan militair plichtsbesef, hem de verzekering te geven, dat mijn instuif bij dien bakker feitelijk een tactische verkenning was geweest, maar dat smoesje leek mij wat te „prikkelend".

„Zet af!" knalde het in de nachtelijke stilte. Dat koele bevel verlamde mijn moed. Ik vreesde het geval niet te kunnen overleven — zóó was ik onder den indruk.

„Wat deed je daar bij dien bakker?"

Nu 't zóó ging, kreeg ik maar weer 'n hoestbui — zoo'n akelige brulhoest, waarvoor ze zelfs in het militair hospitaal respect hebben. Luit ging 'n endje opzij.

Toen die hoestaanval was bedaard, vertelde ik, zoo goed en zoo kwaad als dat ging, dus met horten en stooten, dat ik op post door de koude bevangen was en bij dien bakker wat drinken had gevraagd. Weer gaf ik een kinkhoestbui ten beste en dat niet zonder resultaat,

want de luit zei, dat ik bekend stond als 'n flink soldaat, maar dat ik er wel meer van zou hooren.

Luit af! Ik stond weer op m'n post, vier meter heen en vier meter terug, maar nu met een aardige scène voor een variété-nummer in m'n bol, die mij de rest van mijn „wachie" hielp doorkomen.

Toen ik in de kazerne terug kwam en vermoeid en verkleumd op m'n brits ging liggen, gaven ze me geen kans om 'n oog dicht te doen. Want van links en van rechts werd me verzekerd, dat er minstens acht dagen provoost voor mij op zat. 's Morgens waagde ik 't er op mijn Kapitein zoo maar tegen alle regelen in aan te spreken. Natuurlijk stond op mijn gezicht groote deemoed te lezen.

„Wat heb je, Buziau? Kop óp, laat je gezicht zien. Wat was dat bij dien bakker?"

Ik sloeg mijn oogen op naar het gezag, dat stellig bezig was om in de militaire strafwetgeving een streng vonnis op te sporen.

„Zóó, dus om 'n warme krentenbol....! Moet niet meer gebeuren! Ingerukt!"

Dat was 'n pak van m'n hart!

Want aan straf had ik een broertje dood. Immers die benam mij de kans om hier of daar nog 'ns wat te gaan verdienen. Steeds werkten m'n kameraden prachtig mee. Geeneen zou er aan hebben gedacht om me te verraden, als ik 'ns een slippertje maakte. Toch liep 'k op 'n goeien keer 's leelijk tegen de lamp.

's Avonds om tien uur moesten we binnen zijn en nu kon ik juist ergens wat gaan verdienen, maar het was onmogelijk om voor tienen weer terug in de kazerne te zijn.

Ik zat over dat probleem te dokteren, toen m'n slapie — 'n onversneje buitenman — met belangstelling informeerde wat er aan scheelde. Ik aan 't vertellen. Toen stelde hij goeiïg een oplossing voor. Hij had kans gezien om permissie tot twaalf uur te krijgen en hij wilde wel met mij ruilen. Tegen vergoeding van twee kwartjes en 'n „politiekje" op den koop toe (zóó noemden wij onder elkaar een ordentelijk belegde boterham). Hij zou wel in mijn krib gaan liggen. Ik hapte dankbaar toe.

De avond kwam en mijn slapie kroop in mijn krib. Hoe 't precies gebeurd is, weet ik niet — maar dien avond deed de sergeant-van-de-week blijkbaar akelig secuur de ronde. Bij mijn krib gekomen, maakte-ie m'n slapie wakker. „Zeg 's, weet jij wel, waar je ligt? Hoe kom jij in Buus z'n krib! Kijk 's op je kastkaartje?".... Mijn slapie hing nog zoo lang mogelijk den onnoozele uit, hield zich erg slaperig en stamelde afwezig, dat-ie daar bij vergissing was ingesluimerd. Dat smoesje miste elken schijn van kans. „Beiden moeten jullie morgen voor den kap'tein komen," besloot de sergeant.

Gemoedereerd kwam ik om twaalf uur de kazerne instappen, ik deed natuurlijk, of ik van den prins geen kwaad wist. Maar nauwe-

lijks met m'n voeten binnen het hek, kreeg ik van den sergeant van de wacht al de boodschap, dat ze me „door" hadden, dat ik geen Lammers heette en er het noodige voor mij opzat.

Er was geen mogelijkheid om met verontschuldigende smoesjes te beginnen. Open kaart spelen was 't beste.

Hoewel ik direct alle schuld op mij nam en al de welsprekendheid in 't geweer bracht, waarover ik beschikte, en Lammers voor straf probeerde te vrijwaren, kreeg hij acht en ik vier dagen kamer-arrest. Ik vond 't ellendig, vooral voor mijn slapie. En nog 't meest voor de struische „boeremied", waarmee hij een deugdelijke vrijage had....

Zoo'n grapje dorst ik later niet meer uit te halen. Hoewel ik heel wat kon doen, zonder dat het mij ernstig werd aangerekend. Ik kan u daarvan nog een aardig staaltje vertellen.

Vrijdagsmiddags kregen de Israëlieten zóó tijdig vrij van dienst, dat ze bij het ingaan van den Sabbath thuis konden zijn. We moesten allemaal aantreden en dan klonk het bevel: „Israëlieten vóór!"

Nu waren we in Laren voor schietoefeningen. 't Was Vrijdagmiddag.

Bij het commando „Israëlieten voor!" schoot het zoo opeens door m'n bol, dat ik daar ook wel bij kon zijn en ik maakte zooveel pas naar voren....

De luit had 't drommels goed in de gaten, zóó goed, dat hij met sterken nadruk riep, dat de Israëlieten en niemand anders dan zij uit 't gelid moesten komen. Ik stond er nu eenmaal en voelde, dat de luit me in 't vizier had. Maar ik hield me van den domme en verwikte niet. Toen mijn Joodsche broeders inrukken mochten, ging ik ook mee. De luit zei niks! Natuurlijk zorgde ik er voor om geen minuut over tijd terug te zijn.

Later moest ik voor de herhalingsoefeningen weer opkomen. Ik zat toen in Weenen en werd van allerlei kanten aangezocht voor een optreden.

Het liep allemaal prachtig, toen die lamme oproep voor een maand herhalingsoefeningen een spaak stak in dat rad van fortuin.

Nog dienzelfden avond ging er, mèt een brief aan mijn Moeder, een request naar 't lieve vaderland, om bij de autoriteiten van het Departement van Oorlog uitstel te vragen. Er kwam een snel antwoord, dat mij onverbiddelijk tot spoedige opkomst noopte.

Eenzelfde groote teleurstelling had ik nog eens te ondergaan, toen ik voor de Landweer uit Boedapest werd teruggeroepen. De eenige vergoeding, welke daartegenover stond, was het groote avontuur, waren de leuke scènes, waar ik als landsverdediger soms middenin kwam te staan.

Ik herinner mij nog, dat ik voor de Landweer werd ingedeeld bij de bezetting van één der forten rond Haarlem. Wanneer ik me niet vergis, was het Fort De Lie. Ik had daar 'n heel gemakkelijken dienst, kon 't, om zoo te zeggen, op mijn pantoffeltjes af.

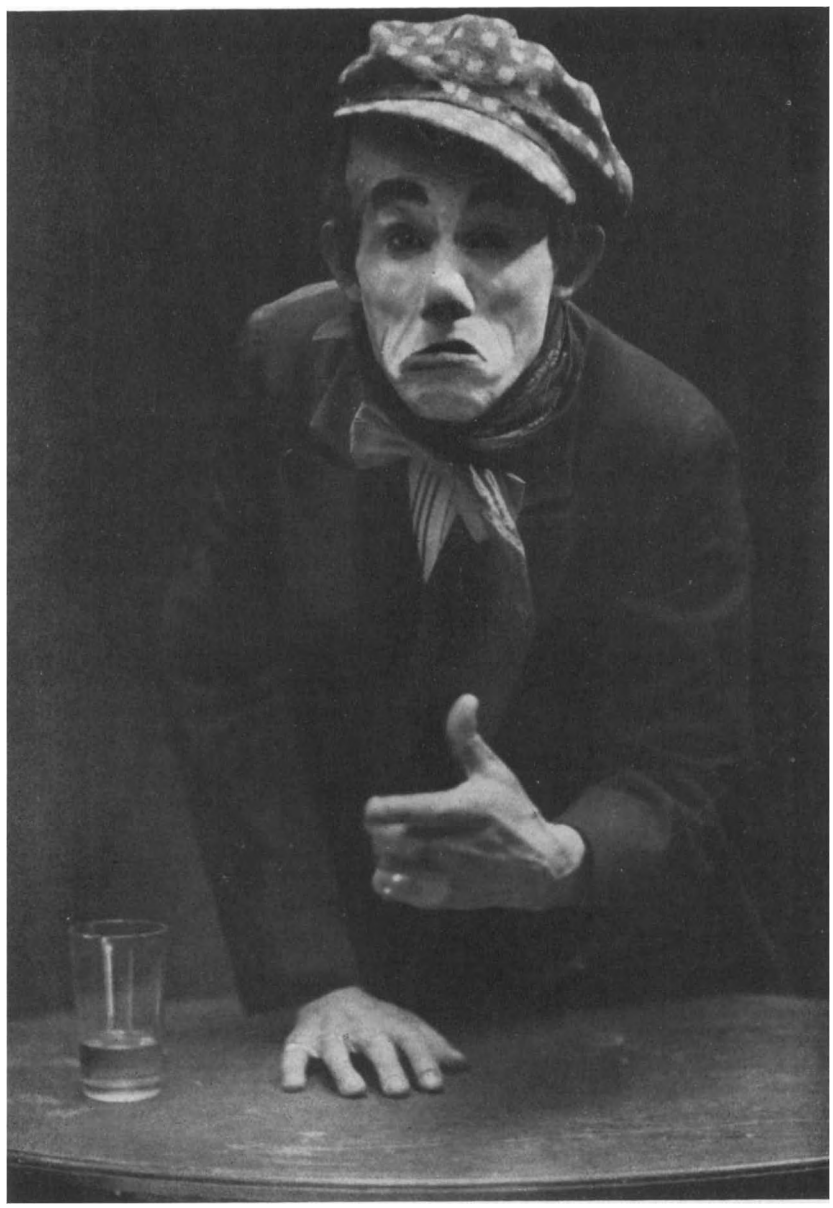

„Vergoadering....!" Buus draagt een verkiezingsrede voor als communist. Ook deed hij dat als propagandist voor de kapitalisten. In beide rollen was mimiek en voordracht treffend karakteristiek.

Buziau als koperen jubilaresse in „Antje's Jubileum", een onvergetelijke scène uit de revue „Da's goed bekeken" (1933). Wat de knappe typeur, die Buus is, hier te genieten gaf aan uitbeeldingskracht, getuigde van ernstige studie, die hij gemaakt moet hebben van zoo'n ras-echte gedienstige.

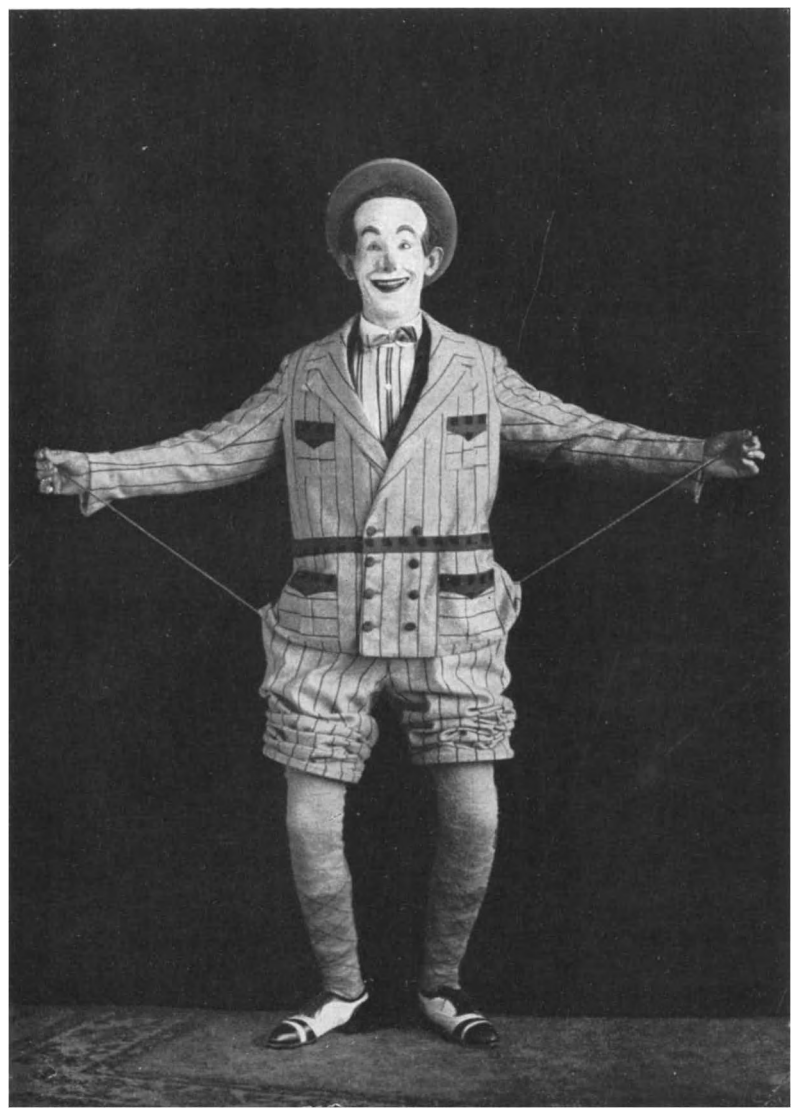

Een broek met rolluiken.

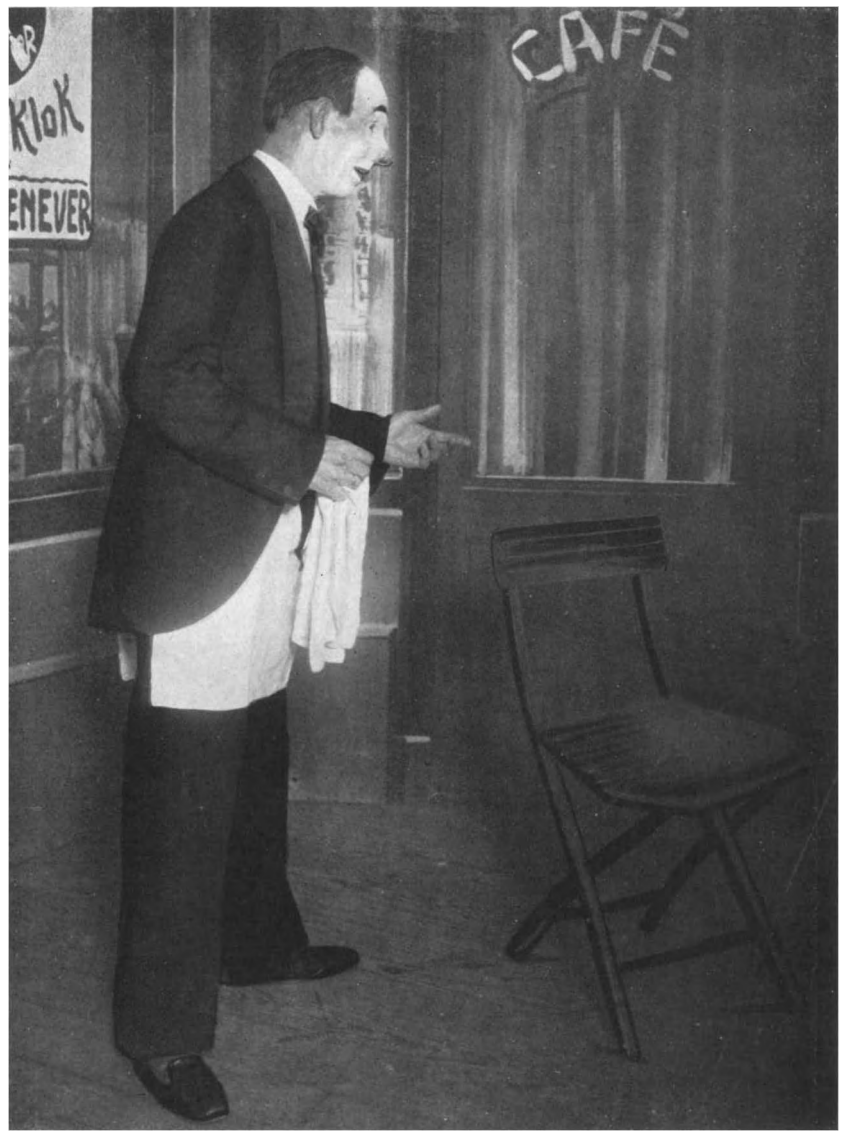

Buziau als kellner. Van den Eeckhout schreef hierover : .... ineens leeft het wezen van de oogendienarij en kruiperigheid in zijn ziel.... en zijn lichaam gehoorzaamt oogenblikkelijk aan die beweging in hem en dan krult dat lichaam in één slangachtige krul, die als het symbool wordt van de klein-menschelijke over-nederigheid....

„Ga maar vetpotjes vullen of geweren poetsen!" was herhaaldelijk de boodschap en daarmee werd ik van vermoeiende excursies in den omtrek ontlast. Bovendien kreeg ik heel wat tijd vrij. Van mijn kant trachtte ik dat te vergoeden door, als de jongens afgejakkerd terugkwamen, al mijn vroolijkheid over ze uit te gieten. U begrijpt, dat ik onder mijn poetsen, smeren en uitwrijven m'n hersens onwillekeurig liet gaan over 'n malligheidje en meestal had ik wel 'n dol bedenksel om mijn kameraden wat afleiding te geven.

De jongens zorgden er zelf wel voor, dat Buus in lichtelaaie kwam te staan. Ze wisten me deksels goed op te draaien. Vannacht, toen ik na m'n avondvoorstelling moe thuis kwam en niet gauw den slaap kon pakken, doorleefde ik de geschiedenis weer met het draaiorgel bij het fort. Het was zoo'n reuzekast van Warnies uit dat vermaarde huis in de Warmoesstraat in Amsterdam. Weet u wel, die bekende zaak waar, in den goeien tijd, toen er in de wereld over en weer nog vertrouwen bestond, de draaiorgels op niets als blind vertrouwen werden verhuurd aan orgeldraaiers, het heele land door.

Het gebeurde net tusschen twaalf en twee, tijdens de uren van de lunch. Vlak tegenover ons fort hadden de officieren in een groote keet hun — laat ik maar zeggen — hun societeit.

Ik stond buiten wat rond te hangen. In de verwachting, dat ik iets op m'n heupen had, werden aan den overkant, in de soos, de koppen bij elkaar gestoken. Natuurlijk deed ik net, alsof ik ze daar niet in de gaten had. Juist wilde ik weer binnen het fort gaan, toen ik in de verte zoo'n pierement van Warnies naderbij zag komen.

Kedin! murmelde ik zoo voor m'n eigen weg. Ik wachtte kalm tot de kast vlakbij was en trad toen nader. Ik begon met de begroeting, zooals dat in kunstenaarskringen te doen gebruikelijk is. „Ah! jonges!" zeg ik, „zijne jullie daar, besteld heb ik je wel niet, en tusschen ons gezegd en gezwegen, heb ik hier ook niemendal te vertellen. Maar bij tijdelijke afwezigheid van den Commandant, heet ik je hartelijk welkom. Jullie zullen wel trek hebben in dit of dat? Ga naar de keuken, 't menu van dezen dag is puik — wat de Amerikanen noemen: *bien soigné!* Daar begrijp je geen snars van, maar ga je maar vol laaien, en zeg, dat Buus je stuurt. Ik zorg voor de muziek."

De twee heeren van 't rijdend orkest en de dame van de kassa verdwenen naar de keuken. Het pierement lieten ze aan mijn zorgen over. Toen begon ik te draaien, niet zoo in 't wilde weg, maar wat je noemt.... met gevoel.... en met de noodige wisselende tempo's.

Natuurlijk was de heele fortbezetting direct in rep en roer. Oók alles wat aan den overkant bijeen was. Ze zaten zich blauw te lachen en ik draaide maar.... met artistieken zwier en met de weerspiegeling van allerlei aandoeningen in mijn plooi-gewillig aanschijn.

Totdat de orgelvaklui verzadigd waren. Natuurlijk gevolgd door

Buziau-schetsen van Herman Moerkerk in Panorama.

het keukenpersoneel, dat bij wijze van fooi der gasten nog 'n paar muzieknummers cadeau kreeg.

Intusschen had ik m'n arm min of meer uit het lid gedraaid.

Toen de klok twee uur sloeg, kwam de Kapitein, blijkbaar nóg onder den indruk van mijn orgelsolo's, naar buiten en gaf mij met lachend gezicht een 'n tik op mijn schouder.

Ziet u, ik kon in mijn diensttijd wel 'n potje breken. Maakte ik 't soms wat al te bont en ging ik wat te ver over de schreef, dan was een kleine wenk van mijn officieren voldoende om mezelf wat in te toomen.

Hoezeer mijn streven, om al die menschen in de vrije uren buiten de ellende der verveling te houden, werd gewaardeerd, kwam duidelijk naar voren toen ik zou afzwaaien.

De heele kazerne kwam me 'n poot geven en de Kolonel vereerde me met een barnsteenen cigarettenpijp. Dat gaf me toch wel 'n prettige voldoening."

In een persgesprek heeft Albert Fratellini eens een en ander verteld over het verlies van zijn dochter, die met Carré getrouwd was. Toen het bericht van haar onherstelbare ziekte en nabijen dood hem bereikte, was hij in Lyon en hing daar noodgedwongen .... den clown uit. „Oogenblikken, die in je ziel gebrand staan, nooit uit je gedachten gaan!" had Albert Fratellini verzekerd. Ik spreek hierover met Buziau en hij maakt een afwerende beweging met de handen, alsof hij zeggen wil: Houd daarover op! En na een oogenblik van stilte:

„Ik herinner me nog zoo goed, als gebeurde het gisteren pas, dat ik mijn goeien vader stervende wist.... en tóch mijn rol moest spelen.... de menschen moest laten lachen. Dat is afschuwelijk — zoo'n voorstelling lijkt dan eindeloos. Dat zijn dingen, die je altijd bijblijven...."

„Als u ziek wordt," vraag ik, „hoe gaat 't dan met uw rol in de revue?"

„Ziek worden!" zegt Buus verbaasd, „dat staat heelemaal niet in mijn rol. Ik ben wel mèt griep, die, zooals u weet, in gemeenschap van goederen met koorts gehuwd is, in wollen dekens gepakt naar 't Casino in Rotterdam gegaan. Huiverend van de koorts, terwijl ik mijn doodzieke corpus als 't ware naar het voetlicht moest sleepen, heb ik het toch nog klaar gespeeld om de menschen uit de kreukels te halen.

In Amsterdam, dat was in April 1928, heb ik tijdens de voorstelling een rib gebroken...."

„Hoe is dat toen eigenlijk gebeurd?" informeer ik.

„In een van de scènes werden we nagezet door de politie. Ik stel dan aan m'n collega-schavuit voor op een piedestal staande het te

doen voorkomen, alsof wij beelden zijn. Op het tooneel bevindt zich een gedekte tafel. Als nu de politie achter een muurtje verschijnt en ons herkent, schrikken wij en ik spring op de tafel. Een en ander was zoo in elkaar gezet, dat de tafel zich in tweeën splitst even voor ik er op terecht kom. Ik glijd er dan door, het licht op het tooneel wordt op hetzelfde oogenblik uitgedaan en het publiek denkt, dat het een hééle sprong is geweest.... Wat gebeurde er nu? Die twee tafelhelften waren verbonden door een scharnier, waarvan de pin op het goede moment weggetrokken moest worden. Daarmee was dien keer een nieuwe helper van den tooneelmeester belast en die trok te laat. Hierdoor mislukte de truc en die tooneeljongen meende niets beter te kunnen doen, dan de heele tafel ondersteboven te gooien. Ik maakte een schuiverd en viel in het donker tegen den rand van de tafel, waarbij een rib gebroken werd.... Ik voelde direct, dat 't daarbinnen niet in orde was. Ik lag in het donker te krimpen van de pijn.... Ik zei direct: breng me maar naar 't ziekenhuis, nou en dat doe je niet in een lollige stemming.... Ik heb toen in het Binnengasthuis gelegen, waar èn de doktoren èn de zusters mij ècht hebben verwend.... Zes weken heb ik toen de revue in den steek moeten laten."

Met lof spreekt Buus nog over Alex de Meester, die toen zijn rol zoo lang heeft overgenomen. „Het was werkelijk jammer, dat het publiek diens werk toen niet beter gewaardeerd heeft."

En thans zet ik een punt achter mijn verslag over mijn gesprekken met Buziau. Het waren uren van ècht gezellig samenzijn. „Ik heb mij maar zoo'n beetje laten gaan," zei Buus toen ik hem bedankte voor zijn prettige gastvrijheid. „Ik heb maar zitten vertellen en laat het aan uw wijs beleid over om er van te publiceeren, wat u meent dat wel aardig is voor een overzicht van mijn loopbaan.... Maar u moet mij één ding beloven! Overdrijf niks en nergens in het boek en zet asjeblieft niet veel pluimen op mijn hoed, wante.... daar hou ik niet van."

Liet *ik* mij gaan, beste Heer Buziau, dan stak ik uw hoed vol met de mooiste pluimen, maar ik wil geen ruzie met u krijgen.

KONING VAN DEN LACH.

Rousse, één der welsprekendste leden der Académie Française, hield bij het graf van Labiche *) een rede en zei toen:

„Misschien heeft deze brave man aan ons, als de laatsten, de laatste echo's doen hooren van de Fransche vroolijkheid, het Fransche lachen, luid, klinkend, vrij, breed, eerlijk, kinderlijk en forsch, het lachen dat geen grijns is, geen liederlijkheid, geen Godslastering; het lachen, dat onzen roem verluchtte, onze smarten verlichtte en onzen moed deed herleven."

Wij kunnen geen beknopter en zuiverder waardeering geven voor de groote verdiensten van Buziau dan Rousse na te zeggen, dat de goede en nobele mensch Buziau ons doet hooren de Nederlandsche vroolijkheid, het Nederlandsche lachen, luid, klinkend, vrij, breed, eerlijk, kinderlijk en forsch, het lachen dat onzen roem verlucht, onze smarten verlicht en telkens weer onzen moed doet herleven.

Het is geen kunst om een scabreus geval komiekerig te maken en er dan den lachlust mee te prikkelen. En het is allerminst een voorwaarde om den lach te kunnen wekken.

Buziau is daarvan het sterke, groote, levende bewijs!

Welk een onbetaalbaar talent heeft hij! Wat is hij toch een komische figuur van zuiver en gaaf gehalte.

Buus heeft peper noch sambal noodig om, wat er door hem wordt opgediend, smakelijk te maken, om het publiek op zijn hand te krijgen. Trouwens deze man hoeft niet veel te zeggen. Wat hij zegt, is dikwijls slechts een omlijnen, een accentueeren van mimiek en actie, waartegenover groote buitenlanders van zijn genre.... stil werden. Er zijn er geweest, die de neiging kregen om zich bij den Burgerlijken Stand te gaan vergewissen, dat Buus „maar" een Hollander is.

Buus is een Beeldend Kunstenaar, die de materie niet noodig

---

*) Eugène Marin Labiche, de vermaarde Fransche schrijver van vele humoristische tooneelspelen, 13 Januari 1888 te Parijs overleden.

heeft. Wanneer hij slechts met het stuur van 'n fiets in zijn handen te voorschijn komt, om naar zijn landgoed te peddelen, ziet ge de rest er bij. Evenzeer als een onbenullig cafétafeltje voor hem voldoende is, om u daarmee in de sfeer van een restaurant te verplaatsen en u een bezoeker aan dat onbezette tafeltje te doen zien. Die onzichtbare man *is* daar en de suggestie van Buus' beeldend vermogen is zóó sterk, dat het publiek in de zaal dáár aan dat tafeltje nu ook geen leegte meer ziet, maar meeleeft met wat zich afspeelt tusschen die twee menschen, waarvan er maar één in levenden lijve aanwezig is.

Hij loopt druk en gedienstig om dien afwezigen mijnheer heen. Met het servet op den arm draait hij om den gast, dien hij zou wenschen dat daar zat. Hij buigt en beweegt de lippen en dringt zich nederig op. Opeens schatert hij van het lachen, vanwege een grapje van den mijnheer, die daar zit op dat ijzeren stoeltje, dat.... ledig is.... Die kellnerrol was een van de vele zeer knappe creaties van Buziau. Op het witgekalkte gezicht van den kruiperig gedienstigen nederigaard teekende zich treffend de zielige onderdanigheid af aan alle grillen van den „klant".

Nog een onvergetelijk voorbeeld van de suggestieve macht van Buziau's uitbeeldingsvermogen.

Moeizaam beklimt hij een miniatuur heuveltje van bordpapier, 'n halve meter hoog. Na enkele seconden voelen wij al, dat hij een zwaren alpentocht maakt. Aangeland boven op den top, zien wij door zijn turen over bergen en valleien mèt hem een prachtig panorama. Doodelijk vermoeid gaat hij zitten. Van 'n papier draait hij handig een puntzak. Op de voorzichtige wijze, waarmee hij in dien zak tast, weten we, dat daarin fruit zit. Het eten begint. Buus suggereert ons volkomen, dat hij met zijn grooten mond bessen ritst van de dunne steeltjes, dat hij kersen van de steeltjes trekt en de pitten (hij is maar alleen en laat zich nonchalant gaan) wegfloept. Dan komt een perzik aan de beurt, een heel rijpe perzik, dat zie je aan het denkbeeldige sap, dat hem langs mond en handen loopt, en je hoort het aan het bij elken hap haastig inslurpen van het kostelijke nat. Van een minder rijpe pruim is het vleesch bij de pit nog zuur. Al die kleine eigenaardigheden komen duidelijk over het voetlicht, terwijl er geen stukje fruit aanwezig is; de mimiek en de gebaartjes van Buus tooveren voor ons oog een collectie verfrisschend ooft, dat wij als het ware mee-proeven. En tusschen dat smullen door, komt een enkele nuchtere opmerking. „'t Is koud op de toppen!" Die eenzame daar bibbert en als de menschen lachen, haalt hij als verongelijkt de wenkbrauwen op: „Nou as jullie 't niet gelooven willen...."

Bij het ophalen van deze revue-scènes, komen nog vele andere terug in onze herinnering. Scènes, die wij gaarne vastgelegd zouden

Buziau en Nieuwenhuysen in de Bouwmeester-Revue „Turf in je ransel" (1930).
Teekening van Jo Spier in De Telegraaf.

zien op de filmband om er nòg eens en nòg eens van te kunnen genieten èn om voor ons nageslacht tenminste iets achter te kunnen laten van dezen onvergelijkelijken acteur, die zelfs in zijn hoogst opgevoerde uitbundigheden zoo meesterlijk maat weet te houden.

Wij kunnen de verleiding niet weerstaan om nog 'n enkel brokje uit zijn zoo uitgebreid en rijk gevarieerd oeuvre hier te memoreeren. Toen Habitué in de Haagsche Post een beschouwing schreef over de revue „'t Kan verkeeren", stelde hij vast: „Ditmaal is Buziau waarlijk *groot*, want striemend van hoon, maar toch zóó, dat hij een allervermakelijksten lachspiegel blijft ophouden in zijn fel-rake parodie op het moderne, verwijfde jongemensch: *boy!* Dat is ontzettend van spot en midden in een stuiplach werd ik er even stil van. Hij geeft er een heele generatie van malle juffers en nare jongelui een klap mee in hun gezicht, zoodat dit voor jaren vuurrood ziet en hunne leege hoofden suizelen. Ja, Buziau kan grappen maken, die àànkomen." Inderdaad, zoo was het!

En welk een voortreffelijke één-acter was de geschiedenis van dien verloopen koetsier met zijn afgeleefd paard Epinard. Jaren nadat deze scène in een van de Ter Hall-revues was voorgekomen, hebben wij er door meerderen nog over hooren spreken. De bekende film-criticus Jordaan wees er toentertijd in „De Groene" op, hoe Buziau in deze tragi-komische scène meesterlijk tusschen klucht en tragedie bleef. Wat was hij levensecht, die gesjochten aapjeskoetsier, die eens als jockey betere tijden gekend had, ja zelfs beroemd was geweest. En zijn magere knol: eens een pracht-racer en nu een zielepoot van 'n beest. Koddig was dat karikaturale duo, maar het komische stond hier vlak bij het tragische om het afgetakelde van die twee figuren, genadeloos neergetuimeld tot waardeloos ouwe rommel. Wat Buziau den toeschouwers met een onooglijk, bordpapieren paard en een scheefgezakt vehikeltje te suggereeren wist, getuigde weer van een groot kunstenaarsschap!

Een ander moment, dat aantoont wat hij met schijnbare futiliteiten vermag, is het volgende: Hij is aangeschoten opgekomen en is in zijn scène gestoord door iemand uit de zaal, die tegen dronkenschap op het tooneel protesteert. Buziau is er uitgebracht, sputtert en roept de meening van het publiek in, dan — blijft hij een heele poosstokstijf staan. Hij is uitgesputterd en uitgepraat. Zijn gezicht staat strak en wrevelig. Maar langzaam, haast onmerkbaar langzaam splijten de breede lippen zichtbaar vaneen, en schijnen ze zich te plooien tot een lach. 't Kan ook nog anders uitvallen, zou 't werkelijk een lach worden? Ja — het wordt een lach. Wijder gaan de lippen uiteen; één uit de zaal begint hardop mee te lachen, een ander volgt, een derde dito, en tenslotte als de mond wijd openstaat in een verheerlijkten grijnslach, lacht de heele zaal mee, en is volmaakt gelukkig als Buus tevreden constateert: „ik ben er alweer in."

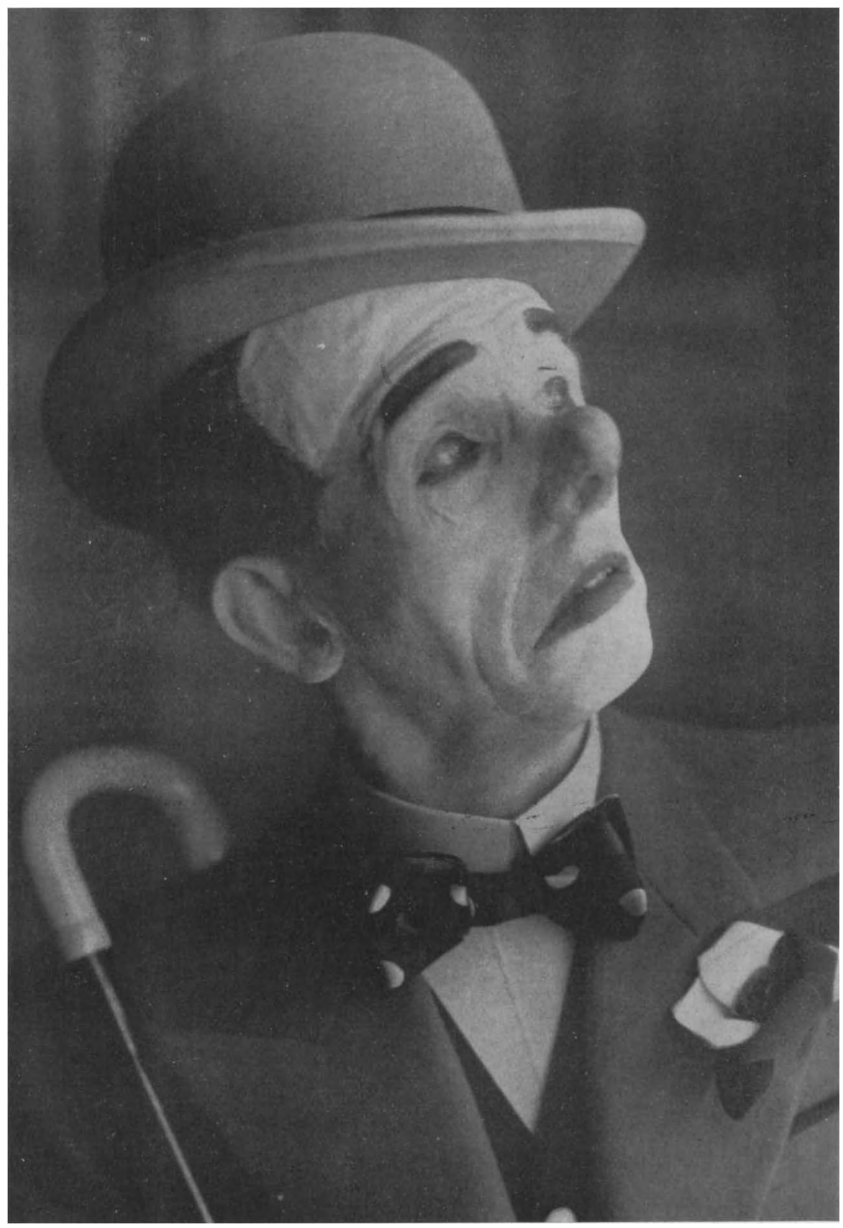

„Weet je wel wie je voor hebt?" — Buus als dandy in de revue „Met Vlag en Wimpel" (1935).

Het liefdesdrama, waarin Buziau kans zag op z'n eentje vier personen ten tooneele te voeren alleen door telkens een ander hoofddeksel op te zetten.

Nog een sublieme prestatie: de biljart-scène in de jubileum-revue „Met Vlag en Wimpel".

Buziau en een partner, die er niet is, spelen biljart.... zonder biljart, zonder ballen, zonder queues.... er is niets als Buus, die ons door zijn gebaar en mimiek tot zeer geïnteresseerde toeschouwers maakt van een partijtje biljart. Hij is begonnen met zijn hoed en jasje aan een denkbeeldigen kapstok te hangen, gaat dan naar het afwezige rek met queues, keurt de eene afwezige queue na de andere, tilt den biljartstok, die hem lijkt, uit het rek, bewerkt de pomerans met het afwezige krijtje. Dan worden de drie afwezige ballen op het afwezige biljart in afstoot-positie gelegd en het spel begint. Het aanleggen der queue, telkens voorafgegaan door dat even taxeerend bekijken van de situatie der ballen, het stooten, het volgen van den loop der ballen, de voldaanheid over elke gemaakte carambole, dat alles zien wij.... Buus masseert en trekt als een puik biljarter, legt ook sierlijk aan met de queue achter zich door.... Hij mist een carambole, glimlacht spijtig en mompelt voor zich uit „jammer, had ik toch beter over den band kunnen nemen...." De afwezige partner is aan stoot — Buus volgt diens spel en door het kijken van Buziau, zien wij, terwijl er letterlijk niets gebeurt, wat zijn partner er van maakt....

Dit zijn oogenblikken, die duidelijk maken wat de suggestieve macht is, welke een geniaal komiek met de zuiverste middelen op het publiek kan uitoefenen.

Zoo zijn er talrijke „sketches" van dezen begaafden artist, welke eenvoudig verbluffend zijn van raakheid — subliem door het juiste maathouden in de chargeering. Ja, Buziau is een groot acteur en een weergaloos typeur, een plasticus met heel zijn lichaam en zijn stem — ja ook met zijn stem, want hoe schor deze ook is, weet hij er zeer gevoelige intonaties in te leggen.

Een onnoozel, onbeduidend mopje, een doodgewoon gezegde, krijgt door de onfeilbare intonatie van Buziau's stem iets dolkomisch. Als de zaal bijna bekomen is van een hevige lachexplosie, vraagt hij onbeschrijflijk naïef en met zoo'n eigenaardig accent in zijn stem „Waarom lachen jullie nou?", dat een nieuwe golf van lachbuien aanstormt op den als een argeloos, onschuldig kind kijkenden Buus. Met Siem Nieuwenhuyzen woont hij, diep onder den indruk, een quasi-vertooning bij van het drama „De Twee Weezen". Kinderlijk vraagt Siem aan Buus: „Zouden het wel twee èchte weezen wezen?" en dan komt het onbeduidende antwoord: „Ik weet het niet tot mijn leedwézen!" — maar zooals Buus dàt zegt, werkt het onweerstaanbaar prikkelend op de lachspieren. Evenals al de droogheid waarmee Buus een andere maal, den armoedzaaier uithangend, mededeelt, dat hij zijn kachel verkocht heeft om kolen te kunnen koopen. Wanneer er sprake is van een paard,

welks beenen overdreven in de windselen zitten, zegt Buziau, zooals *hij* alleen dat kan: „Ja, het is een ingewikkeld paard"; wanneer hij als gids in een museum een onzinnig verhaal heeft gedaan over iemand, die zijn hoofd had verloren (in den letterlijken zin), voegt hij aan die mededeeling, dat die man natuurlijk alle moeite deed om zijn hoofd terug te vinden, de opmerking toe: „Want dat was voor hem de *hoofd*zaak," en wanneer hij, in weer een andere scène, constateeren moet, dat hij met zijn postuur niet aanstonds ontzag inboezemt, ontdekt hij: „Ik ben niet bepaald iemand om van te zeggen: daar komt-ie an!"

Buziau moet een hoed opzetten. Dit teeken van waardigheid hobbelt hoog op zijn geschminkten kop. Hij schijnt niet te weten wat hij beginnen moet — hulpbehoevend kijkt hij om zich heen en dan.... dan haalt hij met een vluggen greep uit zijn zak een laarzenknecht en zet met dat ding zijn hoed vast op het hoofd. En verwaand, hoogst-zelfingenomen, als deed hij iets zeer geniaals, mompelt hij: „'t Is maar 'n weet!"

U ziet het, allemaal heel simpele dingen, maar die zeer amusant worden als Buus ze zegt met zijn, merkwaardige mogelijkheden bezittende, stem.

Barbarossa, eens schrijvend over Buziau in De Groene, gaf als zijn meening: Buziau is een eersterangsclown! Ja. En hoe moeilijk de kunst van den clown is, weten wij allen, alleen reeds uit het feit, dat een menschengeneratie maar twee, drie beroemde clowns kent. Maar Buziau heeft nog een andere deugd, hij is tevens een verbazend knap acteur. De wijze, waarop hij een scène tot haar hoogtepunt weet op te voeren, is meesterlijk!

Ds. E. D. Spelberg, een karakteristiek gevend van Buziau, schreef: Er is in den mensch van alle tijden een sterk verlangen naar bevrijding. Velen ontvluchten de werkelijkheid, andere bedotten zichzelf met een roes; op welke wijze dan ook. Er zijn enkele waarden in het leven, die hierin verwant zijn, dat zij de werkelijkheid overwinnen. God's ruimten gaan nu eenmaal naar vele zijden open. In den humor, als zij zuiver is, kijkt een mensch soms een oogenblik óver de grenzen van zijn leven de verten in. Buziau is er om ons dat te bewijzen. Want wat Buziau brengt, is de humor in een zeer zuiveren vorm. Laten wij daar dankbaar voor zijn!

Jan van der Werft verzekert, dat er niemand is, die hem zoozeer aan Chaplin herinnert als de onvergelijkelijke Nederlandsche clown: Buziau. Hij is een even uitnemend acteur als een benijdenswaardig menschenkenner. Buziau heeft van de frigidaire, die elke zaal om acht uur 's avonds is, om tien uur een zesdaagsche jool gemaakt.

Eduard Veterman in „De Hofstad": Nobeler clownerie zag ik mijn leven niet. Zoo fijne, intellectueele en beschaafde humor —

eenvoudig toch, als clowns-naïeveteiten zijn — is weergaloos. En zijn tooneelspelers-kwaliteiten blijken daarenboven zóó fenomenaal.... wat zou deze man in een Molière-klucht geniale dingen kunnen doen!

Johan Elsensohn, de tooneelschrijver, die ook eens 'n revue schreef voor het Bouwmeester-gezelschap, werd naar aanleiding daarvan geïnterviewd en zei: Buziau is een geweldig artist. Vóór alles de clown. Hij herschept een stukje tooneel om voor te knielen. En dan treedt de schrijver heusch op den achtergrond. Die heeft alleen maar het latwerk gemaakt, het geraamte. Buziau spreekt sommige scènes letterlijk naar mijn tekst, maar dat zijn kleine stukjes tooneel; zoodra hij de echte revue-kunstenaar is, laat hij alles van mij in den steek en speelt Buziau. En ik zou het niet anders willen. Zóó is het goed! Zóó is het als een genre op zich-zelf, volmaakt!

Henri Borel in „Het Vaderland": Ik herinner mij hem nog als Prof. Rikiri, dat was oerkomisch en veelbelovend. Nu is Buziau uitgegroeid tot een van de grootste komische kunstenaars, die ik ooit, ook in het buitenland, gezien heb.

Cocheret in de N. Rott. Courant: Voor mij is Buziau „de" lach en dan nog in een carnavalspak.

Buziau moet je zien.... en hooren.... als die opwindende en ietwat jachtige trompetschetters in den orkestbak aan zijn voeten verstommen en hij alléén in de stilte staat voor het gloedkaatsende fluweel van het gordijn.... in het licht, dat opwaarts glijdt over z'n schriele gestalte en z'n uit beweegbaar porselein gebakken kop .... als hij alléén staat, in een pakje, altijd extravagant van sjofelheid of smuk.... alléén als mensch vol malligheid tegenover menschen, die hij met de kijkkracht van zijn verongelijkte schminkoogen begoochelt.

Géén, die als hij de lach-sproedels in een zaal doet rondspatten, wanneer hij een zotten monoloog tot een fijngeslepen wonder maakt, omdat hij aan ieder woord.... aan iedere syllabe een caricaturaal en eindeloos gedifferentieerd relief geeft.

Buziau is de onovertroffen menschelijke dwaas in scènes, die hij alléén speelt.... wanneer niets de aandacht afleidt van zijn dartel talent, dat geen kleuren-ketsend decor behoeft en geen tegenstellingen met anderen. Want hij geeft Kunst met een hoofdletter.

Een andere maal lezen wij in de N. R. Crt: Buziau is een koninklijk humorist. Hij heeft uit de onnoozelheden, uit de verspreekselen, de stopwoordjes en de praalhanzige dooddoenertjes van de wereld om zich heen, dus eigenlijk van de afgevallen snippers van de knipprent der menschelijke ziel, een eigen type samengesteld, dat in alle tijden thuis is, in alle beroepen doordringt, zich in het schijnhuidje van een gids op Waalhaven evenzeer thuis voelt als in de vermomming van een Siameeschen prins, of van een tooneel-

schrijver, of van een filmdiva. Wat hij doet is den grootsten gemeenen deeler van alle menschen karikaturiseeren.

Uit het Alg. Handelsblad: „De humor van Buziau is de felle flikkering van een puntigen geest. In een gezonden spot, in een dol-driestheid van alles, wat lachwekkend is, viert hij zijn triomphen, niet alleen als herschepper, maar vooral ook als ziener, als iemand, die het geval leven doet in zijn door een grootschen humor bevrijdende visie."

In de Haagsche Post constateerde Habitué eens geestig: „Terwijl je vanwege de lenteknopperij de lui met geen stok of geen bundel gunstige recensies naar den schouwburg krijgt, slaan ze elkaar minzaam een blauw oog voor een goede plaats bij de revue. En straks als de koolmeezen geroosterd van de daken glijden, vechten ze nóg als verwoeden voor het bespreekbureau. En dat alles om Buziau!" Wij oordeelen het de moeite waard om de hier gememoreerde enorme belangstelling, welke de revues met Buziau nu al vele jaren lang trekken, ook in dit boek vast te leggen.

Tot slot, curiositeitshalve, een aanhaling uit een krant van 8 October 1901. Onder het hoofd „De Kermis te Nijmegen" lazen wij een verslag dat aanving als volgt: „In de Harmoniezaal was het gisteravond vrij goed bezet. Dit jaar treedt daar voor het eerst op het Variété- en Operettegezelschap van Henri ter Hall." Het verslag vertelt dan een en ander van de verrichtingen van de verschillende variété-artisten, o.a. Henriëtte Köhler, Rosa de Leeuw, Louis Contran, Solser en Hesse — en vervolgt: „Dan is er een allerleukste monsieur Buziau, die bijvoorbeeld een vat op een vel papier teekent en daaruit werkelijk bier tapt, uit een eveneens op het papier geteekend sigarenkistje een sigaar neemt en opsteekt en die zeer frappant allerlei dierengeluiden nabootst — reeds zijn entree is bijzonder vermakelijk."

Negentien Honderd en Eén! Monsieur Buziau was toen een aanvallige jongeman van 24 jaar. Het was in de dagen, dat zijn Prof. Rikiri (want dat was het nummer waarop aangehaald krantenverslag betrekking heeft) naam begon te krijgen. En nu! Algemeen wordt hem den lof gebracht die hem als zeer begaafd, groot kunstenaar toekomt.

DE FAMILIE BUZIAU.

In het vriendelijk huis aan den Geestbrugweg 55 te Rijswijk woont de familie Buziau nu reeds tien jaar.

Jo Buziau, de groote, eenvoudige man, zijn vrouw, mevrouw Buziau-Hartemink, hun zeventienjarige zoon Emile, en ook Buziau's schoonouders, de heer Hartemink en mevrouw Hartemink-Badoux.

Dit huiselijk en gemoedelijk familieleven geeft al aanstonds een kijk op Buziau's karakter.

Bij gelegenheid van zijn veertigjarig tooneeljubileum heeft hij vele brieven ontvangen van vrinden uit vroeger tijd. Daarin wordt altijd strijk en zet gememoreerd, dat Buziau zoo goed voor zijn ouders is geweest, en dat hij daarom in zijn leven blijkbaar zóó gezegend is geworden.

Wij wisten dit al; hij heeft altijd goed voor zijn eigen ouders gezorgd en toen deze uit het leven waren verscheiden, heeft hij weer gelijke zorgen gewijd aan zijn schoonouders.

Buziau's ouders woonden in 't laatst van hun leven in de Albert Cuypstraat te Amsterdam. Hun huwelijk was met drie kinderen gezegend geworden, twee jongens en een meisje.

Het meisje, Jeanne Buziau, is op drie-jarigen leeftijd overleden; van de jongens was Jo de jongste. Zijn vijf jaren oudere broer Jozef had zich oorspronkelijk tot den geestelijken stand aangetrokken gevoeld en had eenige jaren opleiding genoten in het bekende Missiehuis te Steyl. Nadat hij dit jeugdvoornemen had opgegeven, legde hij zich toe op de schilderkunst. Een drietal portretten in Buziau's salon in de Rijswijksche woning, portret van Buziau, zijn vrouw en hun zoon Emile, getuigt van het talent van dezen Jozef Buziau, die het overigens meer in het ambacht dan in de kunst heeft gezocht.

Vader en moeder Buziau, die beiden een hoogen leeftijd hebben bereikt, hebben nog de voldoening beleefd van den grooten opgang van hun iongsten zoon Jo; de moeder stierf, toen kleinzoon Emile

twee jaar was; vader Buziau stierf een jaar daarna, hij was ver in de zeventig geworden.

Op Sint Nicolaasdag 1915 huwde Jo Buziau met mejuffrouw Mina Hartemink, en 't mag getuigd worden, dat zij als levensgezellin altijd een dankbare Sint Nicolaas-surprise voor Buziau is gebleven.

Mevrouw Buziau is geboortig uit Tilburg, waar haar Vader werkzaam was op de ateliers van „Werkspoor". Zij was één jaar oud, toen haar ouders Tilburg verlieten, om in Den Haag te gaan wonen.

In 1910 kwam mejuffrouw Hartemink bij de Revue van Henri ter Hall en werkte voor de eerste maal mee in de Revue „Zie je ze vliegen". Vier jaar later kreeg Buziau engagement bij dit gezelschap; hij debuteerde als revue-artist in de opvoering van „Foetsie-Foetsie". Daar leerde hij zijn toekomstige vrouw kennen; het jaar daarop reeds, in 1915, zijn zij getrouwd op dien voor beiden onvergetelijken St. Nicolaasdag.

Twintig jaar lang is mevrouw Buziau bij de Revue gebleven, achttien jaar lang bij Henri ter Hall en nog twee jaren daarna bij de Revue van Louis Bouwmeester. In die jaren heeft zij met vorstelijken zwier de prachtige gewaden van goud- en zilverbrocaat gedragen, heeft zij gezongen en op zeer verdienstelijke wijze medegewerkt aan het succes der revues.

De geboorte van hun zoon Emile en het feit, dat het artistenpaar dikwijls van huis en op reis moest zijn, is toen de aanleiding geworden, dat Buziau's schoonouders voor goed bij hem in huis zijn komen wonen.

En zeker niet tot zijn ongerief.

Want Vader Hartemink, een knap vakman, is zijn schoonzoon Buziau altijd een welkome hulp geweest bij zijn duizend en één knutselarijtjes, die telkens weer voor nieuwe trucs in de revue op Buziau's eigen atelier in elkaar gezet moesten worden. En Moeder Hartemink heeft al die jaren mede voor de huishouding gezorgd op een manier, die dit artistengezin gemaakt heeft tot een welverzorgd en keurig huishouden, waar 't altijd aangenaam is om er ook als gast te vertoeven.

Buziau mag als geen ander artist roemen op een welgesoigneerd, aangenaam en behagelijk tehuis, waaraan het ongetwijfeld moet worden toegeschreven, dat Buziau een zoo bij uitstek huiselijk man is geworden, die buiten zijn werk vóór alles zijn geluk en zijn genoegens in eigen home zoekt.

Van de keuken tot den zolder kenmerkt dit tehuis zich door een behagelijke sfeer, waarin men altijd de zorgende hand van een uitmuntende huisvrouw (zóó moeder, zóó dochter) herkent, een sfeer, waar menschen leven, aan wie alle Bohémien-manieren vol-

komen vreemd zijn, menschen, die zich weten te kleeden, een levensstijl weten te voeren, zonder eenige gewilde ostentatie en opzettelijkheid. Een huis, dat uiteraard ook een zeker Buziau-museum is geworden, vol herinneringen en gedachtenissen aan een roemrijk artistenleven, dankbare huldeblijken, verrassende geschenken, interessante souvenirs. Maar ook hierin zijn weer orde en smaak betracht, alle overdaad zorgzaam vermeden, alle snobisme opzettelijk uit den weg gegaan.

Bij Buziau vindt men geen verwelkte kransen, geen verkleurde linten van avonden van glorie en triumfen. Maar wat hij u gaarne toont en laat zien, dat zijn de brieven en ontboezemingen van vrienden en stille vereerders uit allerlei kringen, ook uit die van de kleine luyden.

Dagelijks, vooral in dit jubileumjaar, bereiken Buziau talrijke getuigenissen in proza en op rijm. Hij zou er wel een eigen secretaris voor noodig hebben, als hij zijn vrouw niet had, die alles zoo ordelijk weet te catalogiseeren.

Van een secretaris gesproken, juist als wij bezig zijn een heele zending nieuwe paperassen van heilwenschen en ontboezemingen door te zien, is de stille figuur van Buziau's vriend en revuecollega, de bescheiden Bood binnen gekomen.

Hij zet zich aan de tafel van de huiskamer voor een schrijfmachine om voor Buus al de bedankjes neer te tikken op den eindeloozen stroom van gelukwenschen, die Buziau's woning komt binnen gevallen.

Meteen gaat dan al weer de huisbel, en meldt zich een oude, getrouwe kameraad uit vroeger jaren. Hij moest toch in Den Haag zijn en wilde z'n ouden vriend Buziau toch even persoonlijk de hand drukken.

En Buziau vertelt lachend, hoe dit al een oude vriend is van 45 jaar geleden, toen ze samen als jongens 's avonds in de Vereeniging in de Kalverstraat de programma's verkochten.

Dan herinner ik mij opeens, hoe Buziau verleden jaar onder de voorstelling van de revue in Scala in Den Haag plotseling ongesteld was geworden en een paar dagen het bed moest houden. Een strop voor de Revue, want zonder Buziau kon er niet gespeeld worden.

Wij gingen hem even bezoeken. Buziau lag te bed, met een doek om 't hoofd, maar voor hem op de dekens lag een cahier met 'n potlood. Hij lag alweer te prakkiseeren over aardige dingen voor de volgende revue.... En naast zijn bed zat de fameuse goochelaar en illusionist „Okito", alias Bamberg, die 't zich tot plicht had gerekend om zijn ouden vriend Buziau te komen troosten in zijn lijden. En hij verzorgde hem als een zoon. Mevrouw Buziau had er geen omkijken naar.

Enkele jaren terug heeft tijdens de voorstelling van de Revue

in Amsterdam Buziau een val gedaan, waarbij hij een rib brak. Des avonds laat werd hij nog ter observatie naar het Binnengasthuis gebracht. Nog lag hij geen kwartier te bed of daar kwam heel de nachtploeg van het verpleegsterspersoneel de ziekenzaal opgemarcheerd, met bloemen in de hand. „Mijnheer Buziau," sprak een der verpleegsters, „U hebt ons allen zoo vaak smakelijk laten lachen, dat wij nu ook met deze bloemen U even van onze sympathie willen doen blijken bij het ongeval, dat U vanavond is overkomen."

„Heeft u dit al gezien?" vraagt ons vervolgens weer Buziau, als hij meteen zijn zooveelsten cigaret opsteekt. En hij reikt ons het keurige album, dat hem op zijn jubileum-avond te Rotterdam namens het Bouwmeester-ensemble werd geoffreerd.

De geestige teekenaar B. Kemper heeft dit album, dat alle namen der medewerkenden aan Bouwmeester's Revue bevat, op zeer origineele wijze geïllustreerd.

En wij zien: 1877 Buziau als baby, met het onderschrift: „Buziau bespeelt meesterlijk den rammelaar".

1880. Buziau als dreumes met een jampot en een reep chocolade, en daaronder de geestige bemerking: „Het ontstaan van Buziau's masker".

1895. Buziau als ladder-acrobaat, als Professor Rikiri, en verder heel zijn artistenleven in woord en beeld.

„En nu uw dagorde, mijnheer Buziau?"

Eigenlijk behoefden wij er niet naar te vragen, want reeds van jaren her weten wij, hoe huiselijk rustig Buziau altijd leeft.

„Gewoonlijk sta ik tegen half tien op."

Mevrouw Buziau lacht even, en mompelt zoo iets van het ontwaken van den leeuw.

„U weet," vervolgt hij, „'t wordt elken nacht zoo wat één uur, half twee, vóór dat ik goed en wel thuis ben. Mijn vrouw wacht mij dan altijd trouw op. Ik moet dan eerst wat tot rust komen, ik eet nog een stukje, en dan ga ik met de krant naar bed, tot ik inslaap.

Als wij niet met 'n repetitie zitten, ga ik 's ochtends bij goed weer een straatje om, snuffel eens in een warenhuis naar wat klein materiaal voor m'n knutselwerk, of kijk in de stad naar leuke, origineele stofjes, die dienen kunnen voor mijn nieuwste revue-costumes. 's Middags werk ik op mijn atelier, of ga een klein toertje maken met mijn trouwe chauffeur, m'n vrouw, die altijd zelf rijdt. Ook komt zij mij altijd van de repetities halen. Als 't slecht weer is, leggen wij thuis een kaartje met schoonmama. Tegenwoordig zijn wij het grootste deel van het jaar thuis, slechts drie maanden op reis in de provincie. U begrijpt, dat wij ook altijd tijdig moeten eten, want mijn werk begint vroeg in den avond."

„Gaat u overdag nog wel eens een bioscoopje pakken?"

„De laatste jaren niet veel meer. Ik vind er voor mij persoonlijk

Charles Emile Buziau.

Anna Buziau-Houthüsen.

Johan Buziau, twintig jaar.

VADER, MOEDER EN ZOON

JOH.
BUZIAU

Negentien jaar.

Negen-en-twintig jaar.

in den loop
der jaren...

Mevrouw Buziau, toen zij nog Mejuffrouw Hartemink heette en sinds kort verbonden was aan de Revue van Ter Hall.

Uit de jaren der samenwerking Henri ter Hall—J. Buziau. Zittend: de Heer en Mevrouw ter Hall, staande de Heer en Mevrouw Buziau en hun zoon Emile.

VADER, MOEDER EN ZOON

Johan Buziau.

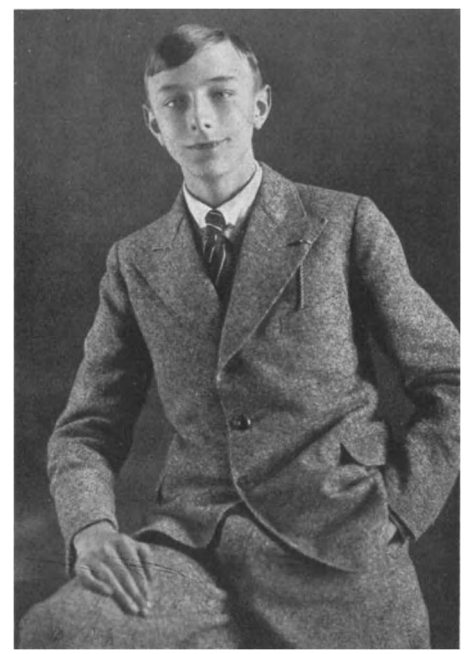

Emile Buziau, zeventien jaar.

Wilh. Buziau-Hartemink.

weinig stof meer. Maar toch word je er wel eens geïnspireerd tot een of ander leuk idée. Wij in ons vak, wij moeten altijd eerst een hand hebben om er een vuist van te maken."

„Behalve die enkele onverwachte ziekte-dagen, en toen die val in Amsterdam, voelt u zich nog altijd goed gezond en fit?"

„Ja. Ik mag zeggen, dat ik bij al mijn ingespannen werk, vooral op dagen, dat er ook matinée's zijn, toch een taaie constitutie houd. Eens op een avond in Tilburg kreeg ik onder de voorstelling eenigen last van hartkramp, maar bij onderzoek bleek, dat 't toch alleen maar ging om wat zenuwen rond het hart. In Breda ging toen al het praatje, dat ik dood was.

En niet weinig tot haar grooten schrik werd schoonmama hier in Rijswijk opgebeld door de N.R. Crt. om te informeeren wat er van waar was van het bericht, dat ik plotseling op reis zou zijn overleden."

En zoo pratend komen wij op een onderwerp, dat Buziau na aan 't hart ligt, zijn eenigen zoon, Emile.

Een eenvoudige jongen, die zijn ouders nooit kans heeft gegeven een verwend ventje van hem te maken. Uiterlijk een stille, in zich zelf gekeerde jongen, een tikje filosofisch aangelegd. Alle luidruchtigheid is hem volkomen vreemd.

Gaarne gaat hij met vader en moeder op stap. Als zij gezamenlijk met den wagen uit zijn — een auto is de eenige weelde, welke Buziau zich permitteert — weet Emile te genieten van natuur- en stadsschoon, en weet hij er telkens zijn ouders met een origineele opmerking op attent te maken. Overal neemt hij notitie van. Als hij er alleen met zijn fiets op uittrekt, kan hij soms uren lang op een stil plekje zich verloren geven.

Oprechte eenvoud is het kenmerk van zijn karakter. Zucht of verlangen om iets te hebben of te bezitten, kent hij niet. Om geld bekommert hij zich weinig.

Hij is zorgzaam voor anderen, en als hij zijn vader soms wat vraagt, is 't om anderen te helpen.

Emile heeft 'n aangeboren aanleg voor muziek, waarin hij, naast de moderne talen, met grooten ijver les neemt. Als Buziau 's avonds naar zijn werk is, en Emile met zijn moeder en grootmoeder rustig neer zitten in de gezellige huiskamer, kan hij zoo opeens naar den vleugel sluipen om zich over te geven aan de muziek. Dan kan hij prachtig fantaseeren, maar heeft daarnaast zin om zich met veel gevoel aan een klassiek stuk te geven.

Ook bespeelt hij met veel pleizier de elegante „Concertina", waarop z'n vader 'n virtuoos is.

Als wij zoo langs onzen neus vragen: „Emile, wat moet je worden?", dan antwoordt hij droog: .... „Misschien in den winkel van Vader."

Wij reproduceeren hier achtereenvolgens 4 bladen, ontleend aan het album, dat Joh. Buziau ter gelegenheid van zijn veertig-jarig tooneeljubileum is aangeboden door het gezelschap der Bouwmeester-Revue. Het album werd geheel verzorgd door den teekenaar B. Kemper.

1935

IN ARABIE
KLEEDJES KOOPMAN

1935

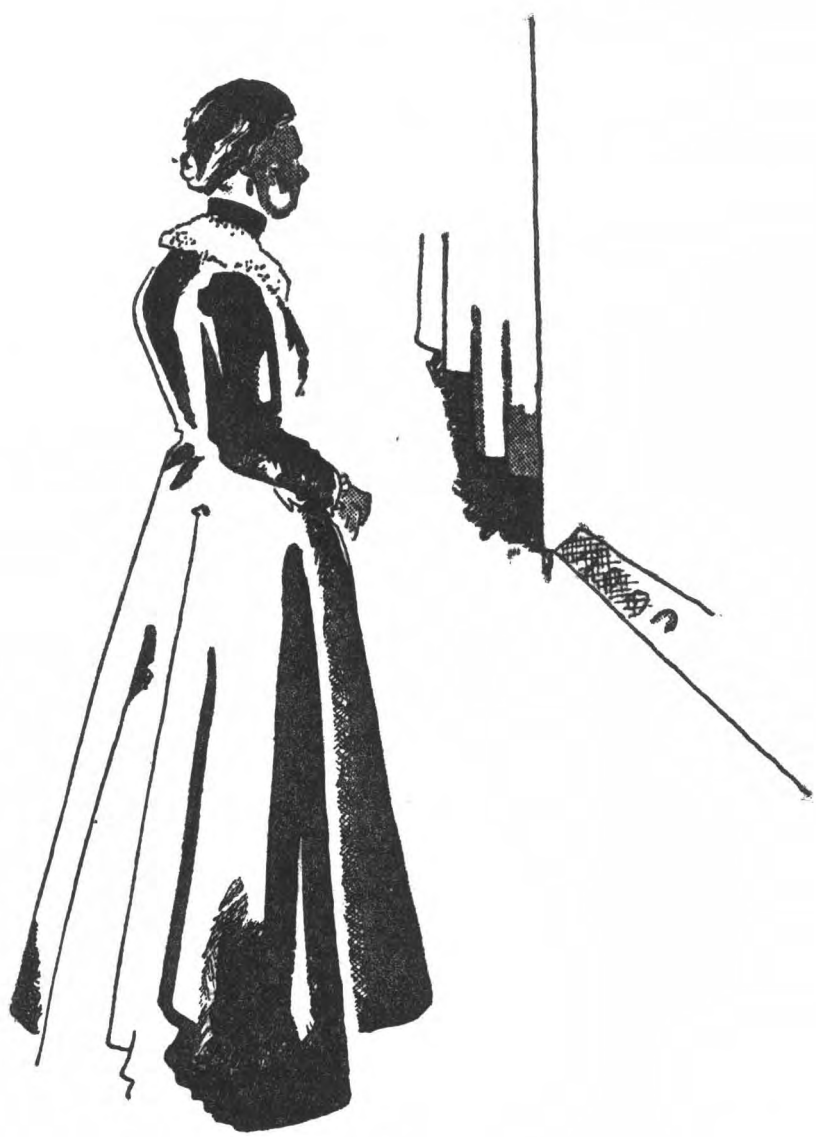

H. BOOD

Soms als hij over zijn eerste verlegenheid heen is en wat met de gasten vertrouwd raakt, kan hij opeens een komisch proefje geven van wat hij onder „den winkel van Vader" verstaat.

Maar dan moet „Vader zelf" er niet bij zijn, wat juist misschien den echten graadmeter beteekent, hoezeer hij de kunst van zijn vader eert en waardeert.

Dan geldt ook hier: „bon sang ne peut mentir".

Of 't ook de stille hartewensch is van Buziau zelf, dat de glorieuse traditie van den vader ook op den zoon zal overgaan?

Wij, die Buziau al zooveel jaren kennen, hebben hem dit nooit rechtstreeks zoo durven vragen. Maar daags vóór zijn jubilé-avond te Rotterdam, kwam ons een stukje in handen van een der collega's van Buziau aan het gezelschap van Bouwmeester's Revue, de heer P. J. Muyselaar, die 't waagt op bovengestelde vraag even in de verte te antwoorden.

Voor de krant was het artikeltje misschien wat te intiem, maar waar wij hier meer bizonder Buziau in zijn eigen kring gedenken, mogen wij dit hoofdstuk wel besluiten met dit stukje van Muyselaar, omdat er in wordt uitgesproken wat vele collega's van Buziau als een stillen wensch van het vaderhart vermoeden.

„Beste Buus," heette 't dan hier. „Als straks het doek opgaat, en over enkele uren jij te midden van je collega's in de bloemetjes wordt gezet, als de commissieleden, in officiëel toilet gestoken, voor deze uitzonderlijke gebeurtenis het tooneel betreden om je naar verdiensten te huldigen, als de eerste fanfare klinkt en het eerste bloemstuk voor je wordt opgedragen, als een juichende, spontane zaal je zal bejubelen en dank zeggen voor al wat je hun in de afgeloopen jaren hebt geschonken aan vreugde en jolijt, dan moet er binnen in je toch wel iets gaan trillen, dan zullen de felle lichten der reflectoren ons allicht iets verraden van dat wat zich binnen in je afspeelt. Geen schminklaag, hoe dik ook, geen masker, hoe vroolijk, zal in staat zijn je ware gevoel te verbergen. Er moet iets over je komen van trots, dankbaarheid en geluk. Dankbaarheid voor wat de Schepper je gaf. Trots om wat je bereikte. Veel zul je niet antwoorden op allen lof, dien men jou ongetwijfeld zal toezwaaien. Maar juist je zwijgen zal des te welsprekender zijn.

Op dat moment zullen je gedachten uitgaan naar twee menschen in de zaal, die je boven alles lief en dierbaar zijn: je vrouw en je jongen. Je zult hen bij je weten, heel dicht en innig. Beiden trotsch, de vrouw op haar man, de jongen op z'n vader. Je zoudt willen, dat anderen, die reeds lang zijn heengegaan, dit nog hadden kunnen beleven. Veel gedachten zullen je bestormen, beelden uit het verleden zullen langs je heen glijden. Je zult stil en gelukkig zijn, je zult kunnen lachen en schreien. In dankbaarheid zul je gedenken het waschvrouwtje, dat je veertig jaar geleden het geld leende om

je eerste echte nummer, „Prof. Rikiri", te maken. Van dat moment af is je geluk gekomen, heb je verteld, en wij hoorden in je stem duidelijk een ontroering dóór klinken.... Je hebt geluk gehad, Buus, maar 't is niet maar zóó gekomen. Je hebt er voor gevochten, met al de kracht en energie van je oogenschijnlijk zoo nietige body. Maar jij moogt zeggen, dat je gewonnen hebt. In het volle bezit van je werklust en veerkracht ben je velen jongeren tot voorbeeld. Jij hebt je deel van werken aan het leven geschonken, maar nog ben je niet klaar. Wij kunnen je nog niet missen. En vergeet niet, wij hebben nog iets in petto, je 50-jarig jubileum. Eerder laten wij je niet gaan.

Bovendien heb jij een duren plicht te vervullen. *Wie moet jou opvolgen?*

Heb je daar wel eens aan gedacht?

Als 't je zoon eens kon zijn....?"

Wij kennen het antwoord van Buziau niet — wij weten zelfs niet, of hij op deze vraag eenig antwoord heeft gegeven. Wèl weten wij, dat, als de zoon eens de voetsporen zal willen drukken van zijn vader, hem de erfenis toevalt van een grooten naam. Moge dan even groote talenten als van den vader en ook diens taaien wil tot volhouden en doorzetten Emile helpen om den naam Buziau te doen blijven een naam van gouden klank!

AAN JOHAN BUZIAU

Door den maker voorgedragen bij gelegenheid van de viering van Buziau's 30-jarig tooneeljubileum.

Als ge 's avonds op uw masker
Plastisch symphonieën wekt,
En ons met een enk'len knipoog
Heimlijk in uw hoon betrekt,
Voelen wij ons uw vertrouwden
In uw fijnen levensspot,
Dien we stil, intens waardeeren
Als een artistiek genot.
Overdrijving en chargeeren,
En een fijne ironie
Zijn de sterkste elementen
Voor de hoog're parodie.
't Karikaturaal gebaren
Van het malle menschendom,
Werkt gij op uw dart'le tronie
Tot een geestig Scherzo om.
Heel het schouwspel van het leven,
Dat ons 's werelds zotheid leert,
Wordt door u in rake trekken
Tot één klucht gecomponeerd.
Parodieën, hekelscènes,
Alles is uw grage buit,
Maar als „levensimitator"
Gaat gij boven alles uit.
Buziau, o jubilaris,
Spil van de Ter Hall-revue,
Ieder met wat zin voor humor
Prijst, waardeert en huldigt u.
Wat ge brengt in grime en geste,
Beeldend, scheppend, honend, fijn,
Doet langs speelschen weg ons inzien,
Dat wij, menschen, dwazen zijn.
Blijf nog lang met frisschen spotlust
Voor ons allen, jaar na jaar,
In uw onverflauwden humor
Neerland's levenskunstenaar.

ROELAND VAN RUYVEN.

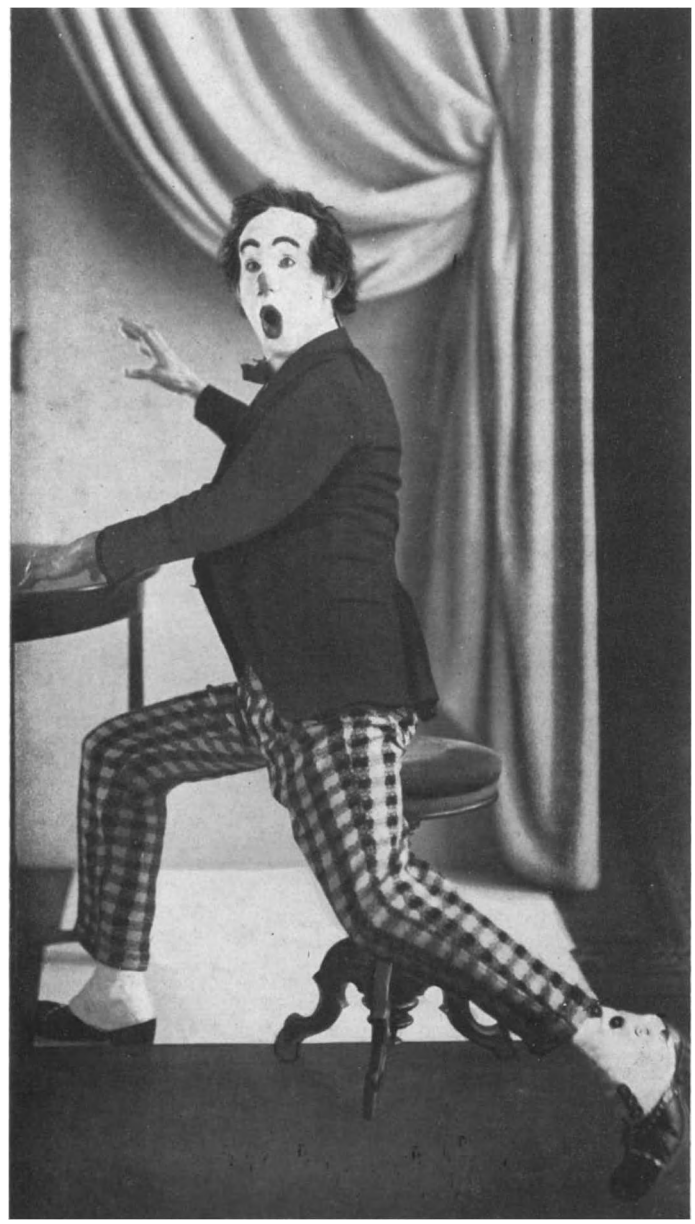

Piano-scène in de revue „Wonder boven Wonder" (1929).

De Fransche componist-dirigent Jacques Offenbach, zooals Buziau hem ten tooneele voert in de revue „Met Vlag en Wimpel" (1935).

DE DIENSTBRIEF MET EEN VERRASSING.

Aan de hand van eenige mededeelingen uit den mond van Mevrouw Buziau, hebben wij een voorval gereconstrueerd, dat zich afspeelde in den vroegen morgen van Koninginne-verjaardag 1933.

Er werd aan Buus' slaapkamerdeur getikt. De thee voor meneer en mevrouw en ook de ochtendpost! Terwijl Buziau nog slaperig z'n thee verwerkte, informeerde hij bij vrouwlief, die de post doorkeek, of er nog brieven waren.

„Ja, twee.... en één dienstbrief."

„Dienstbrief?.... 'n Dienstbrief?" herhaalde Buus.

„Zal wel van de belasting zijn!" meende zijn vrouw.

Buus z'n verwondering was al weer verdwenen. Hij dook in een ochtendblad. Wat later: „Zeg, maar van de belastingen kan 't onmogelijk zijn, alles is betaald.... Wat raar, om je bij je ontwaken direct al met 'n dienstbrief te overrompelen.... Mos nie magge!"

Dienstbrief bleef liggen. Buus dartelde verder door z'n krantje. Hij deed dat een beetje lang, want zijn gemalin, die al gekleed en beneden aan 't zorgen geweest was, kwam zeggen, dat de ontbijttafel wachtte en hoe hij er nu eindelijk over dacht? En zonder tusschenpoos ging zij verder: „Zeg, daar ligt nog altijd die dienstbrief."

„Maak 'm maar open," zei Buus en hij las nog even verder aan 'n bericht, dat-ie onder handen had.

Toen de gele envelop was opengescheurd en de inhoud eruit genomen, informeerde hij met weinig belangstelling, wat 't eigenlijk was. Reeds stond zijn vrouw naast hem en in een teedere omhelzing vertelde zij, dat hij.... Ridder in de orde van Oranje Nassau was geworden. Buus wilde nu ook het „staatsstuk" lezen. Beiden waren ontroerd van blijdschap.

De koninklijke erkenning van Buus als groot kunstenaar was een volkomen verrassing!

Zelden heeft een koninklijke uiting van waardeering zulk een algemeene voldoening in den lande gewekt als deze. Wij hebben de kranten van die dagen er eens op nageslagen en lazen in bladen

Buziau in de Bouwmeester-Revue „Champagne" (1931)
Schets van Wam Heskes.

van allerlei richtingen uitingen van warme instemming met dit zoo ten volle verdiende „lintje". Een enkele aanhaling uit de pers moge hier volgen om aan de vergetelheid te worden ontrukt. Wij ontdekten haar tusschen allerlei krantenknipsels in op Buus zijn rommelkamertje. Helaas vinden wij de bron er niet op vermeld.

„....Voor eenige tientallen jaren zou zoo iets onbestaanbaar zijn geweest, neen, zelfs voor tien, voor vijf jaar zou men niet mogelijk hebben geacht dat deze aristocratische regen zou kunnen neerdalen op het burleske, geschminkte hoofd van „een doodgewone komiek".

Wij zijn altijd heel zuinig en zelfs vrekkig geweest met onze officieele waardeering, het moesten wel zeer in de puntjes zijnde en nooit uit de plooi rakende correctheden zijn, wier knoopsgat voldoende gesoigneerd was voor het bescheiden deftige lintje der officieele erkenning.

En nu is Buziau geridderd, ridder Buziau, de ridder van den lach! Dat is een onderscheiding, die ook de natie eert, want meer dan menige Kamerspeech hebben zijn kostelijke toespraken van achter het voetlicht het vaderland deugd gedaan. Wat hebben wij in dezen zorgenvollen tijd meer noodig dan een gezonde gulle lach en wie heeft ze ons voller en rijker geschonken, dan deze zeer fijne en scherpzinnige artist, die niet maar zoo'n potsenmaker was, maar nu reeds een lange rij van jaren ons een lachspiegel voorhoudt, waarin wij onze eigen deugden en ondeugden fantastisch vergroot en vervormd kunnen herkennen?

Er was een tijd, dat de breede massa slechts vatbaar was voor de

Het was omstreeks 1900, dat een mijner academievrienden voor zijn nummer in Utrecht onder de wapenen lag.

Behalve over den Kapitein en de kuchies, ging de conversatie begrijpelijkerwijs ook dikwijls over 't schoone geslacht. Een voor een passeerden de aardsche schoonen dan de revue en werden ze onder de loupe genomen. Op een vraag aan een sergeant „en hoe vindt ge nu die" antwoordde deze: „stijf portret".

Buziau is het genie, dat zelfs „'n stijf portret" kan doen schaterlachen. Dit is zielkundig bekeken het hoogste compliment voor den Jubilaris, die het komische beheerschend, het meest zegt als hij niets zegt.

9 Januari 1935 Mr. F. J. VAN LANSCHOT
Burgemeester van 's Hertogenbosch.

grol, de dik opgelegde mop. Buziau heeft in de tientallen jaren van zijn zware loopbaan de menschen zin leeren hebben voor het grappige detail. Wie weet zooveel te zeggen met een zoo klein gebaar als hij? Hij heeft scènes opgebouwd van luttele gebaren en toch zoo buitengemeen soepel en scherp van expressie, dat de zaal bezweek van het lachen. Met zulken ongemeenen arbeid heeft Buziau zijn publiek werkelijk opgevoed op een onnavolgbaar gemakkelijke, maar ook onnavolgbaar moeilijke manier.

Wij kennen Buziau in revuewerk, dat soms fijn en mousseerend kon zijn als een uitgelezen flesch van de zoo gewaardeerde Veuve Clicquot.

Wij hebben gevoeld dat in het groteske narrenpakje en achter de breed grijnzende witte tronie een mensch schuil ging, die de floret-scherpe ironie even meester was als het beminnelijke mopje en de breede, volksche boert. Een meester op die wijde gebieden van geest en hart, die voor menige parlementariër op uitzinnig-radicale manier onbekend blijven. Een ridder van den zuiveren, parelenden lach.

Wij kennen onze zware zorgen, wij kennen de waarde van den bevrijdenden lach en daarom van harte proficiat Buziau, ridder in de Orde van Oranje Nassau!

JO BUZIAU EN KOOS SPEENHOFF

Mijn vriendschap voor Buziau is al reeds dertig jaren oud en ik ken hem van zijn allereerste optreden af als: Professor Rikiri of wel: Rie qui-rie, een tooneelnaam hem door wijlen Van Haarlem aanbevolen. Toen weinigen er over dachten om meer in hem te zien dan een paljas en hij in de dagbladen enkel „genoemd" werd, schreef ik reeds herhaalde malen over hem in het Geeltje, De Ware Jacob en Uiltje en teekende ik zijn kop. Langzaam begon men hem te begrijpen en nu is hij met reden.... de kunstenaar van den lach, maar vooral die van het hart. Nog steeds is hij dezelfde, maar zich op honderden manieren verfrisschend en aanpassend. Ik ken alles van hem wat hij doet, maar geen revue sla ik van hem over, omdat hij me steeds weer den echten, gelukkigen glimlach schenkt. Want Buziau staat te hoog voor den schaterlach en het gijnlawaai.

Samen zijn we maanden en maanden lang opgetreden en steeds was hij de stille, nauwkeurige, ordelijke, nooit-roddelende kameraad en kunstenaar.

Holland is drie groote revuesterren rijk: Buziau, Bandy en Louisette. Ze zijn voor ons land voldoende en geven gedrieën alles wat de revue noodig heeft. Wars zijn ze alle drie van brutaliteit, opdringerigheid en oproerigheid.

Als anecdote moge ik vertellen, dat hij bij mij thuis en bij gelegenheid van den verjaardag mijner vrouw een Fransch liedje zong in tegenwoordigheid van een onzer Fransche vrienden en dat hij dit fonetisch zoo goed deed, dat er gevraagd werd of het van Bruant was. Hij is van Fransche afkomst en de klank van de moedertaal zijner voorouders klonk nog in zijn stem. Buziau is op en top de Fransche, verfijnde Pierrot en hij staat zeker boven Grock.

Een tweede anecdote is deze:

We traden samen in het programma op in het Casino te Rotterdam, nu jaren geleden geleid door den Heer Soesman. We hadden op ons waschlijstje een Olifantennummer, dat als alle olifanten bijzonderlijk in den smaak viel van Jan-Rotterdam. Op een avond stonden mijn

vrouw en ik voor het tusschendoek te zingen, toen enkele mede-artisten het zoo wisten te leiden, dat een der olifanten door het doek heen mijn vrouw eenige decimeters met den snuit ophief en toen hoorde ik Buziau achter de coulissen zeggen: Wat een blamage, wat een blamage! Maar het werd een knetterend succes voor: de olifanten. En ik had eenige dampen in.

In de kleedkamer was hij steeds de meest onopgemerkte van allen.

Op het tooneel echter was het anders. Met zijn groene tuinhekje en zijn teekenbord en zijn glas pils en zijn sigaar uit het kistje.... maar vooral door zijn bijzondere persoonlijkheid zelf was hij toen reeds een: Rie qui rie.

Geestelijk behoort hij tot de aanschouwenden in het leven en niet tot de handelenden. Dat had hij van zijn vader, die ik gekend heb als een zeer begaafd pistonist.

De WELDADEN, die hij dagelijks verricht als trooster der menschen, werden zeer terecht onderscheiden door een Koninklijke Belooning en ik hoop, dat hij die nog vele jaren in welstand en voorspoed moge dragen.

De revue is het: Carpe Diem.... het: leef uwen dag en treur niet over morgen.

Als mensch is hij iemand, die behoefte heeft aan groote genegenheid.

Als kunstenaar is hij iemand, die zijn tooneel volmaakt vult en geen mededinger behoeft te erkennen. Voor mij is hij de allerhoogste vertolker van wat de revue behoeft. Naast hem is er niet één te noemen, die hem evenaart in zijn bijzondere kunst.

Ik noemde hem nimmer: Buus, maar altijd: Joo en daar blijf ik bij.

Joo.... met moeder de vrouw en gezin.... steeds je werkkracht en je soep!

5 Februari 1935 KOOS SPEENHOFF.

BUZIAU'S TIJDGENOOTEN.

CHARLEY CHAPLIN, GROCK, DE FRATELLINI'S EN.... MISTINGUETTE

Volgens historici zijn er altijd clowns geweest, zij zijn alleen in de onderscheiden tijdperken anders genoemd en zij hadden uiteraard in hun grollen en in hun verschijning een eigentijdsch karakter. Echte kunstenaars onder de clowns waren en zijn nog steeds zeldzame figuren — de natuur is opvallend zuinig met deze soort artisten. Wij lazen eens, dat, gerekend over heel de wereld, er elke vijftig jaar gemiddeld één geboren wordt!

Onze tijd kent ook eenige groote clowns en wij mogen trotsch zijn, dat daartusschen een eervolle plaats wordt ingenomen door een Nederlander: onzen Buziau! Dat hij niet als een Charley Chaplin, de Fratellini's, een Grock een wereldreputatie heeft, is slechts te wijten aan zijn gehechtheid aan eigen bodem. Op de groote tournée's, die hij als jongeman gemaakt heeft, trad hij op onder schuilnamen als Professor Rikiri, Mr. Tobby en andere. „De" Buziau, zooals heel Nederland hem nu kent, is in het buitenland vrijwel een onbekende. Had hij de hem als revue-artist meermalen geboden gelegenheid voor een wereldtournée gebruikt om, als de Fratellini's en Grock gedaan hebben, voor het voetlicht te treden van theaters in de metropolen, dan zou ook de naam „Buziau" reeds lang een internationalen klank hebben. Met trouw te blijven aan den vaderlandschen grond offerde Buziau een wereldnaam op.

Gezien de verwantschap tusschen de kunst van Buziau en die van Charley Chaplin, gezien de meesterlijke dingen, die beiden in hun beste oogenblikken presteeren, gezien de groote begaafdheid van deze twee spiritueele humoristen om met opmerkelijk fijne trekjes raak en onverbeterlijk de menschelijke hebbelijkheidjes en onhebbelijkheidjes uit te beelden, ligt het voor de hand, dat meerdere beoordeelaars, schrijvend over de knapheid van het werk van Buziau, daarbij herhaaldelijk herinnerden aan het filmgenie Charley Chaplin.

Curieus is, dat er veel gelijkenis is terug te vinden in de omstandigheden van beider jeugdjaren. Evenals de ouders van Buziau, over

wie elders in dit boek een en ander is opgeteekend, waren die van Chaplin artisten op muzikaal gebied: zijn vader was verbonden aan een cabaret en zijn moeder had als chanteuse een goeden naam. Niet minder dan Buziau heeft Chaplin in het ouderlijk huis vele zorgvolle perioden doorgemaakt en ook hij stond al als kereltje van 15-16 jaar op de planken, niet alleen, omdat zijn aanleg hem daarheen trok, maar ook omdat hij de finantiëele tobberijen in het gezin Chaplin wilde helpen verlichten. Nauwelijks zeventien had Charley emplooi gekregen bij een rondzwervenden pantomime-troep, welke zich zelfs heelemaal naar Amerika waagde. Daar werd de jonge Chaplin opgemerkt door een filmmaker en hij had het voor zijn talenten meest geëigende werkterrein gevonden.

Na dezen clown van het witte doek, is de Zwitser Grock wel de meest vermaarde. Hij is in Nederland reeds eenige malen opgetreden. Bij zijn eerste komst naar het kleine Holland, werd er onnoemelijk veel reclame gemaakt: „Grock komt! De beroemde, de wereldberoemde muzikale clown!".... De kranten schreven er veel over. Al dien ophef bezorgde Grock stampvolle zalen — de belangstelling was werkelijk zéér groot. En deze clown kreeg een uitnemende pers, wat hij ook verdiende, want Grock is groot als clown, Grock is in zijn genre iets zeer bijzonders, maar — en dit zeggen wij in koor met ernstige critici — in Buziau bezitten wij iets gelijkwaardigs, ja, iets beters dan het buitenland ons in Grock aanbood. Hij mist de veelzijdigheid van Buziau's talent.

Het heeft zijn beteekenis gehad, dat velen hier in ons landje de gelegenheid hebben benut om den onvolprezen, énorm beroemden Grock eens te zien. Voor wien het nog noodig was, kwam toen wel vast te staan, dat wij-zelf in Buziau een waarlijk groot artist hebben.

Grock's eigenlijke naam is Adrian Wettach. Als kind bleek reeds zijn muzikale aanleg, want hij was als broekje van 12-13 jaar al een vaardig pianist, die met zijn vioolspelende zuster in café's musiceerde en daar veel klanten heen trok. Een doortrekkend circus oefende zoo'n aantrekking op hem uit, dat hij zijn ouders smeekte zich daarbij te mogen aansluiten. En hij ging mee, versterkte het circus orkestje, leerde goochelen en den pias uithangen. Zijn zorgzame moeder kon evenwel de gedachte niet verdragen, dat haar jongen tusschen zwervend circusvolk opgroeide. Zij vroeg hem terug te komen. Toen Adrian weer thuis was, ontwaakte in hem groote studie ijver.... en hij bracht het tot doctor in de filosofie.

Zoo op het eerste gezicht lijkt dat een groote koersverandering, wat het in wezen evenwel niet is. Wat zijn Grock's broeders in de kunst door alle tijden heen anders dan filosofen in narrenpak, spiritueele humoristen met een wijsgeerig zicht op menschen en toestanden, wier kunst het is het menschdom te doen lachen om

BUZIAU.
Karikatuurteekening van Cocheret.

TIJD-GENOOTEN

De muzikale clown Grock.

De drie Fratellini's.

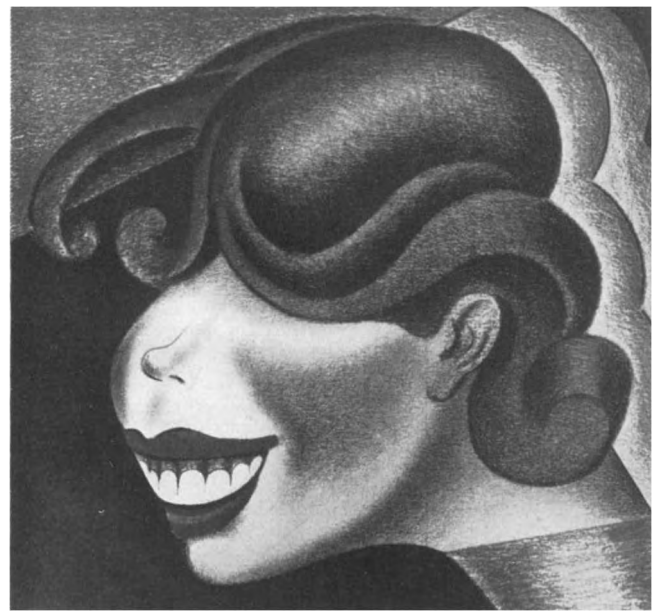

Mistinguette.
Karikatuurteekening van Autori.

TIJD-GENOOTEN

Charley Chaplin.
Karikatuurteekening van Garetto.

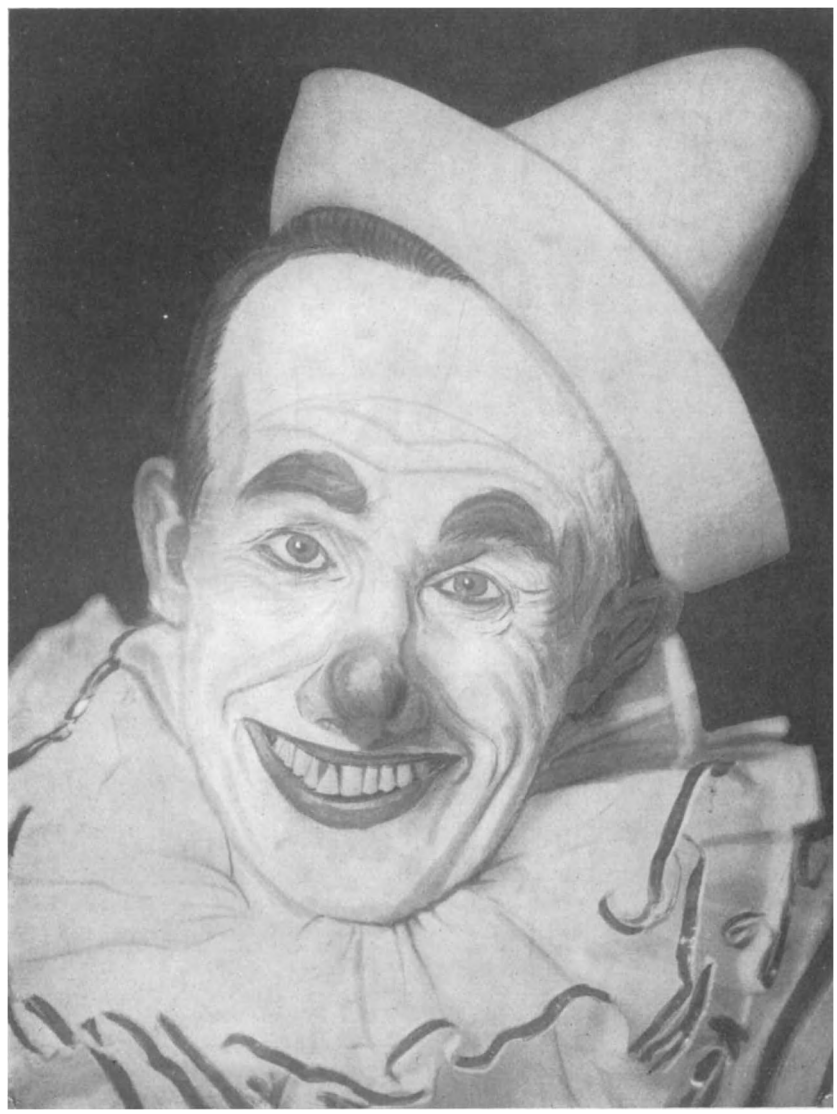

Uit de Ter Hall-revue 1927 : Buziau als Prins Karel.

Buziau kan iets, wat niemand vermag, hij kan u zóó laten lachen, dat de tranen u over de wangen rollen, dat uw lever schudt en je naar adem snakt. Hij kan u een avond zóó laten lachen, dat je al je zorgen en narigheden glad vergeten bent. Hij is een groot en zeldzaam kunstenaar deze man met het dwaze clownsmasker, want uit een nooit versagende bron schept hij altijd weer nieuwe heerlijke zotheid. En hij kent het geheim om het Nederlandsche volk — het ernstigste volk van de wereld — jaar-in-jaar-uit tot de uitbundigste vroolijkheid te brengen.

Maart 1935 JO VAN AMMERS KÜLLER

eigen dwaasheid? En iemand als Grock met zoo'n uitgesproken aanleg voor het kunstenaarschap van den clown, een geboren filosoof dus, moest wel liefde en aanleg hebben voor de studie in de filosofie.

Met den doctorsbul in zijn zak, verkreeg Adrian Wettach de betrekking van huisleeraar voor de zoons van Admiraal Horthy. Maar op een goeien dag werd hij zoo bekoord door een opgeslagen circustent, dat hij er zijn rustige en lucratieve baan aan gaf.... In de arena ontwikkelden zich geleidelijk zijn clowns-gaven en toen hij eenmaal door journalisten was ontdekt en gewaarmerkt als een belangrijk artist, verbreidde zijn roem zich snel. De music-hall en variété slokten hem op en het is daar vooral, dat hij nu al vele jaren lang triomphen viert en groote fortuinen verdient.

Wellicht met nog meer gerucht dan Grock maakten de drie Fratellini's hun entrée in ons land. Dat was in den zomer van 1927. Met open rijtuigen werden zij in Amsterdam van het Centraal Station afgehaald; de menschen stonden in dichte drommen langs den weg, die met dit driemanschap door de stad gevolgd werd. Zij werden waarlijk als grôóte mannen gefêteerd, geïnterviewd, gefotografeerd, kortom, duizenden van ons nuchter volkje gingen zich plotseling te buiten aan een zekere dweperij met de drie verfranschte Italiaansche clowns. Dat buitensporig ophemelen van buitenlandsche beroemdheden is een typisch Nederlandsch verschijnsel. Wat bijvoorbeeld Franschen en Duitschers te veel hebben aan chauvinisme, hebben wij te weinig. Versta goed, wij willen niets afdoen aan de artistieke beteekenis der Fratellini's, wij waardeeren zelf heel veel in de kunst van dit potsenmakers-trio, maar het siert ons niet, als wij, bij wat van verre komt, in een laaiende geestdrift geraken, welke in dezelfde mate maar zelden in ons losbreekt als wij tegenover nationale figuren staan van minstens even groote importantie.

Buziau en zijn ros Epinard in de Henri ter Hall's Revue 1926. Teekening van Cido van Wedell.

In die dagen van Fratellini's-vereering hebben gelukkig eenige journalisten den moed gehad om de overdrijving in die verafgoding aan de kaak te stellen en er met nadruk de aandacht op te vestigen, dat Holland zèlf een grooten clown heeft, één, die alle drie de Fratellini's staan kan!

Toen wijlen Henri Borel na zijn verblijf in China in ons land terug kwam, had hij in vier-en-twintig jaren Buziau niet meer gezien. Opgetogen kwam hij thuis van een revue-voorstelling in het Haagsche Scala en schreef over den Nederlandschen meester van den humor: „Bij dit weerzien voelde ik onmiddellijk, dat Buziau een kunstenaar is tot in de toppen van zijn vingers, een komiek, die verre boven anderen uitstaat.... ook boven de Fratellini's, die ik in Parijs zag. Zij stelden mij te leur door al te veel platheid."

De Fratellini's werken inderdaad nu en dan met grover geschut dan Buziau. Dat pleit niet voor het clowns-trio! Tot goedkoope aardigheden, als zij wel gebruiken, neemt Buziau nooit zijn toevlucht — hij heeft ze ook niet noodig. Dit pleit wèl voor Buus: voor den adel van zijn humor.

De drie gebroeders Fratellini hebben in hun verschijning, hun samenspel, in den aard hunner grollen wel het sterkst het karakter van circusclowns bewaard. Zij stammen ook uit een volbloed circusfamilie. Grootvader Fratellini liep van het ouderlijk huis in Florence weg, omdat hij acrobaat en dierentemmer wilde worden. Hij zwierf met circussen over heel de wereld, zette ook meermalen een eigen onderneminkje op touw. Ups en downs waren er veel in het leven van hem en ook van zijn zoon Gustave, den vader van de thans beroemde Fratellini's.

Gustave had de liefde voor het circusleven van zijn vader geërfd. Ook hij kruiste over den aardbol in dienst van en ook eenige malen als leider van een circusgezelschap. De drie Fratellini's, die in heel

't Is geen Kunst om op het tooneel gek te doen, gek is nog niet komiek. Buziau ziet er op het tooneel gek uit, maar is komiek en daarbij in zijn vak ongeloofelijk begaafd. Wat hij, voordat zijn revueloopbaan begon, kende, brengt hij nu prachtig te pas en ons Hollandsche publiek weet dat te waardeeren. Hij zal met geen enkele buitenlandsche revuester willen en behoeven te ruilen en dit feit is de bekroning van zijn 40-jarig artistenbestaan.

11 Januari 1935 COR V. D. LUGT MELSERT

Directeur Ver. R'd. Hofstadtooneel.

Buziau als redenaar op een „herenvergadering" in de Bouwmeester-Revue „Met Vlag en Wimpel (1935).
Teekening van Herman Moerkerk in Panorama.

Een schrijven van Fritz Hirsch.

Scheveningen, 17 Juni '28.

Sehr verehrter Herr Buziau!

Es ist mir ein grosses Bedürfniss Ihnen zu sagen, dass ich von Ihrer Kunst begeistert bin. Nie habe ich auf der Bühne eine solch grosse Vermischung von Humor mit Komik gesehen, die so tief ins Menschliche greift. Wenn ein Vergleich erlaubt ist: „Chaplin der sprechenden Bühne". In Verehrung

Ihr ergebener

FRITZ HIRSCH.

wat zorgeloozer omstandigheden werken dan hun voorzaten, aanschouwden het eerste levenslicht in een circuswoonwagen — Paul op Sicilië, François in Parijs en Albert in Moskou. Dat klinkt niet avontuurlijker dan de werkelijkheid was. Heel jong nog moest het drietal mee aanpakken: tent opzetten, mee optreden met vader in een acrobaten- en in een clownsnummer, tent neerhalen en dan maar weer verder. Er kwam eenige rust in dit zwerversleven, toen Paul, François en Albert een engagement kregen in het kleine circus Medrano in Parijs. Zij werden al spoedig de groote attractie in deze onderneming, kregen bekendheid, vermaardheid en de wereldtournée's, die toen volgden, brachten hun beroemdheid. Ongetwijfeld zijn zij buitengewone grappenmakers, maar de reclame verhief hen wel erg hoog.

Wij plaatsten boven deze schets nóg een naam.... Mistinguette .... Deze Fransche danseres en revue-ster is in dit gezelschap van groote clowns eigenlijk niet op haar plaats, maar wij wilden in dit korte overzicht van Buziau's tijdgenooten ook even bij deze beroemdheid stil staan, omdat zij, als hoofd-attractie van een groote revue, wel eens in één adem met Buziau is genoemd. Eerlijk gezegd, deed men daarmee naar onzen smaak Mistinguette te veel eer aan. Wij betrachten tegenover dames gaarne de grootst mogelijke hoffelijkheid, maarre.... de qualificatie „dame" kan door een vertegenwoordigster van de zwakke sekse zelf wel eens gevaarlijk in den knel worden gebracht. Sinds Mistinguette met haar revue eens voorstellingen in Holland gaf, staan wij zeker niet alléén met onze uiterst matige appreciatie van deze vreemdelinge. Critici, die gewoon zijn inzake, laten wij het maar noemen lichtzinnige vertooningen, zeer rekbare normen aan te leggen, lieten, toen zij schreven over het

optreden van Mistinguette, woorden als „bedenkelijk" en „gewaagd" uit hun pen vallen. Voor zoover er nog iets in die vertooningen geprezen werd, kwam dat ten goede aan de vitaliteit dezer bejaarde revue-ster (zij is midden zestig!), wier brutaal gemanoeuvreer met haar duur-verzekerde beenen de clou vormt van haar optreden. Inmiddels had de ronkende reclame, welke haar komst naar Holland had ingeleid, tot gevolg, dat vele menschen zich verdrongen om een glimp van deze kolossaal beroemde revue-ster, die haar lievelings-aapje, met name Bibi, in haar armen koesterde, op te vangen. En een stoet van journalisten belegerde het hotel, waarin Mistinguette haar intrek had genomen, maar moest op de stoep blijven staan, totdat Bibi, die juist de flesch kreeg, was verzadigd.... Wat een blamage!

Wij hebben bewondering voor Grock, wij waardeeren veel in de Fratellini's, wij gunnen Frankrijk van harte Mistinguette....
Geef ons Buus maar!